

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»**

Ю. В. Носачова, Т.О. Шаблій

**ЕКОЛОГІЧНЕ ІНСПЕКТУВАННЯ
Навчальний посібник
з практичних (семінарських) занять**

*Рекомендовано Методичною радою КПІ ім. Ігоря Сікорського
як навчальний посібник для студентів,
які навчаються за спеціальностями:
101 «Екологія»
ОП «Екологічна безпека»,
161 Хімічні технології та інженерія
ОП «Промислова екологія та ресурсоефективні чисті технології»*

**Київ
КПІ ім. Ігоря Сікорського
2020**

Екологічне інспектування. Навчальний посібник з практичних (семінарських) занять [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студ. спеціальностей 101 «Екологія» ОП «Екологічна безпека», 161 «Хімічні технології та інженерія» ОП «Промислова екологія та ресурсоефективні чисті технології» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: Ю. В. Носачова, Т. О. Шаблій. – Електронні текстові данні (1 файл: 2,40 Мбайт). – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. – 230 с.

*Гриф надано Методичною радою КПІ ім. Ігоря Сікорського
(протокол №10 від 18.06.2020 р.)
за поданням Вченої ради інженерно-хімічного факультету
(протокол № 3 від 13.04.2020 р.)*

Електронне мережне навчальне видання

ЕКОЛОГІЧНЕ ІНСПЕКТУВАННЯ

Навчальний посібник з практичних (семінарських) занять

Укладачі: *Носачова Юлія Вікторівна, к.т.н., доц.*
Шаблій Тетяна Олександрівна, д.т.н., проф.

Відповідальний
редактор *Гомеля М. Д., д.т.н., проф.*

Рецензент: *Цапар В. С., к.т.н., доц.*

У навчальному виданні «Екологічне інспектування. Навчальний посібник з практичних (семінарських) занять» розглядаються методики контролю і оцінювання ступеня екологічної безпеки господарської діяльності та екологічної ситуації, що склалася на об'єктах (територіях); попередження та припинення негативного впливу певного виду антропогенної діяльності на здоров'я людей і навколишнє природне середовище; виявлення пріоритетів вирішення екологічних проблем та підготовка обґрунтованих еколого-економічних рекомендацій щодо стратегії і тактики розв'язання природоохоронних завдань.

© КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020

ЗМІСТ

Вступ	5
Загальні положення про семінарські заняття.....	7
Розрахунок розмірів відшкодування збитків, які заподіяні державі у результаті наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря.....	9
Запитання для самоконтролю	21
Розрахунок розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок порушення законодавства про охорону та раціональне використання водних ресурсів.....	22
Запитання для самоконтролю	51
Визначення розмірів шкоди, зумовленої забрудненням і засміченням земельних ресурсів через порушення природоохоронного законодавства.....	52
Запитання для самоконтролю	69
Розрахунок викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від автотранспорту.....	70
Запитання для самоконтролю	78
Визначення розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок самовільного користування надрами.....	79
Запитання для самоконтролю	83
Розрахунок розмірів шкоди, заподіяної лісовому господарству.....	84
Запитання для самоконтролю.....	118
Визначення розміру шкоди, заподіяної земельним ресурсам	119
Запитання для самоконтролю.....	134
Обчислення збору за забруднення навколишнього природного середовища... ..	135
Запитання для самоконтролю.....	150
Список рекомендованої літератури	151
Додаток А.....	154
Додаток Б.....	225
Додаток В	227
Додаток Д	230

ВСТУП

За даними Глобального альянсу з проблем здоров'я і забруднення навколишнього середовища приблизно 15 % передчасних смертей серед дорослого населення планети є результатом забруднення навколишнього середовища. Україна продовжує займати перші місця у світових рейтингах за станом забруднення довкілля та кількості смертей, пов'язаних із такою проблематикою. Зокрема, наша країна в такому «анти-рейтингу» серед європейських країн посіла четверту сходинку. Крім того, у середньому одна четверта усіх зразків питної води, взятих із систем водопостачання та приватних свердловин в Україні станом на 2019 рік, не відповідає стандартам якості Європейського Союзу.

Небажання промисловості переходити до ресурсоефективних технологій та відсутність ефективної державної політики є основними причинами погіршення стану навколишнього середовища. Контроль і інспектування небезпечної для навколишнього середовища діяльності сприятиме заохоченню підприємців до розробки і впровадження екологічно безпечних технологій з метою не лише підвищення конкурентоздатності, але й послаблення негативних екологічних наслідків.

Однією з навчальних дисциплін, що формує у магістрів відповідні компетентності, є «Екологічне інспектування».

Метою дисципліни «Екологічне інспектування» є ознайомлення з методиками контролю і оцінювання ступеня екологічної безпеки господарської діяльності та екологічної ситуації, що склалася на об'єктах (територіях); з можливостями попередження та припинення негативного впливу певного виду антропогенної діяльності на здоров'я людей і навколишнє природне середовище; зі шляхами виявлення пріоритетів вирішення екологічних проблем та підготовки обґрунтованих еколого-економічних рекомендацій щодо стратегії та тактики розв'язання природоохоронних завдань.

Курс орієнтований на формування наступних компетентностей:

- здатність оцінювати рівень негативного впливу природних та антропогенних факторів екологічної небезпеки на довкілля та людину;
- здатність до організації робіт, пов'язаних з оцінкою екологічного стану, захистом довкілля та оптимізацією природокористування в умовах неповної інформації та суперечливих вимог.

Дисципліна сприяє здобуванню таких програмних результатів навчання:

- демонструвати обізнаність щодо новітніх принципів та методів захисту навколишнього середовища;
- уміти оцінювати потенційний вплив техногенних об'єктів та господарської діяльності на довкілля.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

Семінарські заняття є ефективною формою організації навчальних занять, з якими органічно поєднуються лекції та СРС.

Основними дидактичними цілями їх проведення є:

- забезпечити педагогічні умови для поглиблення і закріплення знань студентів з основ курсу, набутих під час лекцій та у процесі вивчення навчальної інформації, що виноситься на самостійне опрацювання;
- спонукати студентів до колективного творчого обговорення найбільш складних питань навчального курсу, активізації їх до самостійного вивчення наукової та методичної літератури, формування у них навичок самоосвіти;
- оволодіння методами аналізу фактів, явищ і проблем, що розглядаються, та формування умінь і навичок до здійснення різних видів майбутньої професійної діяльності.

Семінарські заняття виконують такі основні функції:

- **навчальну** (поглиблення, конкретизацію, систематизацію знань, засвоєних під час лекцій та у процесі самостійної підготовки до семінару);
- **розвивальну** (розвиток логічного мислення студентів, набуття ними умінь працювати з різними літературними джерелами, формування умінь і навичок аналізу фактів, явищ, проблем тощо);
- **виховну** (виховання економічної, екологічної культури і мислення, прищеплення інтересу до вивчення конкретної дисципліни та до фаху, формування потреби здорового способу життя тощо);
- **діагностично-корекційну** (контроль за якістю засвоєння студентами навчального матеріалу, виявлення прогалин засвоєння та їх подолання) та ін.

Визначаючи методичну концепцію організації і проведення семінарських занять, слід виходити з того, що:

- під час вивчення дисципліни студенти повинні засвоїти їх **провідні ідеї** (зміст понять, положень, законів, теорій та ін.); знати

галузі їх використання; вміти застосовувати набуті знання, вміння й навички у майбутній практичній діяльності;

- до семінарських занять ставлять **загальнодидактичні вимоги** (науковість, доступність, єдність форми і змісту, забезпечення зворотнього зв'язку, проблемність тощо);

- у методиці проведення семінарських занять є **певні особливості**, зумовлені логікою викладання дисципліни;

- необхідно забезпечити високий рівень **мотивації** (вивчення теми слід починати із з'ясування її значення для засвоєння даної чи інших дисциплін у майбутній професійній діяльності);

- **дотримання принципу професійної спрямованості** та здійснення різнорівневих міжпредметних зв'язків з іншими дисциплінами, практичним навчанням, що забезпечує формування єдиної системи знань, умінь та навичок студентів;

- важливим є також формування **професійної культури і мислення**;

- у процесі проведення семінарського заняття необхідно забезпечувати **органічну єдність** теоретичного і дослідницько-експериментального пізнання;

- семінарські заняття повинні **органічно поєднуватися** з лекційними, практичними і лабораторними заняттями та самостійною роботою студентів.

Відмінною особливістю семінару як форми навчальних занять є:

- активна участь самих студентів у з'ясуванні сутності проблем, питань, що були винесені на розгляд;

- можливість вільно висловлюватися під час розгляду питань, що винесені на обговорення;

- відповідна підготовка студентів до заняття.

РОЗРАХУНОК РОЗМІРІВ ВІДШКОДУВАННЯ ЗБИТКІВ, ЯКІ ЗАПОДІЯНІ ДЕРЖАВІ У РЕЗУЛЬТАТІ НАДНОРМАТИВНИХ ВИКИДІВ ЗАБРУДНЮЮЧИХ РЕЧОВИН В АТМОСФЕРНЕ ПОВІТРЯ

Мета заняття – навчитися проводити розрахунки розмірів збитків, заподіяних у результаті наднормативних викидів в атмосферу.

Відповідно до мети роботи вирішуються наступні задачі:

- встановлення порядку визначення наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря;
- проведення розрахунків наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря;
- визначення розмірів відшкодування збитків за наднормативні викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

Ця Методика розроблена відповідно до Законів України «Про охорону навколишнього природного середовища» (1264-12) та «Про охорону атмосферного повітря» (2707-12), постанови Кабінету Міністрів України від 28.12.2001 №1780 (1780-2001-п) «Про затвердження Порядку розроблення та затвердження нормативів гранично допустимих викидів забруднюючих речовин із стаціонарних джерел», наказу Мінприроди України від 27.06.2006 №309 (z0912-06) «Про затвердження нормативів гранично допустимих викидів забруднюючих речовин із стаціонарних джерел», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 01.08.2006 за №912/12786.

На основі цієї методики встановлюється порядок визначення розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі в результаті наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами суб'єктів господарювання.

Дана Методика не застосовується при виявленні порушень законодавства про охорону навколишнього природного середовища, вчинених суб'єктами господарювання внаслідок викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря із пересувних джерел, а також діяльність яких пов'язана з впливом фізичних та біологічних факторів на його стан.

Методика поширюється на державних інспекторів України з охорони навколишнього природного середовища та державних інспекторів з охорони навколишнього природного середовища відповідних територій (далі – державні інспектори) при розрахунку розмірів відшкодування збитків, які заподіяні державі в результаті наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, що виявлені за результатами державного контролю за додержанням суб'єктами господарювання вимог природоохоронного законодавства.

Терміни, що використовуються в даній методиці:

забруднююча речовина – речовина хімічного або біологічного походження, що присутня або надходить в атмосферне повітря і може прямо або опосередковано справляти негативний вплив на здоров'я та стан навколишнього природного середовища;

концентрація забруднюючої речовини – кількість забруднюючої речовини, що міститься в одиниці об'єму або масі газу, що надходить в атмосферне повітря, мг/м^3 , мг/г ;

масова концентрація забруднюючої речовини – відношення маси забруднюючої речовини до об'єму аспірованого при відборі проби газу, мг/м^3 ;

масова витрата забруднюючо речовини (потужність викиду) – кількість речовини, що викидається в атмосферне повітря за одиницю часу, г/с , кг/год , т/рік ;

викид – надходження в атмосферне повітря забруднюючих речовин або суміші таких речовин;

затверджений гранично допустимий викид – дозволений обсяг викиду забруднюючої речовини, який встановлений у дозволі на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами: для стаціонарних джерел викидів, які віднесені до основних, у мг/м^3 та г/с ; для джерел викидів, віднесених до інших, у мг/м^3 ; для джерел викидів, на які не встановлені нормативи гранично допустимих викидів, відповідно до законодавства, у г/с ;

аварійний викид – викид забруднюючих речовин в атмосферне повітря, який стався внаслідок промислової чи транспортної аварії, катастрофи, стихійного лиха;

залповий викид – викид забруднюючих речовин в атмосферне повітря, який кількісно та якісно передбачений технологічним регламентом виробництва і перевищує в декілька разів величини викидів, що встановлені при нормальному веденні технологічного процесу. Тривалість залпового викиду визначається згідно з картою виробничого процесу. Дозволений обсяг залпових викидів не повинен перевищувати трикратне значення гранично допустимого викиду відповідно до законодавства;

технологічний норматив допустимого викиду забруднюючої речовини – гранично допустимий викид забруднюючої речовини або суміші цих речовин, який визначається у місці його виходу з устаткування, в мг/м^3 ;

організований викид – викид, який надходить в атмосферу через спеціально споруджені газоходи, труби та інші споруди;

неорганізований викид – викид, який надходить в атмосферу у вигляді ненаправлених потоків пилогазоповітряної суміші від джерел забруднення, не оснащених спорудами для відведення газів, газоходами, трубами та іншими спорудами;

газопиловий потік – газ, що містить забруднюючу речовину або забруднюючі речовини в будь-якому агрегатному стані й організовано відводиться від джерела утворення забруднюючих речовин та (або) стаціонарного джерела забруднення атмосфери;

об'ємна витрата газопилового потоку – відношення об'єму газопилового потоку до одиниці часу, $\text{м}^3/\text{с}$;

джерело викиду забруднюючих речовин – об'єкт (підприємство, цех, агрегат, установка), з якого надходять в атмосферне повітря забруднююча речовина або суміші таких речовин;

джерело утворення забруднюючих речовин – об'єкт, у якому відбувається утворення забруднюючих речовин.

Визначення наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря

Наднормативними викидами забруднюючих речовин в атмосферне повітря вважаються:

- викиди забруднюючих речовин, які перевищують затверджені гранично допустимі викиди, встановлені дозволом на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами;

- викиди забруднюючих речовин, на які відсутній дозвіл на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, включаючи окремі забруднюючі речовини, викиди яких підлягають регулюванню відповідно до законодавства;

- викиди, що здійснюються з перевищенням технологічних нормативів допустимих викидів забруднюючих речовин із устаткування, затверджених відповідно до законодавства;

- залпові викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря, які кількісно та якісно передбачені технологічними регламентами виробництв і перевищують трикратне значення гранично допустимого викиду відповідно до законодавства;

- залпові викиди забруднюючих речовин, які не передбачені технологічними регламентами виробництв;

- аварійні викиди.

Факт наднормативного викиду забруднюючих речовин в атмосферне повітря встановлюється державними інспекторами за результатами інструментально-лабораторних методів контролю, документальної перевірки суб'єктів господарювання та розрахунковими методами. {Пункт 2.2 розділу 2 в редакції Наказу Міністерства екології та природних ресурсів №548 (z0098-17) від 28.12.2016}

При визначенні наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря інструментально-лабораторними методами контролю використовуються результати інструментально-

лабораторних вимірювань лабораторій, які атестовані на право проведення відповідних інструментально-лабораторних вимірювань. Дані таких вимірювань мають бути зафіксовані в журналах первинної облікової документації, у робочих журналах лабораторій або у звітах про інструментально-лабораторні вимірювання.

Результати вимірювань масової концентрації забруднюючих речовин у викидах стаціонарних джерел зводяться до нормальних умов (273 К, 101,3 кПа) і стандартного вмісту кисню.

Розряд останньої цифри результату вимірювань та останньої значущої цифри похибки вимірювань повинні відповідати один одному.

При порівнянні результатів вимірювань масової концентрації та масової витрати забруднюючих речовин з установленими нормативами гранично допустимого викиду значення похибок вимірювання не враховуються.

Результати вимірювань масової концентрації та масової витрати забруднюючої речовини, які характеризують вміст цієї забруднюючої речовини за двадцятихвилинний проміжок часу по всьому вимірному перерізу газоходу, вважаються такими, що не перевищують значення відповідного нормативу гранично допустимого викиду, якщо значення кожного результату вимірювання не перевищує значення встановленого нормативу граничнодопустимого викиду.

Результати вимірювань, отримані при здійсненні безперервного автоматизованого контролю, які характеризують вміст забруднюючої речовини по всьому вимірному перерізу газоходу, вважаються такими, що не перевищують значень відповідних нормативів, якщо одночасно виконуються такі умови:

- ✓ значення усереднених результатів за добу не перевищують встановленого нормативу граничнодопустимого викиду;

- ✓ 97 % усіх середніх значень, виміряних за двадцятихвилинний інтервал, не перевищують встановленого значення нормативу граничнодопустимого викиду;

✓ 3 % середніх значень, виміряних за двадцятихвилинний інтервал, не перевищують 1,2 встановленого значення нормативу граничнодопустимого викиду.

Розрахункові методи визначення наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря та об'ємної витрати газопилового потоку застосовуються у випадках:

✓ викиду забруднюючих речовин від джерел викидів, які здійснюються без дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами суб'єктів господарювання;

✓ викиду забруднюючих речовин в атмосферне повітря внаслідок невиконання у встановлені у дозволі на викиди забруднюючих речовин терміни запланованих заходів щодо скорочення викидів забруднюючих речовин;

✓ аварійного викиду;

✓ викиду забруднюючих речовин в атмосферне повітря внаслідок несанкціонованого спалювання відходів різного походження, поживних залишків та іншої рослинності;

✓ об'ємної витрати газопилового потоку (димових газів) від паливовикористовувального обладнання за відсутності технічних можливостей для інструментально-лабораторного вимірювання (конструктивні особливості газоходів).

За результатами перевірки суб'єкта господарювання складається акт перевірки (додаток А) у встановленому законодавством порядку.

Розрахунок наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря

Розрахунок маси наднормативних викидів (M_i) в тоннах здійснюється шляхом визначення різниці між фактичними і дозволеними потужностями викидів з урахуванням часу роботи джерела в режимі наднормативного викиду. Розрахунок виконується за формулою

$$M_i = 0,0036 \cdot (V_i \cdot C_i - M_{qi}) \cdot T, \quad (1.1)$$

де V_i – об’ємна витрата газопилового потоку на виході з джерела, м³/с;

C_i – середня арифметична концентрація i -ї забруднюючої речовини (із серії відібраних проб), г/м³;

M_{qi} – потужність дозволеного викиду i -ї забруднюючої речовини по даному джерелу, г/с, встановлена дозволом на викид;

T – час роботи джерела в режимі наднормативного викиду, год.

Термін роботи джерела в режимі наднормативного викиду визначається з моменту виявлення порушення до моменту його усунення, підтвердженого даними контрольної перевірки, з урахуванням фактично відпрацьованого часу.

Якщо за даними вимірів, зафіксованих у журналах первинної облікової документації підприємства, неодноразово виявлялося перевищення встановленого нормативу по даному джерелу і речовині, то термін роботи джерела в режимі наднормативного викиду береться з часу введення нормативу в дію по даному джерелу і речовині до дня контрольної перевірки, але не більше ніж за один астрономічний рік.

У випадках, коли останнім виміром, зафіксованим у журналах первинної облікової документації підприємства, не виявлено перевищення встановленого нормативу по даному джерелу і речовині, а при інспекційній перевірці перевищення встановлене, відлік часу роботи джерела в режимі наднормативного викиду береться з моменту виявлення порушення. В цьому разі приписом до акту перевірки встановлюється термін усунення порушення, після закінчення якого, за замовленням підприємства, здійснюється контрольна перевірка його фактичного усунення і, відповідно, розраховується час роботи джерела в режимі наднормативного викиду.

Всі контрольні перевірки фактів усунення виявлених порушень роботи джерел у режимі наднормативного викиду проводяться за рахунок підприємств.

У разі відсутності на підприємстві зафіксованих у первинній обліковій документації результатів вимірів потужності викидів забруднюючих речовин або якщо результати вимірів анульовані, час роботи джерела в режимі наднормативного викиду встановлюється за три попередні місяці до дня даної перевірки.

При невиконанні у встановлені терміни заходів щодо досягнення нормативів гранично допустимих викидів розрахунки наднормативних викидів здійснюються як різниця між фактичною потужністю викиду, яка підтверджена результатами інструментальних вимірів, і величиною нормативу викиду після впровадження заходу з урахуванням терміну, що минув після планового його закінчення.

Розрахунки потужності викидів забруднюючих речовин по джерелах або речовинах, які не дозволено викидати, ведуться на основі потужності фактичного викиду, визначеної інструментальними вимірами. При цьому час роботи джерела в режимі наднормативного викиду визначається з моменту виявлення порушення до моменту оформлення дозволу на викид.

Середня арифметична із визначених разових концентрацій серії проб при номінальному навантаженні технологічного обладнання є базовою для розрахунку наднормативних викидів за формулою (1.1).

Розрахунок маси наднормативного викиду газоподібної забруднюючої речовини в атмосферне повітря від паливовикористовувального обладнання (у продуктах горіння) здійснюється за формулою

$$m_i = 3,6 \cdot 10^{-6} \cdot (\rho o'_{Bi} - \rho o'_{\text{Внорм}}) \cdot q_v \cdot T, \quad (1.2)$$

де m_i – маса наднормативного викиду i -тої забруднюючої речовини в атмосферне повітря від паливовикористовувального обладнання, т;

$\rho o'_{Bi}$ – середнє значення масової концентрації i -тої забруднюючої речовини, приведене до регламентованого вмісту кисню, мг/м³;

$\rho O'_{Внорм}$ – значення затвердженого нормативу викиду i -тої забруднюючої речовини, приведене до регламентованого вмісту кисню, наведеного в дозволі на викид, мг/м³;

q_v – значення об'ємної витрати газопилового потоку від джерела викиду i -тої забруднюючої речовини, приведене до нормальних умов, м³/с;

T – час роботи джерела викиду i -тої забруднюючої речовини в режимі наднормативного викиду, год.

Значення масової концентрації i -тої забруднюючої речовини, приведене до регламентованого вмісту кисню, здійснюється за формулою

$$\rho O'_{Vi} = \rho O_{Vi} \cdot (21 - \varphi i_{Врегл}) / (21 - \varphi i_{Ввимір}), \quad (1.3)$$

де $\rho O'_{Vi}$ – значення масової концентрації i -тої забруднюючої речовини, приведене до регламентованого вмісту кисню, мг/м³;

ρO_{Vi} – значення масової концентрації i -тої забруднюючої речовини (за результатами вимірювань), приведене до нормальних умов, мг/м³;

$\varphi i_{Врегл}$ – регламентований вміст кисню (3 %, 6 %, 15 %);

$\varphi i_{Ввимір}$ – об'ємна частка кисню за результатом вимірювання, %.

У разі конструктивних особливостей газоходів, що унеможливають інструментальне вимірювання необхідних параметрів для визначення об'ємної витрати газопилового потоку (димових газів) від паливовикористовувального обладнання, її значення розраховується на основі обсягів витраченого палива, наданих суб'єктами господарювання.

У цьому разі розрахунок значення об'ємної витрати газопилового потоку (димових газів) здійснюється за формулою

$$q_v = B \cdot (V_{г}^0 + V_{В}^0 \cdot (\alpha - 1)) / 3600, \quad (1.4)$$

де q_v – значення об'ємної витрати газопилового потоку (димових газів) від джерела викиду або утворення і-тої забруднюючої речовини, приведене до нормальних умов, $\text{м}^3/\text{с}$;

B – витрата палива, $\text{м}^3/\text{год}$, $\text{кг}/\text{год}$;

$V_{\text{г}}^0$ – теоретичний об'єм продуктів горіння (димових газів), $\text{м}^3/\text{м}^3$;

$V_{\text{в}}^0$ – теоретичний об'єм повітря, необхідного для спалювання 1 м^3 або 1 кг палива при $\alpha=1$, $\text{м}^3/\text{м}^3$ або $\text{м}^3/\text{кг}$;

α – коефіцієнт надлишку повітря.

Факт усунення порушення може бути підтверджений:

✓ даними інструментально-лабораторних вимірювань, які проведені лабораторіями, атестованими на право проведення необхідних інструментально-лабораторних вимірювань, у присутності державного інспектора;

✓ отриманням дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами;

✓ документами, що підтверджують виведення з експлуатації устаткування, від якого було зафіксовано наднормативні викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

Розрахунок розмірів відшкодування збитків за наднормативні викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря

Розрахунок ведеться на основі розміру мінімальної заробітної плати з урахуванням обсягів наднормативних викидів і регулюючих коефіцієнтів. Розмір компенсації збитків в одиницях національної валюти визначається за формулою

$$З = M_i \cdot 1,1 \cdot П \cdot A_i \cdot K_T \cdot K_{zi}, \quad (1.5)$$

де $З$ – розмір компенсації збитків, одиниць національної валюти;

M_i – маса i -ї забруднюючої речовини, що викинута в атмосферне повітря понаднормативно, т;

$1,1 \cdot \Pi$ – базова ставка компенсації збитків у частках мінімальної заробітної плати (Π) за одну тону умовної забруднюючої речовини на момент перевірки, одиниць національної валюти/т;

A_i – безрозмірний показник відносної небезпечності i -ї забруднюючої речовини;

K_T – коефіцієнт, що враховує територіальні соціально-екологічні особливості;

K_{zi} – коефіцієнт, що залежить від рівня забруднення атмосферного повітря населеного пункту i -ю забруднюючою речовиною.

Безрозмірний показник відносної небезпечності i -ї забруднюючої речовини (A_i) визначається із співвідношення за формулою

$$A_i = \frac{1}{ГДК_i}, \quad (1.6)$$

де $ГДК_i$ – середньодобова гранично допустима концентрація або орієнтовно безпечний рівень впливу (ОБРВ) i -ї забруднюючої речовини, мг/м³.

Для речовин з $ГДК$ більше одиниці в чисельнику вводиться поправковий коефіцієнт 10.

Для речовин, по яких відсутня величина середньодобової гранично допустимої концентрації, при визначенні показника відносної небезпечності береться величина максимальної разової $ГДК$ забруднюючої речовини в атмосферному повітрі.

Для речовин, по яких відсутні величини $ГДК$ і $ОБРВ$, показник відносної небезпечності A_i приймається рівним 500.

Коефіцієнт, що враховує територіальні соціально-екологічні особливості (K_T), залежить від чисельності жителів населеного пункту, його народногосподарського значення і розраховується за формулою

$$K_T = K_{\text{нас}} \cdot K_{\phi}, \quad (1.7)$$

де $K_{\text{нас}}$ – коефіцієнт, що залежить від чисельності жителів населеного пункту і визначається за таблицею 1.1;

K_{ϕ} – коефіцієнт, що враховує народногосподарське значення населеного пункту і визначається за таблицею 1.2.

Таблиця 1.1 – Значення коефіцієнта $K_{\text{нас}}$, що залежить від чисельності жителів населеного пункту

Чисельність населення, тис. чоловік	$K_{\text{нас}}$
До 100	1,00
100,1–250	1,20
250,1–500	1,35
500,1–1000	1,55
більше 1000	1,80

Таблиця 1.2 – Значення коефіцієнта K_{ϕ} , що враховує народногосподарське значення населеного пункту

Тип населеного пункту	K_{ϕ}
Організаційно-господарські та культурно-побутові центри місцевого значення з перевагою аграрно-промислових функцій (районні центри, міста, селища районного підпорядкування) та села	1,00
Багатофункціональні центри, центри з переважанням промислових і транспортних функцій (обласні центри, міста обласного підпорядкування, великі промислові та транспортні вузли)	1,25
Центри з переважанням рекреаційних функцій *	1,65

*Якщо населений пункт одночасно має промислове та рекреаційне значення, застосовується коефіцієнт $K_{\phi} = 1,65$.

Коефіцієнт, що залежить від рівня забруднення атмосферного повітря населеного пункту i -ю забруднюючою речовиною (K_{zi}), визначається за формулою

$$K_{zi} = \frac{q}{\Gamma \text{ДК}_{ci}}, \quad (1.8)$$

де q – середньорічна концентрація i -ї забруднюючої речовини за даними прямих інструментальних вимірів на стаціонарних постах за попередній рік, мг/м³;

$\Gamma \text{ДК}_{ci}$ – середньодобова гранично допустима концентрація i -ї забруднюючої речовини, мг/м³.

У випадку, коли в даному населеному пункті інструментальні виміри концентрації даної забруднюючої речовини не виконуються, а також, коли рівні забруднення атмосферного повітря населеного пункту i -ю забруднюючою речовиною не перевищують $\Gamma \text{ДК}$, значення коефіцієнта K_{zi} приймається рівним одиниці.

Запитання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте порядок визначення наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря.
2. Наведіть алгоритм розрахунків наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря.
3. Опишіть методику 3 визначення розмірів відшкодування збитків за наднормативні викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

РОЗРАХУНОК РОЗМІРІВ ВІДШКОДУВАННЯ ЗБИТКІВ, ЗАПОДІЯНИХ ДЕРЖАВІ ВНАСЛІДОК ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ОХОРОНУ ТА РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ВОДНИХ РЕСУРСІВ

Мета заняття – навчитися проводити розрахунок розмірів збитків, заподіяних внаслідок забруднення водних ресурсів.

Відповідно до мети роботи вирішуються наступні задачі:

- встановлення порядку визначення наднормативних скидів забруднюючих речовин у водний об'єкт зі зворотними водами;
- проведення розрахунків маси наднормативних скидів забруднюючих речовин у водний об'єкт зі зворотними водами;
- розрахунок розмірів збитків, заподіяних державі внаслідок самовільного використання води;
- розрахунок розмірів збитків, заподіяних державі внаслідок забруднення підземних вод.

Ця Методика спрямована на реалізацію Директиви 2006/11/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 15 лютого 2006 року про забруднення, спричинене деякими небезпечними речовинами, що скидаються до водного середовища Співтовариства, і розроблена відповідно до Водного кодексу України та Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища».

Методикою встановлюється порядок визначення розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок порушення законодавства про охорону та раціональне використання водних ресурсів, у разі:

- ✓ забруднення водних об'єктів, у тому числі пов'язаного із самовільними та аварійними скидами у водний об'єкт забруднюючих речовин із зворотними водами або забруднюючих речовин у чистому вигляді, у складі сировини, продукції чи відходів, крім випадків забруднення територіальних і внутрішніх морських вод та виключної морської економічної зони України із суден, кораблів та інших плавучих засобів;

- ✓ забруднення поверхневих та підземних вод під впливом полігонів (сміттєзвалищ) твердих побутових та промислових відходів;
- ✓ самовільного використання водних ресурсів за відсутності дозвільних документів (дозволу на спеціальне водокористування та/або спеціального дозволу на користування надрами (підземні води)), у разі перевищення встановлених у дозволі на спеціальне водокористування лімітів;
- ✓ забору, використання води та скиду забруднюючих речовин із зворотними водами з порушенням умов водокористування, встановлених у дозволі на спеціальне водокористування.

Ця Методика встановлює єдині вимоги до визначення збитків, заподіяних державі внаслідок порушення законодавства про охорону та раціональне використання водних ресурсів фізичними особами, фізичними особами-підприємцями та юридичними особами.

Методика застосовується державними інспекторами України з охорони навколишнього природного середовища та державними інспекторами з охорони навколишнього природного середовища відповідних територій (далі – державні інспектори) при розрахунку розмірів збитків, заподіяних державі внаслідок порушення законодавства про охорону та раціональне використання водних ресурсів, які виявлені за результатами державного контролю за додержанням вимог фізичними особами, фізичними особами-підприємцями та юридичними особами природоохоронного законодавства.

Державні інспектори з дати встановлення факту порушення вимог законодавства про охорону та раціональне використання водних ресурсів проводять збір та аналіз необхідних матеріалів і на підставі цієї Методики розраховують розмір відшкодування збитків.

Ця Методика не застосовується у випадках оцінки шкоди, заподіяної:

- ✓ здоров'ю та майну громадян, майну юридичних осіб, а також водним біоресурсам у результаті погіршення екологічного стану водних об'єктів;
- ✓ водним об'єктам у результаті стихійного лиха;

✓ затопленням і підтопленням сільськогосподарських угідь, будинків, споруд і комунікацій при руйнуванні гідротехнічних споруд на водних об'єктах.

Методика не поширюється на розрахунки збитків, заподіяних державі внаслідок:

✓ порушення режиму господарської діяльності у водоохоронних зонах та на землях водного фонду;

✓ порушення правил експлуатації та режимів роботи водогосподарських споруд та пристроїв, а також пошкодження цих споруд;

✓ самовільного проведення гідротехнічних робіт (будівництво ставків, дамб, каналів, свердловин);

✓ руйнування природного стану русел річок, струмків і водотоків.

Терміни, що використовуються в даній методиці:

споживання води – процес вилучення води для використання у виробництві з метою отримання продукції та для господарсько-питних потреб населення;

використання води – процес застосування води як середовища без її вилучення для потреб гідроенергетики, рибництва, водного, повітряного транспорту та інших потреб;

водокористування – використання вод (водних об'єктів) для задоволення потреб населення, промисловості, сільського господарства, транспорту та інших галузей господарства, включаючи право на забір води, скидання стічних вод та інші види використання вод (водних об'єктів);

спеціальне водокористування – забір води з водних об'єктів із застосуванням споруд або технічних пристроїв, використання води для скидання забруднюючих речовин у водні об'єкти, включаючи забір води та скидання забруднюючих речовин із зворотними водами із застосуванням каналів;

самовільне водокористування – використання водних ресурсів за відсутності дозвільних документів (дозволу на спеціальне

водокористування та/або спеціального дозволу на користування надрами (підземні води)), у разі перевищення встановлених у дозволі на спеціальне водокористування лімітів;

води підземні – води, що знаходяться нижче рівня земної поверхні в товщах гірських порід верхньої частини земної кори в усіх фізичних станах;

води поверхневі – води різних водних об'єктів, що знаходяться на земній поверхні;

водний об'єкт – природний або створений штучно елемент довкілля, в якому зосереджуються води (море, річка, озеро, водосховище, ставок, канал, водоносний горизонт);

водосховище – штучна водойма місткістю більше 1 млн. м³, збудована для створення запасу води та регулювання її стоку;

ставок – штучно створена водойма місткістю не більше 1 млн. м³;

концентрація фоновая – концентрація речовини у воді водного об'єкта, що сформувалася під впливом усіх джерел домішок, за винятком впливу джерела, щодо якого визначається фоновая концентрація;

фізико-хімічні показники – фізичні чи хімічні показники, що нормуються за загальносанітарною чи органолептичною ознакою шкідливості;

забруднююча речовина – речовина, яка привноситься у водний об'єкт у результаті господарської діяльності людини та спричиняє погіршення якості води;

вода дренажна – вода, яка профільтровується з певної території та відводиться за допомогою дренажної системи з метою пониження рівня ґрунтових вод;

вода зворотна – вода, що повертається за допомогою технічних споруд і засобів з господарської ланки колообігу води в його природні ланки у вигляді стічної, шахтної, кар'єрної чи дренажної води;

вода стічна – вода, що утворюється в процесі господарсько-побутової і виробничої діяльності (крім шахтної, кар'єрної і дренажної води), а також відводиться із збудованої території, на якій вона утворилася внаслідок випадання атмосферних опадів;

скид зворотних вод у водний об'єкт – об'єм зворотних вод, відведених у водний об'єкт;

аварійний скид – скид забруднюючих речовин із зворотними водами, який стався внаслідок промислової чи транспортної аварії;

наднормативний скид забруднюючих речовин у водний об'єкт – частина маси фактично скинутої речовини у зворотних водах, що перевищує масу речовини, максимально допустиму для відведення за розрахунковий період;

гранично допустима концентрація (ГДК) речовини у воді – встановлений рівень концентрації речовини у воді, вище якого вода вважається непридатною для конкретних цілей водокористування;

гранично допустимий скид (ГДС) – маса речовини у зворотній воді, що є максимально допустимою для відведення за встановленим режимом для цього пункту водного об'єкта за одиницю часу;

контрольні створи – місця контролю якості води водного об'єкта, в яких мають дотримуватись встановлені норми якості води, виходячи з цільового використання водного об'єкта;

Забруднення водних об'єктів наднормативними скидами забруднюючих речовин у водний об'єкт зі зворотними водами

Наднормативними скидами забруднюючих речовин у водний об'єкт з перевищенням ГДС вважаються:

✓ скиди зі зворотними водами забруднюючих речовин з перевищенням встановлених нормативів ГДС, що підлягають та не підлягають нормуванню згідно із законодавством;

✓ скиди забруднюючих речовин внаслідок порушення регламенту санкціонованого скиду зворотних вод з перевищенням за окремими показниками нормативів ГДС регламенту;

✓ скиди забруднюючих речовин внаслідок аварійного скиду зворотних вод;

✓ самовільний скид зворотних вод без дозволу на спеціальне водокористування.

Факт наднормативного скиду забруднюючих речовин у водний об'єкт зі зворотними водами встановлюється державними інспекторами за результатами інструментально-лабораторних методів контролю, розрахунковим методом, документальної перевірки фізичних осіб, фізичних осіб-підприємців та юридичних осіб.

При визначенні наднормативних скидів забруднюючих речовин у водний об'єкт зі зворотними водами використовуються результати інструментально-лабораторних вимірювань лабораторій, які атестовані на право проведення відповідних інструментально-лабораторних вимірювань, або розрахункові методи. Вимірювання, відбір та аналіз проб вод здійснюються відповідно до нормативних документів. Розряд останньої цифри результату вимірювань та останньої значущої цифри похибки вимірювань повинні відповідати один одному. При порівнянні результатів вимірювань концентрацій забруднюючих речовин із відповідними встановленими нормативами ГДС значення похибок вимірювання не враховуються. З моменту встановлення факту скиду зворотних вод з перевищенням встановлених нормативів ГДС до повного його припинення проби води відбираються не менше трьох разів. Якщо розрахунковий період не перевищує п'яти діб, допускається одноразовий відбір проб води.

Забруднення водних об'єктів забруднюючими речовинами у чистому вигляді у складі продукції, сировини та відходами

Факт забруднення водного об'єкта встановлюється державними інспекторами за результатами перевірки фізичних осіб, фізичних осіб-підприємців та юридичних осіб інструментально-лабораторними методами контролю або на основі візуальних спостережень.

При визначенні забруднення водного об'єкта забруднюючими речовинами у чистому вигляді у складі продукції, сировини та відходами можуть застосовуватися:

- ✓ результати інструментально-лабораторних вимірювань лабораторій, які атестовані на право проведення відповідних інструментально-лабораторних вимірювань;
- ✓ розрахункові методи;

- ✓ методи експертних оцінок;
- ✓ аерофотозйомки.

Забруднення підземних вод

Факт забруднення підземних вод встановлюється державними інспекторами за результатами перевірки фізичних осіб, фізичних осіб-підприємців та юридичних осіб на основі:

- ✓ інструментально-лабораторних методів контролю;
- ✓ візуальних спостережень;
- ✓ встановлених результатів розслідування;
- ✓ оцінених у результаті еколого-гідрологічних вишукувань.

Припущення про можливість забруднення підземних вод можуть бути зроблені:

- ✓ при виявленні забруднення поверхні землі на ділянках господарської діяльності;
- ✓ при виявленні втрат нафтопродуктів та інших забруднюючих речовин з ємностей для зберігання, із продуктопроводів та інших об'єктів;
- ✓ шляхом аналізу документації, що стосується поводження із забруднюючими речовинами (сировиною, продукцією, відходами);
- ✓ на основі показань свідків.

При визначенні забруднення підземних вод можуть застосовуватися:

- ✓ результати інструментально-лабораторних вимірювань лабораторій, які атестовані на право проведення відповідних інструментально-лабораторних вимірювань,
- ✓ дані державного та відомчого моніторингу за станом підземних вод;
- ✓ розрахункові методи.

Розрахунок маси наднормативного скиду забруднюючих речовин у водний об'єкт зі зворотними водами

✓ Розрахунок маси наднормативного скиду забруднюючої речовини у водний об'єкт зі зворотними водами внаслідок перевищення встановленого нормативу ГДС здійснюється за формулою

$$M_i = (C_{i\phi} - C_{id}) \cdot Q_{i\phi} \cdot t \cdot 10^{-6}, \quad (2.1)$$

де M_i – маса наднормативного скиду i -ї забруднюючої речовини у водний об'єкт зі зворотними водами, т;

$C_{i\phi}$ – середня фактична концентрація i -ї забруднюючої речовини у зворотних водах, г/м³;

C_{id} – дозволена на скид концентрація i -ї забруднюючої речовини, визначена при затвердженні ГДС, г/м³;

$Q_{i\phi}$ – фактичні витрати зворотних вод, м³/год;

t – тривалість скидання зворотних вод з порушенням нормативів ГДС, год.

У разі відсутності у фізичних осіб, фізичних осіб-підприємців та юридичних осіб первинної документації (журнали обліку за формами ПОД-11, ПОД-13) (додаток Д) та протоколів виконання вимірювань складу та властивостей стічних вод розрахунок маси наднормативного скиду забруднюючих речовин виконується на підставі даних державної статистичної звітності 2-ТП (водгосп) та лімітів скиду забруднюючих речовин, встановлених у дозволі на спеціальне водокористування, за формулою

$$M_i = M_{i\phi} - M_{il}, \quad (2.2)$$

де M_i – маса наднормативного скиду i -ї забруднюючої речовини у водний об'єкт зі зворотними водами, т;

$M_{i\phi}$ – фактичний скид i -ї забруднюючої речовини у водний об’єкт за розрахунковий період (відповідно за квартал або за рік) за даними державної звітності, т;

M_{il} – ліміт скиду i -ї забруднюючої речовини, встановлений у дозволі на спеціальне водокористування (відповідно на квартал або на рік), т.

✓ Розрахунок маси наднормативного скиду забруднюючих речовин, що підлягають нормуванню згідно із законодавством, внаслідок аварійного скиду зворотних вод за наявності у фізичних осіб, фізичних осіб-підприємців та юридичних осіб дозволу на спеціальне водокористування здійснюється за формулою

$$M_i = (C_{i\phi} - C_{ik}) \cdot Q_{i\phi} \cdot t \cdot 10^{-6}, \quad (2.3)$$

де M_i – маса наднормативного скиду i -ї забруднюючої речовини у водний об’єкт зі зворотними водами, т;

$C_{i\phi}$ – середня фактична концентрація i -ї забруднюючої речовини у зворотних водах, г/м⁻³;

C_{ik} – гранично допустима концентрація i -ї забруднюючої речовини у воді відповідної категорії водного об’єкта, г/м⁻³;

$Q_{i\phi}$ – фактичні витрати зворотних вод, м⁻³/год;

t – тривалість скидання зворотних вод з порушенням нормативів ГДС, год.

✓ Розрахунок маси наднормативного скиду забруднюючих речовин, що не підлягають нормуванню згідно із законодавством, внаслідок аварійного скиду зворотних вод за наявності дозволу на спеціальне водокористування або внаслідок аварійного чи самовільного скиду зворотних вод без наявності дозволу на спеціальне водокористування здійснюється за формулою (2.4).

Розрахунок маси наднормативного скиду забруднюючих речовин, що підлягають нормуванню згідно із законодавством, внаслідок

самовільного скиду зворотних вод без наявності дозволу на спеціальне водокористування здійснюється за формулою (2.4).

$$M_i = C_{i\phi} \cdot Q_{i\phi} \cdot t \cdot 10^{-6}, \quad (2.4)$$

де M_i – маса наднормативного скиду i -ї забруднюючої речовини у водний об'єкт зі зворотними водами, т;

$C_{i\phi}$ – середня фактична концентрація i -ї забруднюючої речовини у зворотних водах, г/м³;

$Q_{i\phi}$ – фактичні витрати зворотних вод, м³/год;

t – тривалість скиду зворотних вод з порушенням нормативів ГДС, год.

У разі відсутності у фізичних осіб, фізичних осіб-підприємців та юридичних осіб дозволу на спеціальне водокористування маса наднормативного скиду забруднюючих речовин може визначатися на підставі даних державної звітності.

Фактичні витрати зворотних вод визначаються на основі даних:

- ✓ первинної документації;
- ✓ статистичної звітності;
- ✓ ліміту забору та використання води;
- ✓ індивідуальних норм водоспоживання та водовідведення;
- ✓ довідки фізичної особи-підприємця або юридичної особи за підписом керівництва, завіреної печаткою (за наявності).

Середня фактична концентрація забруднюючої речовини у зворотних водах за період порушення водоохоронного законодавства визначається за формулою

$$C_{i\phi} = (C_{in1} + C_{in2} + C_{in3})/n, \quad (2.5)$$

де C_i – концентрація i -тої забруднюючої речовини у n -й відібраній пробі;

n – кількість відібраних проб.

У разі скиду у водні об'єкти неочищених побутових стічних вод з накопичувальних ємностей за відсутності даних про об'єм та склад скинутих зворотних вод об'єм скинутих зворотних вод дорівнює об'єму накопичувальної ємності.

Забруднення зворотними водами характеризується такими показниками:

- ✓ біохімічне споживання кисню (БСК₅) = 350 мгО₂/дм³;
- ✓ хімічне споживання кисню (ХСК) = 600 мгО₂/дм³;
- ✓ вміст завислих речовин – 350 мг/дм³.

Розрахунок маси нафти та нафтопродуктів, скинутих у водний об'єкт внаслідок витоку або виливу

✓ Розрахунок маси нафти та нафтопродуктів (далі – нафта) за фактичними даними обсягу розливої нафти може бути визначений за балансом між початковою кількістю нафти, що знаходилася у ємності, і кількістю нафти, що у ній залишилася після виливу. Кількість нафти у ємності визначається за даними документів про заповнення ємності або будь-яких інших даних. Розрахунок здійснюється за формулою

$$M_H = M_{\text{поч}} - M_{\text{зал}}. \quad (2.6)$$

де M_H – маса нафти, що надійшла у водний об'єкт, т;

$M_{\text{поч}}$ – початкова маса нафти, що перебувала в ємності, т;

$M_{\text{зал}}$ – маса нафти, що залишилася в ємності після виливу, т.

У випадку розливу нафти під час вантажно-розвантажувальних робіт, коли кількість нафти, що перекачується, фіксується приладами, маса скинутої нафти визначається одним зі способів:

- ✓ встановлюється за показаннями вимірювальних приладів про кількість перекачаної нафти і фактичну наявність нафти у відповідних ємностях;
- ✓ розраховується виходячи з продуктивності перекачувального механізму і часу виливу.

✓ Розрахунок маси нафти за результатами інструментально-лабораторних вимірювань. Оцінюється маса нафти на одиниці площі поверхні води та концентрація розчиненої і емульгованої нафти у забрудненому водному шарі. Маса нафти, що надійшла у водний об'єкт (M_H), розраховується за формулою

$$M_H = M_{\Pi} - M_p, \quad (2.7)$$

де M_{Π} – маса нафтової плівки, т;

M_p – маса розчиненої та емульгованої нафти, т.

Маса нафтової плівки (M_{Π}) визначається за формулою

$$M_{\Pi} = M_{\Pi M} \cdot S \cdot 10^{-6}, \quad (2.8)$$

де $M_{\Pi M}$ – питома маса нафти на 1 м² поверхні води, г/м², яка визначається згідно з таблицею 2.1;

S – площа поверхні води, забрудненої нафтою, м².

Маса нафти, що перейшла у водний об'єм у розчиненому і емульгованому стані (M_p), визначається за формулою

$$M_p = h \cdot S \cdot (C_H - C_{\Phi}) \cdot 10^{-6}, \quad (2.9)$$

де h – товщина шару води, забрудненого нафтою, м. При глибинах, менших ніж 10 м, h приймається рівною середній глибині водойми в районі знаходження нафтової плями. Якщо глибина водойми в районі знаходження нафтової плями більша 10 м, то h приймається рівною 10 м;

S – площа забруднення водного об'єкта нафтою, м². Визначається методом експертних оцінок, інструментальним методом або методом аерофотозйомки.

C_{Φ} – фонові концентрації розчиненої і емульгованої нафти у воді цього водного об'єкта, г/м³;

C_H – середня концентрація розчиненої і емульгованої нафти у забрудненому об'ємі води під нафтовою плямою, г/м³. Визначається за формулою

$$C_H = (C_1 + C_2 + C_3)/3, \quad (2.10)$$

де C_1, C_2, C_3 – концентрація розчиненої і емульгованої у воді нафти на глибинах 1 м, $h/2$ і h м, г/м³;

Дані про фонову концентрацію можуть бути отримані в організаціях, що проводять екологічний моніторинг стану водних об'єктів, або визначаються контролюючими органами безпосередньо в момент фіксації забруднення за результатами інструментально-лабораторних вимірювань проб води, відібраних поза зоною забруднення. Ці роботи виконуються лабораторіями, які атестовані на право проведення зазначених інструментально-лабораторних вимірювань. Фінансування робіт здійснюється за рахунок забруднювача.

У разі якщо фонові концентрації не встановлені, значення C_F приймається рівним ГДК нафти з урахуванням категорії забрудненого водного об'єкта згідно з таблицею 2.2.

✓ Розрахунок маси нафти на основі експертних оцінок. В основі цього методу лежить візуальна оцінка товщини нафтової плівки за її зовнішніми ознаками. Метод може застосовуватися за умови, що товщина нафтової плівки не перевищує 1 мм.

Загальна маса нафти, скинутої у водний об'єкт (M_H), визначається за формулою

$$M_H = M_{\Pi}/(1 - \varepsilon), \quad (2.11)$$

де M_{Π} – маса нафтової плівки, (2.8);

ε – частка нафти, що розчинена і емульгована у воді.

Для водойм $\varepsilon = 0,15$; для водостоків $\varepsilon = 0,11$.

Якщо маса нафти, розлитої на поверхні води, визначається кількома способами, що дають різні результати, у розрахунок береться більша величина.

Розрахунок розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок наднормативного скиду забруднюючих речовин у водний об'єкт зі зворотними водами

✓ Розрахунок розмірів відшкодування збитків, заподіяних водним об'єктам (крім морських вод) внаслідок скидів забруднюючих речовин зі зворотними водами з перевищенням встановленого нормативу ГДС, грн, здійснюється за формулою

$$З = K_{\text{кат}} \cdot K_p \cdot K_z \cdot ((M_{i1} \cdot \gamma_{i1}) + (M_{i2} \cdot \gamma_{i2}) \dots + \dots (M_{im} \cdot \gamma_{im})), (2.12)$$

де $K_{\text{кат}}$ – коефіцієнт, що враховує категорію водного об'єкта, який визначається згідно з таблицею 2.2;

K_p – регіональний коефіцієнт дефіцитності водних ресурсів поверхневих вод, який визначається згідно з таблицею 2.3;

K_z – коефіцієнт ураженості водної екосистеми, який дорівнює 1,5;

M_i – маса наднормативного скиду i -ї забруднюючої речовини у водний об'єкт зі зворотними водами, т;

m – кількість забруднюючих речовин у зворотних водах;

γ_i – питомий економічний збиток від забруднення водних ресурсів, віднесений до 1 тонни умовної забруднюючої речовини, грн/т, який визначається за формулою

$$\gamma_i = \gamma \cdot A_i, (2.13)$$

де γ – проіндексований питомий економічний збиток від забруднення водних ресурсів у поточному році, грн/т, який визначається за формулою

$$\gamma = \gamma_n \cdot I/100, (2.14)$$

де $\gamma_{\text{п}}$ – проіндексований питомий економічний збиток від забруднення водних ресурсів у попередньому році, грн/т;

I – індекс інфляції (індекс споживчих цін), середньорічний по Україні за попередній рік, %;

A_i – показник відносної небезпечності i -ї забруднюючої речовини, який визначається із співвідношення за формулою

$$A_i = 1/\text{ГДК}_i, \quad (2.15)$$

де ГДК_i – величина, яка чисельно дорівнює ГДК забруднюючої речовини у воді водного об'єкта відповідної категорії.

Для речовин, за якими відсутня величина гранично допустимої концентрації, показник відносної небезпечності A_i приймається рівним 500, а за відсутності ГДК – 10000.

З 2012 року щорічно здійснюється індексація питомого економічного збитку від забруднення водних ресурсів, віднесеного до 1 тонни умовної забруднюючої речовини, грн/т.

У 2011 році проіндексований питомий економічний збиток від забруднення водних ресурсів (γ) становив 766,96 грн/т.

✓ Розрахунок розмірів відшкодування збитків, заподіяних водним об'єктам (морські води) внаслідок скидів забруднюючих речовин зі зворотними водами з перевищенням встановленого нормативу ГДС, грн, здійснюється за формулою

$$З = K_{\text{ц}} \cdot K_{\text{я}} \cdot K_{\text{б}} \cdot K_{\text{д}} \cdot K_{\text{з}} \cdot ((M_{i1} \cdot \gamma_{i1}) + (M_{i2} \cdot \gamma_{i2}) \dots + \dots (M_{im} \cdot \gamma_{im})), \quad (2.16)$$

де $K_{\text{ц}}$ – коефіцієнт, що враховує цінність морської акваторії, який визначається згідно з таблицею 2.4;

$K_{\text{я}}$ – коефіцієнт, що враховує якісну різноманітність морських вод, який визначається згідно з таблицею 2.5;

K_B – коефіцієнт, що враховує фактор батиметричних умов району забруднення, який визначається згідно з таблицею 2.6;

K_D – коефіцієнт, що враховує вплив гідродинамічного фактору, який визначається згідно з таблицею 2.7;

K_z – коефіцієнт ураженості морського середовища, який дорівнює 3;

M_i – маса наднормативного скиду i -ї забруднюючої речовини у водний об'єкт зі зворотними водами, т;

γ_i – питомий економічний збиток від забруднення водних ресурсів, віднесений до 1 тонни умовної забруднюючої речовини, грн/т, який визначається за формулою (2.13);

m – кількість забруднюючих речовин у зворотних водах.

✓ Розрахунок розмірів відшкодування збитків, заподіяних водним об'єктам (крім морських вод) внаслідок аварійного або самовільного скиду забруднюючих речовин зі зворотними водами, грн, здійснюється за формулою

$$Z = K_c \cdot K_{кат} \cdot K_p \cdot K_z \cdot ((M_{i1} \cdot \gamma_{i1}) + (M_{i2} \cdot \gamma_{i2}) \dots + \dots (M_{im} \cdot \gamma_{im})), (2.17)$$

де K_c – коефіцієнт, що враховує збільшення шкоди водній екосистемі при самовільному чи аварійному скиді, який дорівнює 1,5;

$K_{кат}$ – коефіцієнт, що враховує категорію водного об'єкта, який визначається згідно з таблицею 2.2;

K_p – регіональний коефіцієнт дефіцитності водних ресурсів поверхневих вод, який визначається згідно з таблицею 2.3;

K_z – коефіцієнт ураженості водної екосистеми, який дорівнює 1,5;

M_i – маса наднормативного скиду i -тої забруднюючої речовини у водний об'єкт зі зворотними водами, т;

γ_i – питомий економічний збиток від забруднення водних ресурсів, віднесений до 1 тонни умовної забруднюючої речовини, грн/т, який визначається за формулою (2.13);

m – кількість забруднюючих речовин у зворотних водах.

✓ Розрахунок розмірів відшкодування збитків, заподіяних водним об'єктам (морські води) внаслідок аварійних або самовільних скидів забруднюючих речовин зі зворотними водами, грн, здійснюється за формулою

$$З = K_c \cdot K_{\text{ц}} \cdot K_{\text{я}} \cdot K_{\text{б}} \cdot K_{\text{д}} \cdot K_{\text{з}} \cdot ((M_{i1} \cdot \gamma_{i1}) + (M_{i2} \cdot \gamma_{i2}) \dots + \dots (M_{im} \cdot \gamma_{im})), \quad (2.18)$$

де K_c – коефіцієнт, що враховує збільшення шкоди водній екосистемі при самовільному чи аварійному скиді, який дорівнює 3;

$K_{\text{ц}}$ – коефіцієнт, що враховує цінність морської акваторії, який визначається згідно з таблицею 2.4;

$K_{\text{я}}$ – коефіцієнт, що враховує якісну різноманітність морських вод, який визначається згідно з таблицею 2.5;

$K_{\text{б}}$ – коефіцієнт, що враховує фактор батиметричних умов району забруднення, який визначається згідно з таблицею 2.6;

$K_{\text{д}}$ – коефіцієнт, що враховує вплив гідродинамічного фактору, який визначається згідно з таблицею 2.7;

$K_{\text{з}}$ – коефіцієнт ураженості морського середовища, який дорівнює 3;

M_i – маса наднормативного скиду i -ї забруднюючої речовини у водний об'єкт зі зворотними водами, т;

γ_i – питомий економічний збиток від забруднення водних ресурсів, віднесений до 1 тонни умовної забруднюючої речовини, грн/т, який визначається за формулою (2.13);

m – кількість забруднюючих речовин у зворотних водах.

Розрахунок розмірів відшкодування збитків, заподіяних водним об'єктам внаслідок забруднення речовинами у чистому вигляді у складі продукції чи сировини, плаваючими відходами або сміттям

✓ Розрахунок розмірів відшкодування збитків, заподіяних водним об'єктам (крім морських вод) внаслідок забруднення

речовинами у чистому вигляді у складі продукції чи сировини, грн, здійснюється за формулою

$$З = K_c \cdot K_{\text{кат}} \cdot K_p \cdot K_z \cdot ((M_{i1} \cdot \gamma_{i1}) + (M_{i2} \cdot \gamma_{i2}) \dots + \dots (M_{im} \cdot \gamma_{im})), (2.19)$$

де K_c – коефіцієнт, що враховує збільшення шкоди водній екосистемі при самовільному чи аварійному скиді, який дорівнює 1,5;

$K_{\text{кат}}$ – коефіцієнт, що враховує категорію водного об'єкта, який визначається згідно з таблицею 2.2;

K_p – регіональний коефіцієнт дефіцитності водних ресурсів поверхневих вод, який визначається згідно з таблицею 2.3;

K_z – коефіцієнт ураженості водної екосистеми, який дорівнює 1,5;

M_i – маса скинутої i -ї забруднюючої речовини у водний об'єкт у складі продукції чи сировини, т;

γ_i – питомий економічний збиток від забруднення водних ресурсів, віднесений до 1 тонни умовної забруднюючої речовини, грн/т, який визначається за формулою (2.13);

m – кількість забруднюючих речовин у складі продукції чи сировини.

✓ Розрахунок розмірів відшкодування збитків, заподіяних водним об'єктам (морські води) внаслідок забруднення речовинами у чистому вигляді у складі продукції чи сировини, грн, здійснюється за формулою

$$З = K_c \cdot K_{\text{ц}} \cdot K_{\text{я}} \cdot K_{\text{б}} \cdot K_{\text{д}} \cdot K_z \cdot ((M_{i1} \cdot \gamma_{i1}) + (M_{i2} \cdot \gamma_{i2}) \dots + \dots (M_{im} \cdot \gamma_{im})), (2.20)$$

де K_c – коефіцієнт, що враховує збільшення шкоди водній екосистемі при самовільному чи аварійному скиді, який дорівнює 3 ;

$K_{\text{ц}}$ – коефіцієнт, що враховує цінність морської акваторії, який визначається згідно з таблицею 2.4;

$K_{\text{я}}$ – коефіцієнт, що враховує якісну різноманітність морських вод, який визначається згідно з таблицею 2.5;

$K_{\text{б}}$ – коефіцієнт, що враховує фактор батиметричних умов району забруднення, який визначається згідно з таблицею 2.6;

$K_{\text{д}}$ – коефіцієнт, що враховує вплив гідродинамічного фактору, який визначається згідно з таблицею 2.7;

$K_{\text{з}}$ – коефіцієнт ураженості морського середовища, який дорівнює 3;

M_i – маса скинутої i -ї забруднюючої речовини у водний об'єкт у складі продукції чи сировини, т;

γ_i – питомий економічний збиток від забруднення водних ресурсів, віднесений до 1 тонни умовної забруднюючої речовини, грн/т, який визначається за формулою (2.13);

m – кількість забруднюючих речовин у складі продукції чи сировини.

✓ Розрахунок розмірів відшкодування збитків, заподіяних водним об'єктам внаслідок забруднення плаваючими відходами або сміттям, грн, здійснюється за формулою

$$З = K_{\text{х}} \cdot K_{\text{з}} \cdot M_{\text{см}} \cdot \gamma \cdot 10^{-3}, \quad (2.21)$$

де $K_{\text{х}}$ – коефіцієнт, що характеризує ступінь забрудненості поверхні води відходами або сміттям, який визначається згідно з таблицею 2.8;

$K_{\text{з}}$ – коефіцієнт ураженості водної екосистеми, який дорівнює 1,5;

$K_{\text{з}}$ – коефіцієнт ураженості морського середовища, який дорівнює 3;

γ – проіндексований питомий економічний збиток від забруднення водних ресурсів у поточному році, грн/т, який визначається за формулою (2.14);

$M_{\text{см}}$ – маса відходів або сміття, кг, яка визначається методом експертної оцінки з використанням даних таблиці 2.8 або розраховується за формулою

$$M_{\text{см}} = \frac{1}{3} \cdot S \cdot G_i, \quad (2.22)$$

де S – площа водної поверхні, забрудненої відходами, м^2 ;
 G_i – питома маса відходів або сміття, $\text{кг}/\text{м}^2$.

Визначення маси відходів або сміття здійснюється на ділянках площею 1 м^2 , розташованих на однаковій відстані від місця максимального зосередження відходів або сміття, яке приймається за центр забрудненої ділянки.

У разі, якщо відходи забруднені нафтопродуктами, розраховуються також збитки від нафтового забруднення з використанням формул (2.19) і (2.20). При цьому приймається, що маса нафти становить $1,0 \%$ від маси відходів або сміття.

Розрахунок розміру відшкодування збитків, обумовлених самовільним використанням водних ресурсів за відсутності дозвільних документів (дозволу на спеціальне водокористування та/або спеціального дозволу на користування надрами (підземні води)), у разі перевищення встановлених у дозволі на спеціальне водокористування лімітів

✓ Розрахунок розміру відшкодування збитків, обумовлених самовільним використанням водних ресурсів за відсутності дозвільних документів (дозволу на спеціальне водокористування та/або спеціального дозволу на користування надрами (підземні води)), у разі перевищення встановлених у дозволі на спеціальне водокористування лімітів, здійснюється за формулою

$$З_{\text{сам}} = 5 \cdot W \cdot T_{\text{ар}}, \quad (2.23)$$

де W – об'єм води, яка використана самовільно без дозвільних документів (дозволу на спеціальне водокористування та/або спеціального дозволу на користування надрами (підземні води)), у разі перевищення встановлених у дозволі на спеціальне водокористування лімітів, м^3 ;

Тар – розмір, аналогічний ставці рентної плати за спеціальне використання води, встановленої статтею 255 Податкового кодексу України, на дату виявлення порушення (для поверхневих, підземних, шахтних, кар'єрних та дренажних вод – $\text{грн}/100 \text{ м}^3$; води для потреб гідроенергетики та рибництва – $\text{грн}/10000 \text{ м}^3$; води, які входять до складу напоїв, – $\text{грн}/\text{м}^3$). Для води з лиманів Тар аналогічний ставці рентної плати за спеціальне використання поверхневих вод для показника «Інші водні об'єкти», встановленої статтею 255 Податкового кодексу України, на дату виявлення порушення.

Фактичний об'єм води, яка використана самовільно без дозвільних документів (дозволу на спеціальне водокористування та/або спеціального дозволу на користування надрами (підземні води)), у разі перевищення встановлених у дозволі на спеціальне водокористування лімітів, визначається на основі даних:

- ✓ первинної документації,
- ✓ статистичної звітності,
- ✓ ліміту забору та використання води,
- ✓ індивідуальних норм водоспоживання та водовідведення або довідки фізичної особи-підприємця, або юридичної особи за підписом керівництва, завіреної печаткою (за наявності).

Розрахунок розміру відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок забруднення підземних вод забруднюючими речовинами

- ✓ Розрахунок розміру відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок забруднення підземних вод забруднюючими речовинами, грн , здійснюється за формулою

$$Z_{\Pi} = K_{\text{кат}} \cdot K_{\text{РП}} \cdot L \cdot M_{\Pi i} \cdot \gamma_i, \quad (2.24)$$

де $K_{\text{кат}}$ – коефіцієнт, що враховує категорію водного об'єкта, який визначається згідно з таблицею 2.2;

$K_{\text{РП}}$ – регіональний коефіцієнт дефіцитності підземних вод, який визначається згідно з таблицею 2.10;

L – коефіцієнт, який враховує природну захищеність підземних вод:

- для ґрунтових – 1,0;
- для міжпластових безнапірних – 1,3;
- для міжпластових напірних (артезіанських) – 1,6.

γ_i – питомий економічний збиток від забруднення водних ресурсів, віднесений до 1 тонни умовної забруднюючої речовини, грн/т, який визначається за формулою (2.13);

$M_{\Pi i}$ – маса i -ї забруднюючої речовини, що потрапила в підземні води, т, розраховується з використанням даних еколого-гідрологічних вишукувань за формулою

$$M_{\Pi i} = V \cdot (C_i - C_{\text{фi}}) \cdot 10^{-6}, \quad (2.25)$$

де C_i – середня концентрація i -ї забруднюючої речовини у воді підземного водного об'єкта, г/м³;

$C_{\text{фi}}$ – фонові концентрація i -ї забруднюючої речовини у воді підземного водного об'єкта, г/м³;

V – об'єм води в забрудненій частині водоносного горизонту, м³, який визначається за формулою

$$V = F \cdot m \cdot n_a, \quad (2.26)$$

де F – площа забруднення, м²;

m – середня потужність забрудненої частини водоносного горизонту, м;

n_a – активна пористість водонасичених порід, яка визначається згідно з таблицею 2.9.

У разі відсутності даних про фонові концентрації для підземних водних об'єктів замість $C_{\Phi i}$ використовуються відповідні ГДК_i для вод господарсько-питного водопостачання.

У разі скидання забруднюючих речовин у складі продукції, сировини, відходів чи сміття або забруднюючих речовин із зворотними водами безпосередньо в підземний водний об'єкт маса скинутих забруднюючих речовин визначається на основі документів (якщо скид зафіксований) чи за результатами розслідування.

Розрахунок розміру відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок забруднення поверхневих і підземних вод фільтратом сміттєзвалищ та полігонів твердих побутових і промислових відходів

✓ Розрахунок розміру відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок забруднення підземних вод фільтратом сміттєзвалищ та полігонів твердих побутових і промислових відходів, грн, здійснюється за формулою

$$З = K_{\text{кат}} \cdot K_{\text{Рп}} \cdot L \cdot ((M_{\Phi i1} \cdot \gamma_{i1}) + (M_{\Phi i2} \cdot \gamma_{i2}) \dots + \dots (M_{\Phi im} \cdot \gamma_{im})). \quad (2.27)$$

де $K_{\text{кат}}$, $K_{\text{Рп}}$, L – показники, аналогічні використаним у формулі (2.24);

$M_{\Phi i}$ – маса i -ї забруднюючої речовини, яка потрапила у підземний водний об'єкт з фільтратом, та яка розраховується за формулою

$$M_{\Phi i} = W_{\Phi} \cdot C_i \cdot 10^{-6}, \quad (2.28)$$

де W_{Φ} – об'єм фільтрату за розрахунковий період, м³, який визначається за формулою

$$W_{\Phi} = 10^{-3} \cdot H_{\text{оп}} \cdot S_{\Pi} \cdot (W_w - W_{\Phi B}), \quad (2.29)$$

де $H_{\text{оп}}$ – сума опадів на території розташування сміттєзвалища або полігону твердих побутових і промислових відходів за розрахунковий період, мм, за даними гідрометцентру;

$S_{\text{п}}$ – площа діючого полігону твердих побутових і промислових відходів, м^2 ;

W_{w} – об'єм води, витраченої на зволоження відходів, м^3 ;

$W_{\text{фв}}$ – кількість фільтрату, видаленого з полігону твердих побутових і промислових відходів (вивезеного, знешкодженого, утилізованого) за розрахунковий період, м^3 ;

C_i – середня концентрація i -ї забруднюючої речовини у фільтраті, г/м^3 ;

m – кількість забруднюючих речовин, що потрапили у підземний водний об'єкт з фільтратом;

γ_i – питомий економічний збиток від забруднення водних ресурсів, віднесений до 1 тонни умовної забруднюючої речовини, грн/т , який визначається за формулою (2.13).

Починаючи з моменту встановлення факту впливу сміттєзвалища або полігона твердих побутових і промислових відходів на підземні води і до моменту припинення цього впливу, визначаються збитки за кожний розрахунковий період. Розрахунковий період рекомендується приймати за квартал (3 місяці). Якщо зафіксовано забруднення поверхневих чи підземних вод, збитки розраховуються за умови, що весь об'єм фільтрату, який утворився упродовж розрахункового періоду, надходить у підземні води, незалежно від того чи витікає частина фільтрату у вигляді поверхневого стоку. У разі забруднення підземних вод фільтратом приймається, що кількість фільтрату, яка надійшла у підземні води за розрахунковий період, еквівалентна кількості фільтрату, що утворився за той же період, незалежно від того, що з урахуванням коефіцієнта фільтрації частина об'єму фільтрату перейде у підземні води за межами розрахункового періоду.

✓ Розрахунок розміру відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок забруднення поверхневих вод фільтратом сміттєзвалищ і полігонів твердих побутових та промислових відходів, грн, здійснюється за формулою

$$З = K_{\text{кат}} \cdot K_{\text{рп}} \cdot ((M_{\text{фi1}} \cdot \gamma_{\text{i1}}) + (M_{\text{фi2}} \cdot \gamma_{\text{i2}}) \dots + \dots (M_{\text{фim}} \cdot \gamma_{\text{im}})), (2.30)$$

де $K_{\text{кат}}$, $K_{\text{рп}}$ – показники, аналогічні використаним у формулі (2.24);

$M_{\text{фi}}$ – маса і-ї забруднюючої речовини, яка потрапила у поверхневий водний об’єкт з фільтратом, яка розраховується за формулою (2.28);

m – кількість забруднюючих речовин, що потрапили у поверхневий водний об’єкт з фільтратом;

γ_i – питомий економічний збиток від забруднення водних ресурсів, віднесений до 1 тонни умовної забруднюючої речовини, грн/т, який визначається за формулою (2.13).

У разі забруднення фільтратом поверхневих вод (витік за межі полігона і стік його по рельєфу, незалежно від того, чи зафіксоване втікання фільтрату в поверхневий водний об’єкт) і за відсутності даних про забруднення підземних вод приймається, що кількість фільтрату, яка надійшла у поверхневі води за розрахунковий період, еквівалентна кількості фільтрату, що утворився за той же період.

У разі неможливості визначення характеру впливу сміттєзвалищ та полігонів на водні об’єкти збитки розраховуються за варіантом забруднення підземних вод (формула (2.27)).

У разі неможливості проведення комплексного дослідження хімічного складу фільтрату як сміттєзвалищ, так і полігонів твердих побутових і промислових відходів приймається середньостатистичний вміст забруднюючих речовин у фільтраті згідно з таблицею 2.11.

Таблиця 2.1 – **Питома маса нафти на 1 м² поверхні води при різному зовнішньому вигляді нафтової плівки (МПМ)**

Зовнішні ознаки нафтової плівки	Маса нафти на 1 м² поверхні води, г
Чиста водна поверхня без ознак опалесценції (відсутність ознак кольоровості при різних умовах освітлення)	0
Відсутність плівки і плям, окремі райдужні смуги, що спостерігаються при найбільш сприятливих умовах висвітлення і спокійному стані водної поверхні	0,1
Окремі плями і сірі плівки срібlistого нальоту на поверхні води, що спостерігаються при спокійному стані водної поверхні, поява перших ознак кольоровості	0,2
Плями і плівки з яскравими кольоровими смугами, що спостерігаються при слабких хвилях	0,4
Нафта у вигляді плям і плівки, що покриває значні ділянки поверхні води, що не розриваються хвилями, з переходом кольоровості до темної мутно-коричневої	1,2
Поверхня води вкрита суцільним шаром нафти, добре видимим на хвилях, кольоровість темна, темно-коричнева	2,4

Таблиця 2.2 – **Значення коефіцієнта $K_{\text{кат}}$, що враховує категорію водного об'єкта**

Категорія водного об'єкта	$K_{\text{кат}}$
Поверхневі водні об'єкти: господарсько-побутового використання	1,0
питного водокористування	1,4
Поверхневі водні об'єкти рибогосподарського використання:	
II категорії	1,6
I категорії	2,0
вищої категорії	2,5
Підземні води:	
питні та мінеральні	5,0
Інші (промислові, технічні)	3,0

Таблиця 2.3 – Значення регіонального коефіцієнта дефіцитності підземних вод K_p

Область	K_p	Область	K_p
Чернігівська	1,00	Вінницька	1,15
Харківська	1,04	Запорізька	1,15
Сумська	1,05	Івано-Франківська	1,15
Полтавська	1,06	Житомирська	1,18
Волинська	1,07	Закарпатська	1,20
Рівненська	1,08	Херсонська	1,22
Тернопільська	1,10	Львівська	1,23
Черкаська	1,11	Чернівецька	1,23
Дніпропетровська	1,13	Донецька	1,34
Київська	1,13	Луганська	1,37
Хмельницька	1,14	Автономна Республіка Крим	1,41

Таблиця 2.4 – Значення коефіцієнта цінності морської акваторії K_{Π}

Райони моря, що примикають до Автономної Республіки Крим і приморських областей України	K_{Π}
Одеська	1,30
Миколаївська	1,26
Херсонська (Чорне і Азовське моря)	1,21
Запорізька	1,22
Донецька	1,20
Автономна Республіка Крим:	
західний берег	1,16
південний берег (Євпаторія - Феодосія)	1,21
східний берег	1,19

*У разі скиду у водний об'єкт, який знаходиться в межах населеного пункту, коефіцієнт збільшується в 1,2 рази.

Таблиця 2.5 – Значення коефіцієнта $K_{\text{я}}$, що враховує якісну різномірність морських вод

Райони моря, що примикають до Автономної Республіки Крим і приморських областей України	$K_{\text{я}}$
Одеська:	
Вилкове – Затока	1,50
Затока – Іллічівськ	1,24
Іллічівськ - п. Южний	1,20
Миколаївська	1,22
Херсонська (Чорне і Азовське моря)	1,23
Запорізька	1,23
Донецька	1,23
Автономна Республіка Крим:	
західний берег (до Євпаторії)	1,00
південний берег (від Євпаторії до Феодосії, не враховуючи акваторію Севастопольської бухти)	1,11
Севастопольська бухта	1,27
східний берег (від Феодосії)	1,19

Таблиця 2.6 – Значення коефіцієнта $K_{\text{б}}$, що враховує фактор батиметричних умов району забруднення

Відстань від берега, км	$K_{\text{б}}$
до 5	1,0
5,1-10	0,9
більше 10	0,8

Таблиця 2.7 – Значення коефіцієнта $K_{\text{д}}$, що враховує вплив гідродинамічного фактору

Райони морського узбережжя України	$K_{\text{д}}$
від Вилкове до смт Затока	1,13
від смт Затока до Скадовська	1,15
від Скадовська до Чорноморське	1,13
від Чорноморське до Судака	1,00
від Судака до Керчі (включно)	1,13
Азовське узбережжя	1,15

Таблиця 2.8 – Значення коефіцієнта K_x , що характеризує ступінь забрудненості поверхні води відходами або сміттям

Зовнішній вигляд поверхні води	K_x
Чиста водна поверхня, на відкритій акваторії площею 100 м ² є окремі невеликі плями дрібного сміття загальною площею не більше 0,01 м ²	1
На площі 100 м ² відкритої акваторії є окремі невеликі плями дрібного сміття загальною площею не більше 1 м ² , окремі предмети з розмірами у будь-якому напрямку не більше 25 см	2
На площі 100 м ² відкритої акваторії є окремі невеликі плями дрібного сміття площею не більше 2 м ² , окремі предмети з розмірами у будь-якому напрямку не більше 50 см	3
На площі 100 м ² відкритої акваторії є плями сміття загальною площею до 5 м ² , окремі предмети з розмірами не більше 1 м, скупчення сміття в кутах, тупиках і з навітряного боку причалу при ширині забрудненої смуги до 0,5 м	4
На площі 100 м ² відкритої акваторії є скупчення сміття загальною площею до 10 м ² , значна кількість предметів з розмірами до 1,5 м, скупчення сміття в кутах, тупиках і з навітряного боку причалу при ширині забрудненої смуги до 1 м	5
На площі 100 м ² відкритої акваторії є окремі невеликі плями дрібного сміття загальною площею більше 10 м ² . Крупні предмети з розмірами більш 1,5 м, скупчення сміття в кутах, тупиках і з навітряного боку причалу при ширині забрудненої смуги до 5 м	6

Таблиця 2.9 – Орієнтовні значення активної пористості водонасичених порід

Назва породи	Активна пористість
Гравійно-галечні відкладення	0,28-0,30
Крупнозернисті піски	0,24-0,26
Різнозернисті піски	0,20-0,24
Дрібнозернисті піски	0,18-0,22
Тонкозернисті піски	0,15-0,19
Пилуваті та глинисті піски	0,05-0,15
Супіски	0,08-0,10
Суглинки	0,05-0,08
Тріщинуваті породи (крейда, вапняк, пісковик)	0,04-0,07

*У разі відсутності характеристик конкретної водонасиченої породи для розрахунків беруть середні значення наведених інтервалів.

Таблиця 2.10 – Значення регіонального коефіцієнта дефіцитності підземних вод K_{pn}

Область	K_{pn}	Область	K_{pn}
Чернігівська	1,00	Запорізька	1,15
Харківська	1,04	Івано-Франківська	1,15
Сумська	1,05	Житомирська	1,18
Полтавська	1,06	Закарпатська	1,20
Волинська	1,07	Херсонська	1,22
Рівненська	1,08	Львівська	1,23
Тернопільська	1,10	Чернівецька	1,23
Черкаська	1,11	Донецька	1,34
Дніпропетровська	1,13	Луганська	1,37
Київська	1,13	Автономна Республіка Крим	1,41
Хмельницька	1,14	Одеська	1,43
Вінницька	1,15	Миколаївська	1,46
		Кіровоградська	1,50

Таблиця 2.11 – Середньостатистичний вміст забруднюючих речовин у фільтраті сміттєзвалищ і полігонів твердих побутових відходів

Показник	Концентрація, г/м ³	Показник	Концентрація, г/м ³
БСК ₅	1400	Сульфати	950
ХСК	1650	Нафтопродукти	250
Азот амонійний	620	Залізо	10
Азот нітритний	12,50	Свинець	0,15
Азот нітратний	1850	Хром VI	0,2
Хлориди	1200	Нікель	1,1
Феноли	4	Бор	22

Запитання для самоконтролю

1. Опишіть порядок визначення наднормативних скидів забруднюючих речовин у водний об'єкт зі зворотними водами.
2. Наведіть алгоритм розрахунку маси наднормативних скидів забруднюючих речовин у водний об'єкт.
3. Представте методику розрахунок розмірів збитків, заподіяних державі внаслідок самовільного використання води та внаслідок забруднення підземних вод.

ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРІВ ШКОДИ, ЗУМОВЛЕНОЇ ЗАБРУДНЕННЯМ І ЗАСМІЧЕННЯМ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ ЧЕРЕЗ ПОРУШЕННЯ ПРИРОДООХОРОННОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Мета заняття – навчитися проводити розрахунки розмірів шкоди від забруднення земельних ресурсів.

Відповідно до мети роботи вирішуються наступні задачі:

- встановлення порядку визначення забруднення (засмічення) земель;
- визначення розмірів шкоди внаслідок забруднення (засмічення) земель.

Методика визначення розмірів шкоди, зумовленої забрудненням і засміченням земельних ресурсів через порушення природоохоронного законодавства (далі – Методика) розроблена відповідно до Законів України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про відходи» та інших нормативно-правових актів.

Методика встановлює порядок розрахунку розмірів відшкодування шкоди суб'єктами господарювання та фізичними особами в процесі їх діяльності через забруднення земель хімічними речовинами, їх засмічення промисловими, побутовими та іншими відходами, і поширюється на всі землі України незалежно від форм їх власності.

Методика застосовується під час встановлення розмірів шкоди від забруднення (засмічення) земель будь-якого цільового призначення, яке сталося внаслідок:

- ✓ несанкціонованих (непередбачених проєктами, дозволами) скидів (викидів) речовин, сполук і матеріалів;
- ✓ порушення норм екологічної безпеки у разі зберігання, транспортування та проведення вантажно-розвантажувальних робіт,
- ✓ використання пестицидів і агрохімікатів, токсичних речовин, виробничих і побутових відходів;
- ✓ самовільного розміщення промислових, побутових та інших відходів.

Методика не поширюється на визначення розмірів шкоди, яка завдана земельним ресурсам внаслідок їх радіоактивного і бактеріального забруднення.

У цій методиці терміни вживаються у такому значенні:

відходи – будь-які речовини, матеріали і предмети, що утворюються у процесі людської діяльності і не мають подальшого використання за місцем утворення чи виявлення та яких їх власник повинен позбутися шляхом утилізації чи видалення;

відходи небезпечні – відходи, що мають такі фізичні, хімічні, біологічні чи інші небезпечні властивості, які створюють або можуть створювати значну небезпеку для навколишнього природного середовища і здоров'я людини та які потребують спеціальних методів і засобів поводження з ними;

грунтові води – води, які утворюють у товщі геологічних порід перший (верхній) водоносний горизонт;

грунт – природно-історичне орґано-мінеральне тіло, яке утворилося на поверхні земної кори і є осередком найбільшої концентрації поживних речовин, основою життя та розвитку людства завдяки найціннішій своїй властивості – родючості;

забруднення земель – накопичення в ґрунтах і ґрунтових водах внаслідок антропогенного впливу пестицидів і агрохімікатів, важких металів, радіонуклідів та інших речовин, вміст яких перевищує природний фон, що призводить до їх кількісних або якісних змін;

забруднення ґрунтів – накопичення в ґрунтах речовин, які негативно впливають на їх родючість та інші корисні властивості;

засмічення земель – наявність на території земельних ділянок сторонніх предметів і матеріалів;

земельні ресурси – сукупний природний ресурс поверхні суші як просторового базису розселення і господарської діяльності, основний засіб виробництва в сільському та лісовому господарстві;

земля (землі) – поверхня суші з ґрунтами, корисними копалинами та іншими природними елементами, що органічно поєднані та функціонують разом з нею;

відкриті землі – землі без рослинного покриву або з незначним рослинним покривом, що включають незабудовані землі, поверхня яких зовсім або майже не вкрита будь-якою рослинністю (кам'янисті місця, піски, яри, мочарі, солончаки), а також сухі відкриті землі з особливим рослинним покривом;

забудовані землі – землі, що зайняті об'єктами промисловості, житловими будинками, дорогами, шахтами, відкритими розробками та будь-якими іншими спорудами, створеними для здійснення різних видів людської діяльності, включаючи території для їх обслуговування;

зона аерації – верхня товща земної кори між її поверхнею та дзеркалом ґрунтових вод;

нормативна грошова оцінка земельних ділянок – капіталізований рентний дохід із земельної ділянки, визначений за встановленими і затвердженими нормативами;

родючість ґрунту – здатність ґрунту задовольняти потреби рослин в елементах живлення, воді, повітрі і теплі в достатніх кількостях для їх нормального розвитку, які в сукупності є основним показником якості ґрунту;

якість ґрунту – сукупність усіх наявних позитивних та негативних характеристик і властивостей, що визначають його родючість.

Порядок визначення забруднення (засмічення) земель

Землі вважаються забрудненими, якщо в їх складі виявлені негативні кількісні або якісні зміни, що сталися в результаті господарської діяльності чи впливу інших чинників. При цьому зміни можуть бути зумовлені не тільки появою в зоні аерації нових шкочинних речовин, яких раніше не було, а й збільшенням вмісту речовин, що перевищує їх гранично допустимі концентрації, які характерні для складу незабрудненого ґрунту або у порівнянні з даними агрохімічного паспорта (для земель сільськогосподарського призначення).

Землі вважаються засміченими, якщо на відкритому ґрунті наявні сторонні предмети і матеріали, сміття без відповідних дозволів, що призвело або може призвести до забруднення навколишнього природного середовища.

Факти забруднення (засмічення) земель встановлюються уповноваженими особами, які здійснюють державний контроль за додержанням вимог природоохоронного законодавства шляхом оформлення актів перевірок, протоколів про адміністративне правопорушення та інших матеріалів, що підтверджують факт забруднення та засмічення земель.

Визначення обсягу забруднення земельних ресурсів у кожному випадку є самостійним завданням через різноманітність геоморфологічних, геологічних та гідрологічних умов. За наявності інформації про кількість (об'єм, маса) забруднюючої речовини, яка проникла у певний шар землі, визначаються площа, глибина проникнення.

При виявленні засмічення визначаються на місці об'єми засмічення відходами та інші показники, які необхідні для визначення розмірів шкоди.

Об'єм відходів (м^3), що спричинили засмічення, встановлюють за об'ємними характеристиками цього засмічення через добуток площі засмічення земельної ділянки та товщини шару цих відходів. Товщину шару відходів ділянки визначають вимірюванням.

У випадках складних ситуацій, коли обсяг забруднення не може бути визначеним, спеціалізовані організації виконують еколого-геологічні роботи.

Визначення розмірів шкоди внаслідок забруднення земель

Розміри шкоди обчислюються уповноваженими особами, що здійснюють державний контроль за додержанням вимог природоохоронного законодавства, на основі актів перевірок, протоколів про адміністративне правопорушення та інших матеріалів, що підтверджують факт забруднення земель, протягом шести місяців з дня виявлення порушення.

Основою розрахунків розміру шкоди від забруднення земель є нормативна грошова оцінка земельної ділянки, яка зазнала забруднення. Розмірною одиницею для розрахунку величини шкоди приймається товща землі в 0,2 м (об'єм ґрунтової маси 2000 м³ на один гектар земної поверхні).

Витрати для здійснення заходів щодо зниження чи ліквідації забруднення земель збільшуються залежно від глибини просочування забруднюючої речовини у співвідношенні як 10:3 (тобто при збільшенні глибини в 10 разів відносно товщі землі 0,2 м витрати для ліквідації забруднення збільшуються у 3 рази).

Забруднюючі речовини, що спричинили забруднення земельної ділянки, поділені на 4 групи небезпечності, основою для визначення яких є величини гранично допустимих концентрацій (ГДК) та орієнтовно допустимих концентрацій (ОДК) хімічних речовин в ґрунті (таблиця 3.1).

Розмір відшкодування шкоди $P_{ш}$ визначається за формулою

$$P_{ш} = A \cdot \Gamma_{оз} \cdot П_{д} \cdot K_3 \cdot K_n \cdot K_{ег}, \quad (3.1)$$

де A – питомі витрати на ліквідацію наслідків забруднення земельної ділянки, які визначаються як 0,5;

$\Gamma_{оз}$ – нормативна грошова оцінка земельної ділянки, що зазнала забруднення (засмічення), грн./м², (формула (3.2));

$П_{д}$ – площа забрудненої земельної ділянки, м²;

K_3 – коефіцієнт забруднення земельної ділянки, що характеризує кількість забруднюючої речовини в об'ємі забрудненої землі залежно від глибини просочування;

K_n – коефіцієнт небезпечності забруднюючої речовини (таблиця 3.1);

$K_{ег}$ – коефіцієнт еколого-господарського значення земель (таблиця 3.2).

Довідку про нормативну грошову оцінку земельної ділянки, що зазнала забруднення, надають територіальні органи спеціально

уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань земельних ресурсів.

Грошова оцінка земель, по яких не проведено її визначення, здійснюється із застосуванням відповідних понижувальних коефіцієнтів до нормативної грошової оцінки угідь, зазначених нижче, по відповідному адміністративному району (місту обласного підпорядкування):

а) для перелогів – до нормативної грошової оцінки орних земель: 0,95;

б) для лісових земель – до нормативної грошової оцінки сільськогосподарських угідь: 0,7;

в) для полезахисних лісосмуг та насаджень – до нормативної грошової оцінки орних земель: 0,9;

г) для чагарників – до нормативної грошової оцінки пасовищ: 0,8;

г) для забудованих земель – до нормативної грошової оцінки сільськогосподарських угідь: 0,2;

д) для заболочених земель – до нормативної грошової оцінки сіножатей: 0,5;

е) для відкритих земель – до нормативної грошової оцінки пасовищ: 0,5.

Довідку про нормативну грошову оцінку відповідних угідь по адміністративному району (місту обласного підпорядкування) надають територіальні органи спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань земельних ресурсів.

Грошова оцінка, розрахована за вищевказаним, використовується в формулі (3.1) замість нормативної грошової оцінки земельної ділянки.

Коефіцієнт забруднення землі (K_3) визначається в залежності від наявності відомостей про об'єм забруднюючої речовини за формулами (3.2) або (3.4).

При наявності інформації про об'єм забруднюючої речовини, що проникла у землю, значення K_3 визначається за формулою

$$K_3 = \frac{O_{зр}}{T_{зш} \cdot \Pi_d \cdot I_{\Pi}}, \quad (3.2)$$

де $O_{зр}$ – об'єм забруднюючої речовини, м^3 ;

$T_{зш}$ – товща земельного шару, що є розмірною одиницею для розрахунку витрат на ліквідацію забруднення залежно від глибини просочування і дорівнює 0,2 м;

Π_d – площа забрудненої земельної ділянки, м^2 ;

I_{Π} – індекс поправки до витрат на ліквідацію забруднення залежно від глибини просочування забруднюючої речовини (таблиця 3.3).

За наявності інформації лише про масу забруднюючої речовини, що проникла у землю, об'єм забруднюючої речовини ($O_{зр}$) розраховується за формулою (3.3).

$$O_{зр} = \frac{B_{зр}}{\Pi_{зр}}, \quad (3.3)$$

де $B_{зр}$ – маса забруднюючої речовини, т;

$\Pi_{зр}$ – відносна густина забруднюючої речовини, т/м^3 (таблиця 3.4).

Якщо вміст забруднюючої речовини встановлювався за результатами інструментально-лабораторного контролю, то K_3 визначається за формулою (3.4)

$$K_3 = \frac{C_{зр} \cdot \Gamma_{\Pi}}{T_{зш} \cdot I_{\Pi} \cdot K_{роз}}, \quad (3.4)$$

де $C_{зр}$ – концентрація (масова частка) забруднюючої речовини за результатами інструментально-лабораторного контролю, мг/кг ;

Γ_{Π} – товща земельного шару (глибина), на яку зафіксовано просочування забруднюючої речовини, м;

$T_{\text{зш}}$ – товща земельного шару, що є розмірною одиницею для розрахунку витрат на ліквідацію забруднення залежно від глибини просочування і дорівнює 0,2 м;

$I_{\text{п}}$ – індекс поправки до витрат на ліквідацію забруднення залежно від глибини просочування забруднюючої речовини (таблиця 3.3);

$K_{\text{роз}}$ – розрахунковий коефіцієнт, що дорівнює 1000000 мг/кг.

Результат обчислень K_3 за формулами (3.2) або (3.4) округлюють і записують до одного знака після коми. При розрахованому значенні $K_3 < 1$ його значення приймається рівним 1,0.

Якщо за наявною інформацією розрахувати коефіцієнт забруднення землі K_3 неможливо, він приймається рівним 1,0. Значення коефіцієнта небезпечності забруднюючої речовини ($K_{\text{н}}$) приймається відповідно до груп небезпечності згідно з таблицею 3.1.

Якщо у результаті аварійних та інших ситуацій в ґрунт потрапили речовини ($K_{\text{н}}$) (сировина) у чистому вигляді (кислоти, луги та ін.), коефіцієнт небезпечності забруднюючої речовини приймається рівним 4,0.

Якщо за результатами інструментально-лабораторного дослідження виявлено зміни величини інтегрального показника мінералізації/засоленості (через вимірювання сухого (щільного) залишку витяжки ґрунту, електропровідності витяжки ґрунту) у порівнянні зі складом незабрудненого ґрунту, які сталися внаслідок неорганізованих скидів речовин, сполук і матеріалів, а також в аварійних та інших ситуаціях, коефіцієнт небезпечності забруднюючої речовини ($K_{\text{н}}$) приймається рівним 2,5.

Значення коефіцієнта еколого-господарського значення земель ($K_{\text{ег}}$) приймається відповідно до категорії земель, що зазнали забруднення, або їх статусу як таких, що підлягають особливій охороні, згідно з таблицею 3.2.

Якщо за шкалою еколого-господарського значення земель (таблиця 3.2) забруднена земельна ділянка може бути класифікована за декількома категоріями земель чи статусом охорони, для розрахунків

обирається коефіцієнт еколого-господарського значення земель ($K_{ег}$) з максимальним значенням серед відповідних коефіцієнтів.

Довідку про віднесення земельної ділянки, що зазнала забруднення, до категорій за цільовим призначенням та до категорій особливо цінних земель надають територіальні органи спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань земельних ресурсів.

Загальний розмір відшкодування при одночасному забрудненні земельної ділянки декількома забруднюючими речовинами (але одним суб'єктом господарювання чи фізичною особою) визначається за формулою (3.5).

$$P_{ш.заг} = P_{ш.макс} + 0,5 \cdot (P_{ш1} + P_{ш2} \dots + P_{шn}), \quad (3.5)$$

де $P_{ш.заг}$ – загальний розмір шкоди від забруднення земельної ділянки декількома забруднюючими речовинами, грн.;

$P_{ш.макс}$ – максимальний з усіх розрахованих окремо для кожної забруднюючої речовини розмірів шкоди від забруднення земельної ділянки, грн.;

$P_{ш1}$, $P_{ш2}$ та $P_{ш№}$ – розраховані розміри шкоди від забруднення земельної ділянки іншими забруднюючими речовинами, грн.

Форма розрахунку розміру шкоди від забруднення земель наведена в таблці 3.7.

Визначення розмірів шкоди внаслідок засмічення земель

Розміри шкоди обчислюються уповноваженими особами, що здійснюють державний контроль за додержанням вимог природоохоронного законодавства, на основі актів перевірок, протоколів про адміністративне правопорушення та інших матеріалів, що підтверджують факт засмічення земель, протягом шести місяців з дня виявлення порушення.

Основою розрахунків розміру шкоди від засмічення земель є нормативна грошова оцінка земельної ділянки, що засмічена.

Відходи, що спричинили засмічення земельної ділянки, класифікуються за 4 класами небезпеки згідно з ДСанПіН 2.2.7.029-99

"Державні санітарні правила і норми. Гігієнічні вимоги щодо поводження з промисловими відходами та визначення класу їх небезпеки для здоров'я населення", що затверджені постановою Головного державного санітарного лікаря України від 01.07.99 №29 (v0029588–99), чинними нормативними документами у сфері поводження з відходами (таблиця 3.5).

Віднесення відходів, що спричинили засмічення земельної ділянки, до категорії небезпечних (токсичних) відходів здійснюється у відповідності до чинних нормативних документів у сфері поводження з відходами, затверджених у встановленому порядку, переліків небезпечних (токсичних) відходів тощо.

Розмір шкоди внаслідок засмічення земель визначається за формулою (3.6).

$$P_{ШЗ} = A \cdot B \cdot \Gamma_{ОЗ} \cdot П_{ДЗ} \cdot K_{ЗЗ} \cdot K_{НВ} \cdot K_{Ег}, \quad (3.6)$$

де $P_{ШЗ}$ – розмір шкоди від засмічення земель, грн;

A – питомі витрати на ліквідацію наслідків засмічення земельної ділянки, значення якого дорівнює 0,5;

B – коефіцієнт перерахунку, що при засміченні земельної ділянки побутовими, промисловими та іншими відходами дорівнює 10, а небезпечними (токсичними) відходами – 100.

$\Gamma_{ОЗ}$ – нормативна грошова оцінка земельної ділянки, що зазнала засмічення, грн./кв.м;

$П_{ДЗ}$ – площа засміченої земельної ділянки кв.м;

$K_{ЗЗ}$ – коефіцієнт засмічення земельної ділянки, що характеризує ступінь засмічення її відходами, який визначається за таблицею 3.6;

$K_{НВ}$ – коефіцієнт небезпеки відходів, який визначається таблицею за 3.5;

$K_{Ег}$ – коефіцієнт еколого-господарського значення земель, який визначається за таблицею 3.2.

Довідку про нормативну грошову оцінку земельної ділянки, що зазнала засмічення, надають територіальні органи спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань земельних ресурсів.

Грошова оцінка земель, по яких не проведено її визначення, здійснюється із застосуванням відповідних понижувальних коефіцієнтів до нормативної грошової оцінки угідь (дивись вище) по

відповідному адміністративному району (місту обласного підпорядкування).

Грошова оцінка, розрахована за вищевказаним, використовується в формулі (3.6) замість нормативної грошової оцінки земельної ділянки (Γ_{03}).

Значення коефіцієнта засмічення земельної ділянки (K_{33}) приймається за ступенем її засмічення, визначеного в залежності від об'єму відходів, згідно з таблицею 3.6

Для земель, що засмічені багатотонажними (>10000 т) відходами гірничодобувної промисловості, коефіцієнт засмічення земельної ділянки (K_{33}) приймається рівним 1,0.

Значення коефіцієнта еколого-господарського значення земель ($K_{ег}$) приймається відповідно до категорії земель, що зазнали засмічення, або їх статусу як таких, що підлягають особливій охороні, згідно з таблицею 3.2.

Якщо за шкалою еколого-господарського значення земель (таблиця 3.2) земельна ділянка, що зазнала засмічення, може бути класифікована за декількома категоріями земель чи особливостями охорони, для розрахунків обирається коефіцієнт еколого-господарського значення земель ($K_{ег}$) з максимальним значенням серед відповідних коефіцієнтів.

Довідку про віднесення земельної ділянки, що зазнала засмічення, до категорій за цільовим призначенням та до категорій особливо цінних земель надають територіальні органи спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань земельних ресурсів.

Форма розрахунку розміру шкоди від засмічення земель наведена в таблці 3.8.

Таблиця 3.1 – Коефіцієнти небезпечності забруднюючих речовин (K_n)

Група небезпечності	Ступінь небезпеки	Перелік забруднюючих речовин (показників вимірювань), що відповідають групі небезпечності*	K_n
1	2	3	4
I	Надзвичайно небезпечні (ГДК/ОДК $< 0,2$ мг/кг)	Бенз-а-пірен, Кадмій**, Миш'як, Нафта, Нафтопродукти, Ртуть, Селен, Свинець, Стирол, Фенол, Фтор, Цинк	4,0

1	2	3	4
II	Дуже небезпечні (ГДК/ОДК 0,2-0,5 мг/кг)	Бензол, Бор, Кобальт, Ксилоли, Мідь, Молібден, Нікель, Сірководень, Сурма, Толуол, Хром	3,0
III	Помірно небезпечні (ГДК/ОДК > 0,5 мг/кг)	Аніонні поверхнево-активні речовини (АПАР), Ацетальдегід, Барій, Ванадій, Вольфрам, Марганець, Нітрати, Стронцій, Сульфати, Формальдегід	2,5
IV	Інші (рівні ГДК/ОДК не встановлені)	Амоній, Хлориди	1,5

* Перелік забруднюючих речовин (показників вимірювань), що відповідають групі небезпечності, не є вичерпним. Якщо забруднююча речовина відсутня у переліку, групу її небезпечності визначають за величиною ГДК або ОДК.

** Більшість назв забруднюючих речовин (показників вимірювань) подані за назвами хімічних елементів.

Таблиця 3.2 – Шкала еколого-господарського значення земель (K_{er})

Категорії земель та землі, що підлягають особливій охороні	K_{er}
Землі зон санітарної охорони навколо об'єктів, де є підземні та відкриті джерела водопостачання, водозабірні та водоочисні споруди, водоводи, прибережні захисні смуги вздовж морів, річок та навколо водойм	5,5
Землі оздоровчого призначення	5,0
Землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення (у тому числі земельні ділянки водно-болотних угідь)	4,5
Охоронна зона навколо особливо цінних природних об'єктів, об'єктів культурної спадщини, гідрометеорологічних станцій тощо	4,0
Землі рекреаційного призначення	4,0
Землі історико-культурного призначення	4,0
Особливо цінні землі (наказ Держкомзему України 06.10.03 №245)	3,5
Землі сільськогосподарського призначення	1,0
Землі житлової та громадської забудови	1,0
Землі лісового фонду	1,0
Землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення	1,0

Таблиця 3.3 – Індекс поправки на глибину просочування забруднюючої речовини (I_n)

Глибина просочування, м	I_n	Глибина просочування, м	I_n
0 – 0,2	0,100	0 – 1,2	0,049
0 – 0,4	0,082	0 – 1,4	0,044
0 – 0,6	0,070	0 – 1,6	0,040
0 – 0,8	0,060	0 – 1,8	0,037
0 – 1,0	0,054	0 – 2,0	0,033

Таблиця 3.4 – Відносна густина деяких забруднюючих речовин при температурі плюс 20 °C (Щзр)

Речовина*	Густина, т/м ³	Речовина*	Густина, т/м ³
1	2	3	4
Адипінова кислота	1,36	м-Ксиленол	1,022
Азелаїнова кислота	1,03	м-Ксилол	0,864
Азид свинцю	4,71	Молібден	10,20
Азобензол	1,20	Мурашина кислота	1,22
Акрилова кислота	1,06	Нафта	0,73–1,04
Акрлонітрил	0,81	Нафта парафінована	0,75–0,80
Аліловий спирт	0,85	Нікель	8,90
Алюміній	2,70	Ніобій	8,60
Анілін	1,02	Нітрат алюмінію	3,5–3,9
Анісовий спирт	1,11	Нітрат заліза	1,684
Арсенід міді	8,00	Нітрат міді	2,04
Ацетон	0,79	Нітрид заліза	6,57
Барій	3,50	Оксид алюмінію	3,01
Бензальдіацитат	1,11	Оксид ртуті	11,14
Бензамід	1,341	о-Ксилол	0,881
Бензидин	1,25	Олово	7,30
Бензил	1,23	Оцтова кислота	1,05
Бензил хлористий	1,103	Паладій	11,90
Бензил ціанистий	1,015	Паливо дизельне	0,83
Бензиламін	0,982	п-Ксилол	0,861
Бензилацетон	0,989	Платина	21,45
Бензиловий спирт	1,045	Пропилова кислота	0,99
Бензин	0,73	Пропиловий спирт	0,80
Бензоїн	1,31	Ртуть	14,193

1	2	3	4
Бензол	0,88	Рубідій	1,53
Бензол хлористий	1,219	Рутеній	12,22
Берилій	1,85	Саліцилова кислота	1,44
Бор	2,30	Свинець	11,30
Борид міді	8,116	Селен	4,80
Бром	3,10	Сечовина (карбамід)	1,33
Бутиловий спирт	0,81	Сірка аморфна	1,92
Валеріанова кислота	0,94	Сірка моноклінічна	1,96
Ванадій	5,96	Сірка ромбічна	2,07
Ванілін	1,06	Скандій	2,50
Вісмут	9,80	Срібло	10,50
Вольфрам	19,30	Стирол	0,906
Вуглець	2,30	Стронцій	2,6
Гафній	13,30	Сурма	6,60
Гептан	0,68	Талій	11,85
Германій	5,35	Тантал	16,60
Гліцерин	1,26	Телур	6,24
Етиловий спирт	0,79	Титан	4,50
Залізо	7,9	Толуол	0,87
Ізобутил: йодистий	1,60	Уран	18,70
бромистий	1,27	Фенол	1,07
хлористий	0,88	Фенолфталеїн	1,30
Йод (тв.)	4,93	Формальдегід	0,815
Йодид миш'яку	4,39	Формаїд	1,139
Кадмій	8,65	Фосген	1,392
Керосин	0,77–0,85	Фосфор (білий)	1,85
Кобальт	8,70	Фторид миш'яку	2,66
котельне	0,90-0,93	Фторид урану	8,95
Кремній	2,40	Фторид хлору	3,89
Магній	1,70	Хлорид миш'яку	2,163
Малеїнова кислота	1,59	Хром	7,19
Марганець	7,40	Цезій	1,90
Масла	0,86–0,89	Цинк	7,10
Метаборат міді	3,859	Цирконій	6,40
Миш'як	5,727	Щавлева кислота	1,90
Мідь	8,90		

* Перелік наведених забруднюючих речовин не є вичерпним. Якщо речовина відсутня у таблиці 3.4, значення відносної густини визначають за довідниками.

Таблиця 3.5 – Коефіцієнти небезпеки відходів ($K_{нв}$)

Клас небезпеки	Ступінь небезпеки	$K_{нв}$
I	Надзвичайно небезпечні	3,0
II	Високонебезпечні	2,0
III	Помірно небезпечні	1,5
IV	Малонебезпечні	1,0

Таблиця 3.6 – Коефіцієнти засмічення земельної ділянки ($K_{зз}$)

Ступінь засмічення	Об'єм відходів (Ов), м ³	$K_{зз}$
1	0–5	1,25
2	5–10	1,50
3	10–20	2,00
4	20–50	2,50
5	50–100	3,00
6	понад 100	4,00

Таблиця 3.7 – Схема розрахунку розміру шкоди від забруднення земель

№ з/п	Показник	Позначення показника	Джерела одержання або розрахунок показника	Значення показника
1	2	3	4	5
1	Площа забрудненої ділянки, м ²	P_d	За актом про забруднення земельних ресурсів та за матеріалами спеціальних вишукувань	
2	Глибина просочування забруднюючої речовини, м	Γ_p		
3	Забруднююча речовина	—		
4	Маса забруднюючої речовини, т	$B_{зр}$		
5	залишилось на поверхні			
6	проникло в землю			
7	Відносна густина забруднюючої речовини, т/м ³	$\Psi_{зр}$	Таблиця 3.4	

1	2	3	4	5
8	Об'єм забруднюючої речовини, м ³	$O_{зр}$	За актом про забрудненн земельних ресурсів або формулою 3.3	
9	залишилось на поверхні			
10	проникло в землю			
11	Концентрація (масова частка) забруднюючої речовини за результатами інструментально-лабораторного контролю, мг/кг	$C_{зр}$	За протоколом вимірювань	
12	Розмірна одиниця для розрахунку коефіцієнта забрудненості землі, м	$T_{зш}$	Постійна величина	0,2
13	Індекс поправки до витрат	$I_{п}$	Таблиця 3.3	
14	Розрахунковий коефіцієнт, мг/г	$K_{роз}$	Постійна величина	1000000
15	Питомі витрати на ліквідацію наслідків забруднення	A	Постійна величина	0,5
16	Нормативна грошова оцінка земельної ділянки (проіндексована), грн/м ²	$\Gamma_{оз}$	За довідкою територіального органу Деркомзему	
17	Коефіцієнт забруднення земельної ділянки (при $K_3 < 1$ приймається рівним 1,0)	K_3	Формула 3.2 або 3.4	

1	2	3	4	5
18	Коефіцієнт небезпечності забруднюючої речовини	K_H	Таблиця 3.1	
19	Коефіцієнт еколого-господарського значення земель	$K_{ег}$	Таблиця 3.2	
20	Розмір шкоди, грн	$P_{ш}$	Формула 3.1	

Таблиця 3.8 – Схема розрахунку розміру шкоди від засмічення земель

№ з/п	Показник	Позначення показника	Джерела одержання або розрахунок показника	Значення показника
1	2	3	4	5
1	Площа засміченої ділянки, m^2	$P_{дз}$	За актом про засмічення землі та за матеріалами спеціальних вишукувань	
2	Об'єм відходів, m^3	O_B		
3	Питомі витрати на ліквідацію наслідків засмічення	A	Постійна величина	0,5
4	Коефіцієнт перерахунку, що при засміченні земельної ділянки побутовими, промисловими та іншими відходами дорівнює 10, а небезпечними (токсичними) відходами 100	B	Змінна величина	
5	Нормативна грошова оцінка земельної ділянки (проіндексована), грн/ m^2	$\Gamma_{оз}$	За довідкою територіального органу Деркомзему	

1	2	3	4	5
6	Коефіцієнт засмічення земельної ділянки	$K_{зз}$	Таблиця 3.6	
7	Коефіцієнт небезпеки відходів	$K_{нв}$	Таблиця 3.5	
8	Коефіцієнт еколого-господарського значення земель	$K_{ег}$	Таблиця 3.2	
9	Розмір шкоди, грн	$P_{шз}$	Формула 3.6	

Запитання для самоконтролю

1. Опишіть порядок визначення забруднення (засмічення) земель.
2. Наведіть алгоритм розрахунків розмірів шкоди внаслідок забруднення (засмічення) земель.
3. Представьте порядок оформлення документів за результатами перевірок дотримання вимог земельного законодавства.

РОЗРАХУНОК ВИКИДІВ ЗАБРУДНЮЮЧИХ РЕЧОВИН В АТМОСФЕРНЕ ПОВІТРЯ ВІД АВТОТРАНСПОРТУ

Мета заняття – навчитися проводити розрахунки обсягів викидів шкідливих речовин у повітря автомобільним транспортом, який експлуатується суб'єктами господарської діяльності та іншими юридичними особами всіх форм власності.

Ці статистичні спостереження обумовлюються необхідністю отримання статистичної інформації про забруднення атмосфери, яка б відображала зобов'язання, взяті Україною відносно зменшення викидів у зв'язку з підписанням «Конвенції про транскордонне забруднення повітря на великі відстані». Відповідно до неї в Україні започатковуються роботи щодо обліку надходжень забруднюючих речовин у довкілля від рухомих транспортних засобів з урахуванням рекомендацій Статистичної комісії ООН щодо інвентаризації атмосферних викидів (CORINER).

Дані статистичні спостереження виконуються у рамках заходів переходу до нових форм статистичних спостережень за екологічним станом навколишнього природного середовища Програми реформування державної статистики є складовою частиною комплексної статистичної системи з охорони повітряного басейну, яка включає облік забруднення від стаціонарних та пересувних джерел.

Методика передбачає проведення розрахунків для визначення викидів у повітря оксидів вуглецю, азоту, вуглеводнів, діоксиду сірки, свинцю та сажі від автотранспорту по:

- суб'єктах господарської діяльності;
- населених пунктах, в яких є суб'єкти господарської діяльності, що використовують автомобільний транспорт;
- районах та містах обласного підпорядкування;
- загалом по області;
- в цілому по країні;
- по всіх формах власності;
- по всіх органах управління;

- по всіх видах економічної діяльності.

Серед факторів, що впливають на надходження викидів забруднюючих речовин від автотранспорту суб'єктів господарської діяльності, інших юридичних осіб всіх форм власності, у даній методиці враховано:

- технічний стан автомобілів і автобусів;
- рух в умовах міста та сільської місцевості;
- структура автопарку;
- види використаного палива.

Не беруться до уваги:

- умови експлуатації автотранспорту в зимовий період;
- на дорогах зі складним планом;
- робота, що потребує частих технологічних зупинок, зниження швидкостей тощо.

Вхідними даними для проведення щорічних розрахунків обсягів викидів забруднюючих речовин у повітря від автотранспорту суб'єктів господарювання є:

- витрати палива на пробіг і транспортну роботу автомобілів;
- питомі викиди забруднюючих речовин з одиниці використаного палива з урахуванням технічного стану автотранспорту.

Методика призначена для визначення маси основних шкідливих речовин, що викидаються в атмосферу автомобілями в експлуатаційних умовах.

Основою для розрахунку шкідливих викидів є маса палива, що споживається автомобілями, величина якої враховує вплив експлуатаційних факторів.

Питомі викиди шкідливих речовин з одиниці маси палива, що споживається автомобілями з двигуном даного типу, визначались для справних і правильно відрегульованих двигунів з використанням експериментальних характеристик двигунів і режимів їх роботи під час руху автомобілів в різних експлуатаційних умовах. Чисельні значення питомих викидів визначені для автомобілів, які не обладнані антитоксичними пристроями.

Викиди вуглеводнів з картерними газами й у вигляді випарів палива для автомобілів, у яких не передбачено їх уловлювання, враховуються відповідним збільшенням викидів вуглеводнів з відпрацьованими газами.

Коефіцієнти, які враховують вплив технічного стану автомобілів на кількість викидів шкідливих речовин, визначались з використанням результатів експериментальних досліджень та даних, прийнятих в інших подібних методиках.

Розрахунок викидів шкідливих речовин автомобільним транспортом

Маса викиду j -ї шкідливої речовини (τ) рухомим складом автомобільного транспорту, який має n груп автомобілів k -го типу, за період τ визначається за залежністю

$$M_j^\tau = \sum_{i=1}^n (g_{j1i} \cdot G_{1i}^\tau + g_{j2i} \cdot G_{2i}^\tau) \cdot K_T \cdot 10^{-3}, \quad (4.1)$$

де g_{j1i} і g_{j2i} – питомі викиди j -ї шкідливої речовини з одиниці маси палива, яка споживається автомобілями k -го типу в умовах руху в містах і населених пунктах та поза ними відповідно, кг/т;

G_{1i}^τ і G_{2i}^τ витрати палива автомобілями k -го типу в умовах руху в містах і населених пунктах та поза ними відповідно за період τ , т;

K_T – коефіцієнт, що враховує вплив технічного стану автомобілів на величину питомих викидів оксиду вуглецю CO, вуглеводнів C_mH_n , оксидів азоту NO_x і сажі C. Для оксиду сірки (IV) SO_2 і сполук свинцю Pb цей коефіцієнт дорівнює 1, 0.

Значення питомих викидів шкідливих речовин для сучасних автомобілів наведені в таблиці 4.1.

Значення коефіцієнта K_T , що враховує вплив технічного стану автомобілів, наведені в таблиці 4.2.

Коли дані щодо витрат палива автомобілями окремо в містах та населених пунктах і поза ними відсутні, тоді маса викидів j -ї шкідливої

речовини рухомим складом автомобільного транспорту (τ), який має n груп автомобілів k -го типу, за період τ визначається за залежністю

$$M_j^\tau = \sum_{i=1}^n (g_{jyi} \cdot G_i^\tau) \cdot K_T \cdot 10^{-3}, \quad (4.2)$$

де g_{jyi} – усереднений питомий викид j -ї шкідливої речовини з одиниці маси палива, яка споживається автомобілями k -го типу, кг/т, який визначений з урахуванням найбільш вірогідного для даних умов експлуатації розподілу витрати палива;

G_i^τ – витрата палива автомобілями k -го типу, т, що визначається згідно зі звітністю за формами № 1-ТР, № 1 авт., № 2 авт.;

K_T – коефіцієнт, що враховує вплив технічного стану автомобілів на величину питомих викидів оксиду вуглецю CO, вуглеводнів C_mH_n , оксидів азоту NO_x і сажі С. Для оксиду сірки (IV) SO_2 і сполук свинцю Pb цей коефіцієнт дорівнює 1,0.

Значення усереднених питомих викидів шкідливих речовин для сучасних автомобілів наведені в таблиці 4.3.

Значення коефіцієнта K_T вибираються за таблицею 4.2.

Викиди шкідливих речовин легковими автомобілями з дизелями розраховуються за питомими викидами шкідливих речовин для вантажних автомобілів з дизелями.

Викиди шкідливих речовин легковими автомобілями з ДВЗ, які працюють на стисненому природному газі (СПГ), розраховуються за питомими викидами шкідливих речовин для вантажних автомобілів з ДВЗ, які працюють на СПГ.

Викиди шкідливих речовин вантажними автомобілями й автобусами з газодизелями розраховуються за питомими викидами шкідливих речовин для автомобілів і автобусів з дизелями.

Викиди шкідливих речовин автомобілями з ДВЗ з іскровим запалюванням, які працюють на бензогазових сумішах, розраховуються за питомими викидами шкідливих речовин для вантажних автомобілів з ДВЗ, які працюють на СПГ.

Для автомобілів індивідуальних власників витрата палива визначається за реалізацією палива через торговельну мережу в даному регіоні. Розподіл витрати палива для міст і сільської місцевості проводиться пропорційно кількості автомобілів за містом реєстрації.

Методика може бути використана для приблизного розрахунку викидів шкідливих речовин від сільськогосподарської техніки. В цьому разі питомі викиди забруднюючих речовин приймаються такими, як для вантажних автомобілів, що працюють на відповідному виді палива (таблиця 4.1) під час руху поза містами і населеними пунктами.

В разі відсутності даних щодо витрат палива автомобілями різних типів наближений розрахунок викидів шкідливих речовин рухомим складом автомобільного транспорту можна вести, виходячи з витрати палива даного виду, за залежністю

$$M_j = \sum_{i=1}^n (g_{jci} \cdot G_i^r) \cdot K_T \cdot 10^{-3}, \quad (4.3)$$

де g_{jci} – середній питомий викид j -ї шкідливої речовини з одиниці витраченого i -го палива, кг/т;

G_i^r – витрата i -го палива рухомим складом автопідприємства, т, що визначається згідно зі звітністю за формою №4-МТП, або витрата палива в даному регіоні;

K_T – коефіцієнт, що враховує вплив технічного стану автомобілів на величину питомих викидів оксиду вуглецю CO, вуглеводнів C_mH_n , оксидів азоту NO_x і сажі С. Для оксиду сірки (IV) SO_2 і сполук свинцю Pb цей коефіцієнт дорівнює 1,0.

Середній питомий викид g_{jci} вибирається з таблиці 4.4. За залежністю (4.3) можна наближено визначити викиди шкідливих речовин від сільськогосподарської техніки.

Усереднені показники витрати палива автомобілями k -го типу за даними Державного Департаменту автомобільного транспорту України наведені в таблиці 4.5.

Таблиця 4.1 – Значення питомих викидів шкідливих речовин автомобілями (g₁), кг/т палива

Під час руху в умовах міст та населених пунктів						
Групи автомобілів	CO ₂₁	C _m H _{n1}	NO _{x1}	C	SO ₂₁	Pb ₁ *
Вантажні автомобілі з ДВЗ, які працюють на бензині і зрідженому нафтовому газі (ЗНГ)	233	56,9	16,37	-	0,6	0,23
Вантажні автомобілі з дизелями	41,5	6,93	29,6	3,85	5,0	-
Автобуси з дизелями, які працюють на бензині і ЗНГ	233	56,9	16,37	-	0,6	0,23
Автобуси з дизелями	41,5	6,93	29,6	3,85	5,0	-
Вантажні автомобілі і автобуси з ДВЗ, які працюють на стисненому природному газі	92	30,8	23,2	-	-	-
Легкові службові і спеціальні легкові автомобілі, автомобілі індивідуальних власників з ДВЗ, які працюють на бензині і ЗНГ	233	33,5	16,37	-	0,6	0,5
Під час руху поза містами і населеними пунктами						
Вантажні автомобілі з ДВЗ, які працюють на бензині і зрідженому нафтовому газі (ЗНГ)	152	34,2	28,5	-	0,6	0,23
Вантажні автомобілі з дизелями	29,3	5,3	33,7	3,85	5,0	-
Автобуси з дизелями, які працюють на бензині і ЗНГ	152	34,2	28,5	-	0,6	0,23
Автобуси з дизелями	29,3	5,3	33,7	3,85	5,0	-
Вантажні автомобілі і автобуси з ДВЗ, які працюють на стисненому природному газі	82	12,12	33	-	-	-
Легкові службові і спеціальні легкові автомобілі, автомобілі індивідуальних власників з ДВЗ, які працюють на бензині і ЗНГ	152	20,15	28,5	-	0,6	0,5

*Викиди сполук свинцю для автомобілів, які працюють на зрідженому нафтовому газі (ЗНГ), не визначаються.

Таблиця 4.2 – Значення коефіцієнтів впливу на питомі викиди шкідливих речовин технічного стану автомобілів, K_T^*

Групи автомобілів	CO	C_mH_n	NO_x	C
Вантажні автомобілі з ДВЗ, які працюють на бензині і зрідженому нафтовому газі	1,7	1,8	0,9	-
Вантажні автомобілі з дизелями	1,5	1,4	0,95	1,8
Автобуси з дизелями, які працюють на бензині і ЗНГ	1,7	1,8	0,9	-
Автобуси з дизелями	1,5	1,4	0,95	1,8
Вантажні автомобілі і автобуси з ДВЗ, які працюють на стисненому природному газі	1,7	1,8	0,9	-
Легкові службові і спеціальні легкові автомобілі, автомобілі індивідуальних власників з ДВЗ, які працюють на бензині і ЗНГ	1,5	1,5	0,9	-

*Для оксида сірки (IV) SO_2 і сполук свинцю Pb коефіцієнт $K_T=1$.

Таблиця 4.3 – Значення усереднених питомих викидів шкідливих речовин автомобілями (g_y), кг/т

Групи автомобілів	CO_y	C_mH_{ny}	NO_{xy}	C_y	SO_{2y}	Pb_y^*
1	2	3	4	5	6	7
Вантажні автомобілі з ДВЗ, які працюють на бензині і ЗНГ під час міських перевезень	225,7	54,8	17,46	-	0,6	0,23
Такі ж автомобілі під час інших перевезень	169,8	39,2	25,8	-	0,6	0,23
Вантажні автомобілі з дизелями під час міських перевезень	40,4	6,8	30,0	3,85	5,0	-
Такі ж автомобілі під час інших перевезень	32,0	5,65	32,8	3,85	5,0	-
Автобуси з ДВЗ, які працюють на бензині і ЗНГ під час міських перевезень	233	56,9	16,37	-	0,6	0,23
Такі ж автобуси під час роботи на приміських та туристичних маршрутах	210,36	50,5	19,76	-	0,6	0,23
Такі ж автобуси під час міжміських перевезень	169,0	38,97	25,95	-	0,6	0,23
Такі ж автобуси під час перевезень у сільській місцевості	177,92	41,45	24,6	-	0,6	0,23
Автобуси з дизелями під час міських перевезень	41,5	6,93	29,6	3,85	5,0	-

1	2	3	4	5	6	7
Такі ж автобуси під час роботи на приміських та туристичних маршрутах	38,08	6,47	30,74	3,85	5,0	-
Такі ж автобуси під час міжміських перевезень	31,86	5,64	32,84	3,85	5,0	-
Такі ж автобуси під час перевезень у сільській місцевості	33,2	5,81	32,38	3,85	5,0	-
Вантажні автомобілі з ДВЗ, які працюють на СПГ під час міських перевезень	91,1	29,13	24,07	-	-	-
Такі ж автомобілі під час інших перевезень	84,2	16,29	30,8	-	-	-
Автобуси з ДВЗ, які працюють на СПГ під час міських перевезень	92	30,8	23,2	-	-	-
Такі ж автобуси під час роботи на приміських та туристичних маршрутах	89,2	25,6	25,94	-	-	-
Такі ж автобуси під час міжміських перевезень	84,1	16,1	30,94	-	-	-
Такі ж автобуси під час перевезень у сільській місцевості	85,2	18,15	29,86	-	-	-
Легкові службові і спеціальні легкові автомобілі з ДВЗ, які працюють на бензині і ЗНГ і знаходяться на обліку в містах	225,7	32,3	17,46	-	-	-
Такі ж автобуси під час перевезень у сільській місцевості	177,92	24,42	24,62	-	0,6	0,5
Автомобілі власників з ДВЗ, які працюють на бензині та ЗНГ і знаходяться на обліку в містах	202,22	28,43	20,98	-	0,6	0,5
Такі ж автомобілі, які знаходяться на обліку в сільській місцевості	177,92	24,42	22,91	-	0,6	0,5

*Викиди сполук свинцю для автомобілів, які працюють на зрідженому нафтовому газі (ЗНГ), не визначаються.

Таблиця 4.4 – Значення середніх питомих викидів шкідливих речовин автомобілями (g_c) кг/т палива

Вид палива	CO _c	C _m H _{nc}	NO _{xc}	C _c	SO _{2c}	Pb _c
Бензин	196,5	37,0	21,8	-	0,6	0,35
Зріджений нафтовий газ	196,5	37,0	21,8	-	0,3	-
Дизельне паливо	36,0	6,2	31,5	3,85	5,0	-
Стиснений природний газ	87,5	22,4	27,6	-	-	-

Таблиця 4.5 – Усереднені показники витрати палива автомобілями *k*-го типу, т/100 км

Групи автомобілів	$G_{сер}$
Легкові автомобілі	0,02
Автобуси	0,07
Ватажні автомобілі	0,05
Автомобілі-фургони та вантажопасажирські автомобілі	0,05
Самоскиди	0,07

Довідкові значення нормативів допустимого вмісту забруднюючих речовин в атмосферному повітрі (ГДК максимально разові, мг/м³) регламентуються Державними санітарними правилами охорони атмосферного повітря населених місць (від забруднення хімічними і біологічними речовинами) ДСП-201-97 (таблиця 4.6).

Таблиця 4.6 – Нормативи допустимого вмісту забруднюючих речовин в атмосферному повітрі

Назва забруднюючої речовини	ГДК максимально разова, мг/м ³
Оксид вуглецю CO	1,0
Вуглеводні C_mH_n	0,03
Діоксид азоту, оксид азоту NO _x	0,02
Діоксид сірки SO ₂	0,023
Сажа С	0,15
Сполуки свинцю Pb	0,001

Запитання для самоконтролю

1. Наведіть методику розрахунку обсягів викидів шкідливих речовин у повітря автомобільним транспортом.
 2. Представте перелік оказників, які повинні перевірятися на автопідприємствах.
 2. Опишіть порядок перевірка санітарно-промислової лабораторії підприємства.
 3. Охарактеризуйте поняття «операція «Чисте повітря»».
- навчитися проводити

ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРІВ ВІДШКОДУВАННЯ ЗБИТКІВ, ЗАПОДІЯНИХ ДЕРЖАВІ ВНАСЛІДОК САМОВІЛЬНОГО КОРИСТУВАННЯ НАДРАМИ

Мета заняття – навчитися визначати розміри відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок самовільного користування надрами.

Відповідно до мети роботи вирішуються наступні задачі:

- визначення основних вимог щодо порядку встановлення факту порушення законодавства про охорону надр та обсягів самовільно видобутих надр
- проведення розрахунків збитків, заподіяних державі внаслідок самовільного користування надрами.

Ця Методика розроблена відповідно до Кодексу України про надра, Податкового кодексу України, Кодексу України про адміністративні правопорушення, Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», Гірничого закону України та інших нормативно-правових актів про надра.

У цій Методиці терміни вживаються у такому значенні:

охорона надр – сукупність заходів, як забезпечують найповніше комплексне вилучення корисних копалин, збереження або припустимі зміни геоморфологічних структур, властивостей та екологічного стану верхнього шару літосфери;

самовільне користування надрами – користування надрами за відсутності дозвільної документації на користування надрами, передбаченої законом.

Ця Методика встановлює основні вимоги щодо порядку визначення заподіяних збитків і застосовується при визначенні відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок самовільного користування надрами.

Ця Методика поширюється на посадових осіб, які уповноважені здійснювати державний нагляд (контроль) за використанням і охороною надр, відповідно до наданих їм повноважень.

В основу нарахування збитків покладена базова ставка збитків у частках мінімальної заробітної плати (м.з.пл.), наведена у таблиці 5.1.

Дана Методика застосовується при визначенні відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок самовільного користування надрами, у тому числі торфу загальною глибиною розробки понад два метри.

Збитки, заподіяні внаслідок порушення законодавства про надра, підлягають компенсації державі юридичними та фізичними особами, у тому числі іноземними особами та особами без громадянства, відповідно до законодавства.

Порядок встановлення факту порушення законодавства про охорону надр та обсягів самовільно видобутих надр

Факт самовільного користування надрами встановлюється особами, які уповноважені здійснювати державний контроль (нагляд) за використанням і охороною надр під час проведення планових та позапланових заходів державного нагляду (контролю).

Для встановлення факту самовільного користування надрами та визначення обсягу видобутих надр використовується пряме вимірювання (заміри розробок, кар'єрів, накопичених надр) разом з аналізом матеріалів геологорозвідувальних робіт (геологічні, гідрогеологічні карти родовищ за їх наявності).

Розрахунок збитків, заподіяних державі внаслідок самовільного користування надрами

Збитки розраховуються особами, які уповноважені здійснювати державний нагляд (контроль) за використанням і охороною надр.

Розмір збитків (З), встановлених за фактом самовільного користування надрами, визначається шляхом встановлення обсягу самовільно видобутих надр (Д), помноженого на базову ставку відшкодування збитків (Р) (таблиця 5.1) і на величину мінімальної заробітної плати (№), за формулою

$$З = \sum_{i=1}^K (P_i \cdot N \cdot Д_i), \quad (5.1)$$

де D_i – обсяг самовільно видобутих надр (т; м³; кг);

P_i – базова ставка збитків у частках мінімальної заробітної плати;

N – величина мінімальної заробітної плати (грн.).

Для визначення обсягу самовільно видобутих надр безпосередньо на місці видобування виконують прямі вимірювання лінійних розмірів: довжини, ширини та висоти; розраховують об'єм через добуток лінійних розмірів за допомогою відповідного засобу вимірювальної техніки, що має метрологічне підтвердження.

Збитки, розраховані за цією Методикою, стягуються відповідно до законодавства.

Таблиця 5.1 – Базова ставка збитків у частках мінімальної заробітної плати

Перелік мінеральних ресурсів	Значення показника, м.з.пл./т, м ³ , кг
1	2
Горючі надра	
Нафта, конденсат (у тоннах)	15,380
Газ природний (у тис.м ³)	3,940
Вугілля кам'яне (в тоннах)	1,360
Вугілля буре (в тоннах)	0,052
Торф (у тоннах)	0,055
Металеві надра	
Залізна руда для збагачення (в тоннах)	0,341
Залізна руда багата (в тоннах)	1,070
Марганцева руда (в тоннах)	2,03
Нікелева руда (силікатна) (в тоннах)	0,909
Інші металеві корисні копалини (у тоннах)	0,374
Руди кольорових металів (у тоннах)	0,238
Уранова руда (в тоннах)	0,299
Руди рідкісних металів (у тоннах)	0,676
Золоторудна сировина (в тоннах)	1,496

1	2
Сировина нерудна для металургії	
Бентонітова глина (в тоннах)	0,336
Глина вогнетривка (в тоннах)	0,077
Доломіт (у тоннах)	1,06
Флюсовий вапняк (у тоннах)	1,06
Кварцит та пісок кварцовий для металургії (в тоннах)	2,32
Пісок формувальний (у тоннах)	2,36
Кварцит для виробництва кремнію (в тоннах)	0,247
Інша нерудна сировина (в тоннах)	1,950
Гірничохімічна сировина	
Сірчана руда (в тоннах)	0,608
Калійно-магнієва сіль (у тоннах)	1,28
Кухонна сіль кам'яна (в тоннах)	0,548
Крейда для содової промисловості (в тоннах)	2,41
Вапняк для цукрової промисловості (в тоннах)	2,39
Сировина для виробництва мінеральних пігментів (у тоннах)	0,57
Крейда для хімічної промисловості (в тоннах)	2,40
Інша гірничохімічна сировина (в тоннах)	0,808
Гірничорудна сировина	
Графітова руда (в тоннах)	0,36
Сировина для виготовлення оптичної та п'єзооптичної продукції (в кілограмах)	1,28
Сировина для виробництва адсорбційних матеріалів (у тоннах)	0,34
Сировина для виробництва абразивних матеріалів (у тоннах)	0,20
Пірофіліт (у тоннах)	3,19
Озокерит (у тоннах)	3,23
Інша гірничорудна сировина (в тоннах)	0,304
Сировина ювелірна, ювелірно-виробна, виробна, для облицювальних матеріалів	
Бурштин (у кілограмах)	1,42
Топаз, моріон, берил (у кілограмах)	0,265
Напівдорогоцінне каміння (в кілограмах)	0,00729
Сировина виробна (в тоннах)	0,114
Високодекоративне каміння (в м ³)	0,171

1	2
Інші види декоративного каміння (в м ³)	0,119
Сировина будівельна	
Сировина для виготовлення цементу (в тоннах)	1,59
Крейда і вапняк на вапно, крейда будівельна (в тонах)	2,36
Гіпс (у тоннах)	2,41
Керамзитова сировина (в м ³)	1,40
Цегельно-черепична сировина (в м ³)	0,146
Камінь будівельний (у м ³)	0,706
Камінь пиляний (у м ³)	0,602
Глина тугоплавка (в тоннах)	0,663
Пісок для виробництва скла (в тоннах)	1,05
Польовошпатова сировина (в тоннах)	2,75
Каолін первинний (у тоннах)	0,377
Перліт (у м ³)	0,33
Сировина для виробництва мінеральної вати (в тоннах)	0,561
Піщано-гравійна сировина, пісок будівельний (у м ³)	0,168
Бітуми (в тоннах)	0,79
Сировина для вапнування кислих ґрунтів (у тоннах)	1,56
Інша будівельна сировина (в тоннах)	1,33
Грязі лікувальні (в м ³)	0,96

Запитання для самоконтролю

1. Представте основні вимоги щодо порядку встановлення факту порушення законодавства про охорону надр та обсягів самовільно видобутих надр.
2. Наведіть алгоритм розрахунків збитків, заподіяних державі внаслідок самовільного користування надрами.
3. Охарактеризуйте порядок застосування заходів впливу до порушників земельного законодавства.
4. Наведіть методи здійснення державного контролю використання та охорони земель.

РОЗРАХУНОК РОЗМІРІВ ШКОДИ, ЗАПОДІЯНОЇ ЛІСОВОМУ ГОСПОДАРСТВУ

Мета заняття – ознайомлення з таксами для обчислення розміру шкоди, заподіяної лісовому господарству підприємствами, установами, організаціями та громадянами.

З метою посилення охорони лісів, збереження лісових ресурсів і підвищення ефективності їх використання Кабінет Міністрів України постановив:

✓ Затвердити такси для обчислення розміру шкоди, заподіяної лісу підприємствами, установами, організаціями та громадянами:

- незаконним вирубуванням та пошкодженням дерев і чагарників до ступеня припинення росту (таблиця 6.1);

- пошкодженням дерев і чагарників до ступеня неприпинення росту (таблиця 6.2);

- знищенням або пошкодженням лісових культур, природного підросту та самосіву на землях, призначених для відновлення лісу (таблиця 6.3);

- знищенням або пошкодженням сіянців, саджанців у лісових розсадниках і на плантаціях (таблиця 6.4);

- самовільною заготівлею сіна та випасанням худоби на лісових ділянках (таблиця 6.5);

- знищенням або пошкодженням відмежувальних знаків у лісах (таблиця 6.6);

- пошкодженням сіножатей, пасовищ і ріллі на землях лісогосподарського призначення (таблиця 6.7);

- знищенням або пошкодженням лісоосушувальних каналів, дренажних систем і доріг на лісових ділянках (таблиця 6.8);

- порушенням правил заготівлі лісової підстилки (таблиця 6.9);

- порушенням правил заготівлі лікарських рослин, дикорослих плодів, горіхів, грибів, ягід тощо (таблиця 6.10).

✓ Установити, що починаючи з 1 січня 2009 р., проводиться індексація затверджених цією постановою такс для обчислення

розміру шкоди, заподіяної лісу підприємствами, установами, організаціями та громадянами.

Зазначені такси застосовуються також для обчислення шкоди, заподіяної знищенням, пошкодженням чи незаконною рубкою окремих дерев, груп дерев, чагарників на сільськогосподарських угіддях, садибах, присадибних, дачних і садових ділянках, що не належать до лісового фонду.

Індексація такс для обчислення розміру шкоди, заподіяної лісу, проводиться, починаючи з 1 січня 2009 року, за формулою

$$H_i = H_{\Pi} \cdot I / 100, \quad (6.1)$$

де H_i – проіндексований розмір такс для обчислення розміру шкоди, заподіяної лісу у поточному році, гривень з копійками (з округленням до двох десяткових знаків) за одну одиницю;

H_{Π} – проіндексований розмір такс для обчислення розміру шкоди, заподіяної лісу у попередньому році, гривень з копійками (з округленням до двох десяткових знаків) за одну одиницю;

I – індекс споживчих цін (індекс інфляції) за попередній рік, %.

У разі коли індекс споживчих цін (індекс інфляції) за попередній рік не перевищує 100 відсотків, індексація такс не проводиться.

Таблиця 6.1 – Такса для обчислення розміру шкоди, заподіяної лісу підприємствами, установами, організаціями та громадянами незаконним вирубуванням та пошкодженням дерев і чагарників до ступеня припинення росту

Діаметр дерев у корі біля шийки кореня, смв	Розмір шкоди, грн
1	2
10 і менш як	42
10,1-14	74

1	2
14,1-18	190
18,1-22	390
22,1-26	685
26,1-30	1080
30,1-34	1449
34,1-38	1845
38,1-42	2266
42,1-46	2688
46,1-50	3109
За кожне 1-сантиметрове перевищення 50-сантиметрового діаметра	105
За кожний кущ чагарнику	105

Примітки до таблиці 6.1:

1. За незаконне вирубування або пошкодження до ступеня припинення росту плодкових дерев, самшиту, дерев і чагарників родини кипарисових, бархату амурського, айланта, платана, горіхів усіх видів, дерев еталонних насаджень та дерев на лісонасінневих плантаціях і ділянках, насінневих і хвойних дерев віком до 41 року в грудні-січні розмір шкоди обчислюється за цією таксою, збільшеною у 3 рази.

2. За незаконне вирубування сухостійних дерев розмір шкоди обчислюється за цією таксою, зменшеною у 2 рази.

3. До пошкоджених до ступеня припинення росту належать дерева з переламаним стовбуром, обідраною корою понад 30 відсотків його периметра (незалежно від довжини за висотою стовбура), обшморганою кроною понад половину її довжини, обідраними та зламаними скелетними коренями понад половину периметра стовбура, а також повалені дерева та з нахилом, спричиненим дією лісокористувача, понад 30 градусів від вертикальної осі. У разі неможливості встановлення розрядів висоти насаджень за фактичними вимірами (дерева або насадження повністю вирубані, вивезені з місця рубання тощо), а також узгодження категорій технічної придатності дерев (ділові, напівділові, дров'яні) їх матеріальна цінність визначається за найвищим

розрядом висоти для деревостанів вирубані породи відповідно до матеріалів лісовпорядкування, таксаційного виділу. При цьому всі вирубані стовбури вважаються діловими.

4. Діаметр пня дерева у корі зазначається як середнє арифметичне значення між найбільшим та найменшим замірами діаметра. Замір діаметра пня, який зрізаний нижче шийки кореня (урівень із землею або утоплений у землю), здійснюється за фактичним зрізом.

Таблиця 6.2 – Такса для обчислення розміру шкоди, заподіяної лісу підприємствами, установами, організаціями та громадянами пошкодженням дерев і чагарників до ступеня неприпинення росту

Діаметр дерев у корі біля шийки кореня, см	Розмір шкоди, грн
10 і менш як	11
10,1-14	26
14,1-18	58
18,1-22	126
22,1-26	216
26,1-30	316
30,1-34	427
34,1-38	553
38,1-42	685
42,1-46	791
46,1-50	896
За кожне 1-сантиметрове перевищення 50-сантиметрового діаметра	26
За кожний куц чагарнику	26

Примітки до таблиці 6.2:

1. За пошкодження плодових дерев, самшиту, дерев і чагарників родини кипарисових, бархату амурського, айланта, платана, горіхів усіх видів, дерев еталонних насаджень та дерев на лісонасінневих плантаціях і ділянках,

насінневих, плюсових і хвойних дерев віком до 41 року в грудні–січні розмір шкоди обчислюється за цією таксою, збільшеною у 2 рази.

2. До пошкоджених до ступеня неприпинення росту належать дерева із зламанною вершиною або обшморганою кроною від третини до половини її довжини, обідраною корою від 10 до 30 відсотків периметра стовбура (незалежно від довжини і висоти пошкодження стовбура), обідраними та зламаними скелетними коренями від однієї четвертої частини до половини периметра стовбура, а також дерева з нахилом, спричиненим дією лісокористувача, до 30 градусів від вертикальної осі без відриву коренів.

Таблиця 6.3 – Такса для обчислення розміру шкоди, заподіяної лісу підприємствами, установами, організаціями та громадянами знищенням або пошкодженням лісових культур, природного підросту та самосіву на землях, призначених для відновлення лісу

Вік лісових культур, природного підросту та самосіву, років	Розмір шкоди, грн за 1 гектар
Знищених:	
5 і менш як	17918
6-10	23188
Пошкоджених:	
5 і менш як	8959
6-10	11594

Примітки до таблиці 6.3:

1. У гірських лісах Карпат і Криму розмір шкоди, заподіяної лісу знищенням або пошкодженням лісових культур, природного підросту та самосіву, обчислюється за цією таксою, збільшеною у 2 рази.

2. За пошкодження або знищення плодових дерев, лісових культур, природного підросту та самосіву самшиту, дерев і чагарників родини кипарисових, бархату амурського, айланта, платана, горіхів усіх видів, насінневих та плюсових дерев розмір шкоди, заподіяної лісу, обчислюється за цією таксою, збільшеною у 2 рази.

3. Розмір шкоди, заподіяної лісу знищенням або пошкодженням до ступеня припинення росту лісових культур, природного підросту та самосіву віком понад 10 років, обчислюється за таксою, визначеною в таблиці 6.1.

4. Під час обчислення розміру шкоди, заподіяної лісу підприємствами, установами, організаціями та громадянами знищенням або пошкодженням внаслідок його забруднення хімічними та радіоактивними речовинами, виробничими і побутовими відходами, стічними водами, іншими шкідливими речовинами, підтоплення, осушення та інших видів шкідливого впливу, підпалу або недбалого поводження з вогнем та порушення інших вимог пожежної безпеки в лісах, засмічення побутовими і промисловими відходами, враховуються:

- знищення або пошкодження лісових культур, природного підросту та самосіву, яке обчислюється в десятикратному розмірі діючих такс на деревину лісових порід, що відпускається на пні за першим розрядом у всіх таксових поясах без застосування встановлених норм зниження такс;
- вартість робіт, пов'язаних з припиненням негативного впливу на лісові насадження зазначених факторів або гасінням лісової пожежі;
- вартість робіт з очищення території;
- вартість робіт, пов'язаних з вирощуванням лісових насаджень до віку, в якому вони пошкоджені зазначеними негативними факторами.

Таблиця 6.4 – Такса для обчислення розміру шкоди, заподіяної лісу підприємствами, установами, організаціями та громадянами знищенням або пошкодженням сіянців, саджанців у лісових розсадниках і на плантаціях

Шкода	Розмір шкоди, грн
У розсадниках:	
за кожний гектар сіянців	18972
за кожену тисячу саджанців основних лісових порід	738
віком до трьох років	
за кожний саджанець плодових,	32
декоративних і технічних порід	
На плантаціях:	
за кожний саджанець елітних насінневих	105
за кожний саджанець всіх інших насінневих	32

Таблиця 6.5 – Такса для обчислення розміру шкоди, заподіяної лісу підприємствами, установами, організаціями та громадянами самовільною заготівлею сіна та випасанням худоби на лісових ділянках

Шкода	Розмір шкоди, грн
1. У разі самовільної заготівлі сіна (за кожний гектар):	
на сіножатях і пасовищах	1581
на землях поза межами сіножатей і пасовищ	474
2. У разі самовільного випасання худоби (за кожну голову):	
на сіножатях і пасовищах:	
великої рогатої худоби і коней	63
молодняка великої рогатої худоби і коней та дрібної худоби	32
кіз	32
на землях поза межами сіножатей і пасовищ:	
великої рогатої худоби і коней	95
молодняка великої рогатої худоби, коней та дрібної худоби	32
кіз	63

Примітка до таблиці 6.5. У разі коли самовільною заготівлею сіна та випасанням худоби знищено або пошкоджено лісові культури, природний підріст та самосів, розмір шкоди обчислюється одночасно за цією таксою і таксою, визначеною в таблиці 6.3.

Таблиця 6.6 – Такса для обчислення розміру шкоди, заподіяної лісу підприємствами, установами, організаціями та громадянами знищенням або пошкодженням відмежувальних знаків у лісах

За кожний знак	Розмір шкоди, грн
стовп квартальний, межовий, візирний, інший лісовпорядний та лісогосподарський знак	1186
стовп лісогосподарський (на лісосіках, ділянках, призначених для відновлення лісу, сіножатах, пасовищах, пробних площах тощо)	348
шлагбаум, межовий знак	3557

Таблиця 6.7 – Такса для обчислення розміру шкоди, заподіяної лісу підприємствами, установами, організаціями та громадянами пошкодженням сіножатей, пасовищ і ріллі на землях лісогосподарського призначення

	Розмір шкоди, грн
За кожний гектар сіножатей, пасовищ і ріллі	9486

Таблиця 6.8 – Такса для обчислення розміру шкоди, заподіяної лісу підприємствами, установами, організаціями та громадянами знищенням або пошкодженням лісоосушувальних каналів, дренажних систем і доріг на лісових ділянках

Шкода	Розмір шкоди, грн
1	2
За погонний метр лісоосушувальних каналів і дренажних систем:	
осушувальних	516
збиральних	870
магістральних	1344
За квадратний метр доріг:	
асфальтних	650

1	2
цементобетонних	550
з щебеним покриттям	450
з гравійним покриттям	400
грунтових поліпшених	300
грунтових	200

Примітка до таблиці 6.8: Розмір шкоди, заподіяної знищенням або пошкодженням мостів, шлюзів, інших інженерних споруд на лісоосушувальних канавах, дренажних системах і дорогах, рекреаційних об'єктів, обчислюється в п'ятикратному розмірі вартості витрат на поновлення знищених або ошкоджених споруд.

Таблиця 6.9 – Такса для обчислення розміру шкоди, заподіяної лісу підприємствами, установами, організаціями та громадянами порушенням правил заготівлі лісової підстилки

Шкода	Розмір шкоди, грн
За квадратний метр лісової підстилки	32

Таблиця 6.10 – Такса для обчислення розміру шкоди, заподіяної лісу підприємствами, установами, організаціями та громадянами порушенням правил заготівлі лікарських рослин, дикорослих плодів, горіхів, грибів, ягід тощо

Показник	Розмір шкоди, грн		
	поширені види рослин, природні запаси яких не обмежені	види рослин, природні запаси яких обмежені, промислова заготівля лімітується	рідкісні, ендемічні, реліктові та такі, що перебувають під загрозою знищення, види рослин, заготівля яких забороняється
За кг заготовлених			
дикорослих, технічних і лікарських видів рослин:			

кореневища і коріння	32	84	237
квіти, бруньки	32	84	116
кора	32	32	63
трава	32	63	84
листя	32	32	84
пагони		32	63
плоди		32	63
грибів		63	84
ягід у природних напівчагарник ових і трав'янолистн их ягідниках	32	63	
дикорослих плодів у тому числі горіхів) у природних чагарниках	116	216	

Примітка до таблиці 6.10: Розмір шкоди за порушення правил заготівлі лікарських рослин, дикорослих плодів, горіхів, грибів, ягід на штучно створених плантаціях обчислюється за цією таксою, збільшеною у 2 рази.

Аналогічним чином розраховують збитки, завдані унаслідок порушення законодавства в галузі мисливського господарства та полювання (крім видів, занесених до Червоної книги України).

Відповідно до частини другої статті 43 Закону України "Про мисливське господарство та полювання", підпункту 9 пункту 4 Положення про Міністерство аграрної політики та продовольства України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 листопада 2015 року № 1119, абзацу третього підпункту 62 пункту 4 Положення про Міністерство екології та природних ресурсів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 січня

2015 року № 32, та з метою посилення боротьби з браконьерством і збереження державного мисливського фонду затверджено такси для обчислення розміру відшкодування збитків, завданих унаслідок порушення законодавства в галузі мисливського господарства та полювання (крім видів, занесених до Червоної книги України), що додаються.

Таблиця 6.11 – Такси для обчислення розміру відшкодування збитків, завданих унаслідок порушення законодавства в галузі мисливського господарства та полювання (крім видів, занесених до Червоної книги України)

№	Вид збитку	Розмір стягнення, гривень
1	2	3
1	Незаконне добування або знищення Звірі	За одну особину
	Лось	80 000
	Олень європейський	60 000
	Олень плямистий	50 000
	Кабан	40 000
	Лань	40 000
	Козуля	32 000
	Муфлон	32 000
	Бобер	10 000
	Борсук	8 000
	Заєць-русак	8 000
	Бабак	6 000
	Куниці лісова і кам'яна	6 000
	Нутрія вільна	4 000
	Вовк	2 000
	Кролик дикий	2 000
	Ондатра	2 000
	Норка американська	1 500
	Білка	1 000
	Єнотовидний собака	1 000
	Лисиця	1 000
	Шакал	1 000

1	2	3
2	Птахи Лебеді шипун і кликун Галагаз Гуси Кеклик Куріпка сіра Фазан Голуби Качки Кулики Лиска Перепілка Інші мисливські птахи	4 000 2 000 2 000 2 000 2 000 2 000 1 000 1 000 1 000 1 000 1 000 1 000 1 000
3	Знищення чи пошкодження гнізда, нори, іншого житла тварин, а також бобрової загати	За таксою на відповідний вид тварини, збільшеною у п'ять разів
4	Кожне вилучене чи пошкоджене яйце, а також за кожний ембріон у незаконно добутого звіра	50 % від такси на відповідний вид тварини
5	Кожне знищене чи пошкоджене штучне гніздо птахів	За фактичною вартістю, збільшеною в десять разів
6	Знищення чи пошкодження солонців, годівниць, посівів кормових культур рослин, мисливських вишок, вказівних знаків, інших біотехнічних споруд	За фактичною вартістю, збільшеною в п'ять разів

Обчислення розміру шкоди, заподіяної порушенням законодавства про природно-заповідний фонд

Відповідно до статті 65 Закону України «Про природно-заповідний фонд України» Кабінет Міністрів України затвердив такси для обчислення розміру шкоди, заподіяної порушенням законодавства про природно-заповідний фонд у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

Таблиця 6.12 – Такса для обчислення розміру шкоди, заподіяної порушенням законодавства про природно-заповідний фонд внаслідок незаконної рубки або пошкодження дерев та рослин, що мають здерев'яніле стебло, до ступеня припинення росту

Діаметр дерева у корі біля шийки кореня, см	Розмір шкоди, грн	
	степова зона	інші зони
За кожне дерево, зрубане або пошкоджене до ступеня припинення росту		
до 10	93	82
10,1-14	160	143
14,1-18	407	374
18,1-22	830	760
22,1-26	1463	1336
26,1-30	2304	2112
30,1-34	3085	2832
34,1-38	3927	3602
38,1-42	4823	4422
42,1-46	5720	5247
46,1-50	6622	6066
За кожний сантиметр діаметра понад 50 сантиметрів	220	192
За кожний кущ, ліану	247	209
За кожний кущик, напівкущик	99	82

Примітка до таблиці 6.12.

1. До пошкоджених до ступеня припинення росту належать зрубані дерева, дерева з переламаним стовбуром, обідраною корою понад 30 відсотків периметра стовбура незалежно від довжини обдиру за висотою стовбура, обпаленою корою понад 50 відсотків периметра стовбура незалежно від висоти розповсюдження обпалу по висоті стовбура, пошкодженою заготівлею живиці корою понад 30 відсотків периметра стовбура, обшморганою кроною більше половини її довжини, обідраними та обламаними скелетними коренями більше половини периметра стовбура, а також повалені дерева та такі, що мають спричинений дією антропогенних факторів нахил більше 30 градусів від вертикальної осі.

2. До пошкоджених до ступеня припинення росту належать рослини, що мають здерев'яніле стебло (кущі, ліани, кущики, напівкущики) з переламаними скелетними гілками, обідраною корою понад 30 відсотків скелетних гілок, обпаленою корою понад 50 відсотків скелетних гілок

незалежно від висоти розповсюдження обпалу, обшморганою кроною більше половини гілок, обламаними та обідраними коренями більше половини периметра куща, а також повалені та такі, що мають спричинений дією антропогенних факторів нахил більше 30 градусів від вертикальної осі, зрубані та викорчувані рослини.

3. Діаметр пня дерева у корі зазначається як середнє арифметичне значення між найбільшим та найменшим замірами діаметра. Замір діаметра пня, який зрізаний нижче шийки кореня (у рівень із землею або утоплений у землю), здійснюється за фактичним зрізом.

4. За незаконне вирубування, видалення або пошкодження до ступеня припинення росту молодих хвойних та вічнозелених дерев (віком до 41 року) в грудні–січні розмір відшкодування обчислюється для територій та об'єктів природно-заповідного фонду, розташованих у межах населених пунктів, за цією таксою, збільшеною у чотири рази, для всіх інших територій та об'єктів природно-заповідного фонду – за цією таксою, збільшеною у три рази.

5. За незаконне вирубування, видалення або пошкодження до ступеня припинення росту чи за дії, які призвели до всихання окремих дерев, що є ботанічними пам'ятками природи, розмір відшкодування нараховується за цією таксою, збільшеною у три рази.

6. У разі привласнення буреломних, вітровальних дерев, а також самовільного вирубування сухостійних дерев розмір шкоди обчислюється за цією таксою, зменшеною у два рази.

Таблиця 6.13 – Такса для обчислення розміру шкоди, заподіяної порушенням законодавства про природно-заповідний фонд внаслідок пошкодження дерев та рослин, що мають здерев'яніле стебло, до ступеня неприпинення росту

Діаметр дерева у корі біля шийки кореня, см	Розмір шкоди, грн	
	степова зона	інші зони
1	2	3
За кожне дерево, пошкоджене до ступеня неприпинення росту		
до 10	27	22
10,1-14	55	50
14,1-18	126	115
18,1-22	270	248
22,1-26	462	423
26,1-30	676	616
30,1-34	913	836

1	2	3
34,1-38	1183	1084
38,1-42	1458	1337
42,1-46	1683	1546
46,1-50	1909	1759
За кожний сантиметр діаметра понад 50 сантиметрів	60	55
За кожний куш, ліану	60	55
За кожний кущик, напівкущик	27	22

Примітка до таблиці 6.13.

1. До пошкоджених до ступеня неприпинення росту належать дерева та рослини, що мають здерев'яніле стебло, з переламаними скелетними гілками, із зламанною вершиною або обшморганою кроною від третини до половини її довжини, обідраною корою від 10 до 30 відсотків периметра стовбура (незалежно від довжини і висоти пошкодження стовбура), обідраними та зламаними скелетними коренями від однієї четвертої частини до половини периметра стовбура, а також дерева з нахилом, спричиненим дією антропогенних факторів, до 30 градусів від вертикальної осі.

2. За пошкодження самшиту, кипариса, айланта, платана, горіхів усіх видів, а також хвойних дерев у грудні–січні, будь-яких деревних порід, що зростають на територіях ботанічних садів, дендрологічних і зоологічних парків, парків–пам'яток садово-паркового мистецтва, розмір відшкодування обчислюється за цією таксою, збільшеною у два рази.

3. За пошкодження до ступеня неприпинення росту окремих дерев, що є ботанічними пам'ятками природи, розмір відшкодування нараховується за цією таксою, збільшеною у три рази.

Таблиця 6.14 – Такса для обчислення розміру шкоди, заподіяної порушенням законодавства про природно-заповідний фонд внаслідок знищення або пошкодження лісових культур, природного підросту та самосіву, сіянців і саджанців

Об'єкти рослинного світу	Одиниця виміру	Розмір шкоди, гривень	
		степова зона	інші зони
1	2	3	4
Знищені:			
віком до 5 років (включно)	за 1 гектар	82500	66000
віком від 6 до 10 років	–“–	99000	82500

1	2	3	4
Пошкоджені:			
віком до 5 років (включно)	-“-	41250	33000
віком від 6 до 10 років	-“-	49500	41250
У розсадниках:			
сіянці	-“-	37015	
саджанці основних лісових порід віком до 3 років (включно)	за 1000 екземплярів	1441	
саджанці плодових, декоративних, інтродукованих і технічних порід	за 1 екземпляр	66	
На плантаціях:			
саджанці елітних насінневих	-“-	209	
саджанці всіх інших насінневих	-“-	62	

Примітка до таблиці 6.14.

Розмір шкоди, заподіяної знищенням або пошкодженням лісових культур, природного підросту та самосіву віком понад 10 років, обчислюється за таксами, зазначеними в таблиці 6.3.

Таблиця 6.15 – Такса для обчислення розміру шкоди, заподіяної порушенням законодавства про природно-заповідний фонд внаслідок знищення або пошкодження газонів та квітників

Об'єкт рослинного світу	Одиниця виміру	Розмір шкоди, грн
Газон:		
партерний	за 1 кв. метр	116
звичайний	-“-	94
лучний	-“-	72
Квітник:		
півонія, жоржина	за 1 кущ	61
оранжерейний (горщиківий)	за 1 кущ або 1 цибулину	50
цибулинний або бульбоцибулинний	-“-	39
інші квіти, які зимують та не зимують у грунті	-“-	33

Примітка до таблиці 6.15.

1. Газон – земельна ділянка з трав'яним покривом, який створюється посівом і вирощуванням дерноутворювальних трав або одернуванням.

2. Квітник – земельна ділянка з посадженими одно-, дво- або багаторічними квітковими рослинами.

3. Розмір шкоди за самовільне зрізання квітів нараховується за цією таксою, збільшеною у десять разів.

Таблиця 6.16 – Такса для обчислення розміру шкоди, заподіяної порушенням законодавства про природно-заповідний фонд внаслідок самовільної заготівлі сіна або випасання худоби

Вид порушення		Одиниця виміру	Розмір шкоди, грн
Самовільна заготівля сіна:			
на сіножатах і пасовищах:			
	сіяні трави	за 1 гектар	4114
	природні трави	-“-	6050
	території поза межами сіножатей і пасовищ	-“-	18150
Самовільне випасання худоби:			
на сіножатах і пасовищах:			
	велика рогата худоба, коні	за 1 голову	182
	молодняк великої рогатої худоби, коней, дрібна худоба	-“-	91
поза межами сіножатей і пасовищ:			
	велика рогата худоба, коні	-“-	273
	молодняк великої рогатої худоби, коней, дрібна худоба	-“-	133
	кози	-“-	140

Примітка до таблиці 6.16.

Якщо під час самовільної заготівлі сіна або випасання худоби знищено або пошкоджено лісові культури, розмір шкоди обчислюється за цією таксою і таксою, визначеною в таблиці 6.5.

Таблиця 6.17 – Такса для обчислення розміру шкоди, заподіяної порушенням законодавства про природно-заповідний фонд внаслідок незаконного збору або знищення дикорослих трав'янистих рослин, лісової підстилки, лікарських рослин, дикорослих плодів, горіхів, грибів, ягід, другорядних лісових матеріалів

Об'єкти рослинного світу		Одиниця виміру	Розмір шкоди, грн
1		2	3
Водорості:			
	філлофора, цистозіра, грацилярія	за 1 кілограм сирої/сухої маси	82/150
	інші види (бентосні)	за 1 кілограм сирої/сухої маси	27/50
Лишайники, мохи		за 1 кв. дециметр субстрату	49
Плауноподібні		за 1 рослину	49
Хвощеподібні		-“-	22
Папоротеподібні (крім орляка звичайного)		-“-	49
Орляк звичайний		-“-	11
Квіткові трав'янисті рослини:			
	наземні	-“-	44
	водні	-“-	55
Заготівля очерету		за 0,01 гектара	137
Випалювання сухої водно-болотної рослинності:			
	на площі до 10 гектарів	за 1 гектар	2750
	на площі від 10,1 до 100 гектарів	-“-	1650
	на площі більш як 100,1 гектара	-“-	550
Гриби (плодове тіло)		за 1 екземпляр	27
Збір (заготівля) дикорослих:			
	квітів	за 1 поодинокі квітку або суцвіття	11
	ягід у напівкущиках і трав'янистих ягідниках	за 1 кілограм	137
	інших плодів, у тому числі горіхів	-“-	418

1	2	3
Збір (заготівля) лікарської сировини:		
кореневищ та коріння	за 1 кілограм сировини природної вологості	467
квіток, бруньок	-“-	275
кори	-“-	412
листя	-“-	165
пагонів	-“-	165
плодів	-“-	148
наростів	-“-	165
Заготівля технічної сировини		-“- 467
Заготівля лісової підстилки		за 1 кв. метр 55
Заготівля другорядних лісових матеріалів (пнів, лубу, кори, деревної зелені, хвойної лапки)		за діючою закупівельною ціною, збільшеною в сім разів

Примітка до таблиці 6.17.

Під незаконним збором (або знищенням) рослин слід розуміти збір рослин (їх частин, плодів) та грибів без спеціального дозволу або за наявності дозволу, але не тих видів, не на тих площах, не в тій кількості (понад ліміт), або не в ті строки, що передбачені дозволом.

Таблиця 6.18 – Такса для обчислення розміру шкоди, заподіяної порушенням законодавства про природно-заповідний фонд внаслідок незаконного добування чи знищення об’єктів тваринного світу, пошкодження або знищення їх жител та споруд, місць перебування і розмноження

Об’єкти тваринного світу	Одиниця виміру	Розмір шкоди, грн
1	2	3
Незаконне добування або знищення		
Звірі:		
лось	за 1 особину	40000
кулан туркменський	-“-	20000
олень благородний	-“-	16500

1	2	3
свиня дика, олень плямистий, лань	-“-	11000
козуля, муфлон	-“-	8800
бобер, борсук	-“-	2860
лисиця, єнотовидний собака	-“-	2605
вовк	-“-	1000
куниця лісова і кам'яна, ласка, норка американська, бабак	-“-	2710
ондатра, нутрія вільна	-“-	1824
заєць-русак, кролик дикий	-“-	938
їжак звичайний, кріт	-“-	260
інші комахоїдні	-“-	26
білка	-“-	495
ховрах сірий (малий)	-“-	521
вовчок горішниковий	-“-	521
інші вовчки	-“-	396
сліпак звичайний	-“-	521
пацюк чорний	-“-	182
полівка водяна	-“-	26
курганчикова миша, степова миша, миша-крихітка	-“-	26
інші види (крім здичавілих собак і котів, собако-вовчих гібридів, пацюка сірого, миші хатньої, лісової, жовтогорлої, польової, полівки звичайної, європейської рудої, гуртової)	за 1 особину	26
Птахи:		
гагара	-“-	469
норець	-“-	469
буревісник малий	-“-	250
баклан великий	-“-	250
чапля велика біла і мала біла	-“-	3645
чапля сіра і руда	-“-	1730
квак, бугай, бугайчик	-“-	990
лелека білий	-“-	2970

1	2	3
єгипетська чапля, фламінго	-“-	2657
лебідь-шипун, лебідь-кликун	-“-	2657
гусь	-“-	938
галагаз	-“-	938
інші качкові	-“-	469
осоїд	-“-	14848
яструб великий	-“-	4950
яструб малий	-“-	2970
зимняк	-“-	1980
канюк звичайний	-“-	2475
лунь болотяний	-“-	1250
боривітер звичайний	-“-	1980
дербник (підсоколик малий), кібчик, чеглок (підсоколик великий)	-“-	4950
кречет	-“-	14848
орлан-довгохвіст	-“-	3000
баранцеві (крім тих, що занесені до Червоної книги України)	-“-	496
сивкові (крім тих, що занесені до Червоної книги України)	-“-	496
куріпка біла	-“-	939
куріпка сіра, кеклик	-“-	939
фазан звичайний	за 1 особину	939
перепел	-“-	469
лиска, курочка водяна, пастушок	-“-	469
деркач	-“-	1980
курочка мала, курочка-крихітка	-“-	339
поморник	-“-	1484
мартин	-“-	250
крячка	-“-	250
рябка	-“-	990
голуб	-“-	468
зозуля звичайна	-“-	396
зозуля чубата, зозуля глуха	-“-	1484

1	2	3
сова біла	-“-	2605
сова яструбина	-“-	1240
сова сіра	-“-	1240
сова вухата	-“-	1484
сич хатній	-“-	745
дрімлюга	-“-	365
серпокрилець	-“-	250
бджолоїдка	-“-	495
рибалочка	-“-	781
одуд	-“-	781
жовна чорна	-“-	2475
крутиголовка	-“-	396
інші дятли	-“-	594
жайворонкові	-“-	250
ластівкові	-“-	350
плискові	-“-	250
сорокопудові	-“-	495
омелюх	-“-	250
оляпка	-“-	250
кропивник	-“-	250
тинівкові	-“-	313
дроздові	-“-	350
славкові	-“-	250
мухоловкові	за 1 особину	250
корольок жовтоголовий	-“-	260
синиця вусата	-“-	495
синиця довгохвоста	-“-	495
ремез	-“-	521
інші синицеві	-“-	250
повзик	-“-	350
підкоришникові	-“-	250
стінолаз	-“-	1484
костогриз	-“-	521
інші вівсянкові, в'юркові	-“-	297

1	2	3
горобець чорногрудий, в'юрок сніговий	-“-	297
інші горобцеві	-“-	26
шпак звичайний	-“-	250
іволга	-“-	990
сойка, галка	-“-	250
крук	-“-	1042
горіхівка	-“-	495
Плазуни:		
черепаха болотяна	-“-	350
веретільниця	-“-	730
ящірка різнобарвна	-“-	521
ящірки кримська і скеляста	-“-	495
інші ящірки	-“-	145
гадюка звичайна	-“-	730
вуж звичайний, вуж водяний	-“-	99
за вилучене яйце плазунів	за 1 екземпляр	100 % розміру такси за відповідний вид тварин
Земноводні:		
tritон	за 1 особину	26
кумка червоночерева	-“-	16
часничниця	-“-	26
ропуха	-“-	47
квакша	-“-	26
жаби озерна, ставкова та їх гібриди	за 1 особину	5
інші жаби	-“-	10
Ікра земноводних	за 1 кладку	26
Знищення (розорення) гнізда, нори, інших жител тварин, бобрових загат		двократний розмір такси за даний вид тварин

1	2	3
За знищений ембріон у незаконно добутій тварині (ссавці)	за 1 екземпляр	200 % розміру такси за відповідний вид тварин
За вилучене яйце (птахи)	-“-	100 % розміру такси за відповідний вид птахів
Знищення або пошкодження біотехнічних споруд (штучних гніздівель, солонців, годівниць тощо), вилучення кормів	за 1 споруду	за фактичною вартістю, збільшеною у 3,5 рази
Риби:		
гібриди осетрових риб	за 1 екземпляр	4513
акула, скат, пеламіда, вугор морський	-“-	1470
сом	-“-	752
камбала-калкан	-“-	1515
форель струмкова	-“-	605
судак	-“-	903
щука	-“-	602
луфар	-“-	903
білий амур	-“-	451
товстолобик	-“-	451
скупбрія	-“-	752
лящ	-“-	301
лин	-“-	210
в'язь	-“-	241
ставрида	-“-	30
барабуля	-“-	150
в'юн	-“-	31
чехоня	-“-	241
карась сріблястий	за 1 екземпляр	30
камбала-глосо, морський язик, мерланг, піленгас, бабці	-“-	1504
оселедець	-“-	145

1	2	3
форель райдужна, сазан, білизна, рибець звичайний, підуст, вугор річковий, кефалі (крім піленгаса), амур, сардина європейська, сардина кругла, чорний	-“-	602
плітка (тараня), кутум, синець, клепець, головень, пузанок, ошибень, собачка-сфінкс, собачка Звонимира	-“-	150
плоскирка, окунь звичайний, бистрянкa, йорж звичайний, краснопірка, сарган, морський минь, смарида, морський карась (ласкир), скорпена (морський йорж), морський дракончик, зіркогляд звичайний, губаньові, морські собачки (крім собачки-сфінкса і собачки Звонимира), піскорий південний, піскарка смугаста (риба-ліра, іглиця змієподібна, іглиця морська шипувата, бичок-кнут (жаба), бичок-ротань, бичок-бланкет, бичок-лисун мармуровий	-“-	141
тюлька, кілька (шпрот), хамса,	за 1 кілограм	30
атерина	-“-	6
верховодка	-“-	30
інші види	-“-	30
Заготівля ікри риб	-“-	вартість продукції, виготовленої з 1 кілограм сировини за діючими роздрібними ринковими цінами регіону на момент проведення розрахунку шкоди, збільшена в 2 рази

1	2	3
Комахи:		
Метелики:		
зорька, жовтушка золотиста	за 1 особину	13
жовтушка шафранова, степова, польова, синявець, корідон, бризеїда, кропивниця, перламутрівка ніобея, аглая та польова, пістрянка	-“-	8
мирмідона, стрічкарка	-“-	22
лігея, медуза, семела, барвниця спірейна, денне павичеве око, перламутрівка велика лісова, червонець фіолетовий, червонець непарний, синявець красивий	-“-	16
дріада, цирцея, перелівниця мала, перламутрівка пандора	-“-	18
траурниця, адмірал, ведмедиця кайя, геба та сільська, бражник	-“-	26
інші метелики (крім масових шкідників сільського чи лісового господарства)	-“-	6
бабка	-“-	13
богомол	-“-	21
співуча цикада	-“-	21
Жуки:		
жужелиця (турун)	-“-	31
стрибунець	-“-	8
жук-гнойовик (справжній), бронзівка	-“-	8
скарабей	-“-	26
носоріг	-“-	26
златка (кратомерус, еурітіреа, лямпра, діцрта, цифозома, кіпріакус)	-“-	10
вусачі (крім масових шкідників сільського чи лісового господарства)	-“-	12
інші жуки (крім масових шкідників сільського чи лісового господарства)	-“-	4

1	2	3
Сітчатокрилі:	-“-	
золотоочки, гемеробієві	-“-	6
мурашиний лев	-“-	16
Перетинчастокрилі:		
бджолині	за 1 особину	10
сколії	-“-	21
риюча оса	-“-	10
інші перетинчастокрилі	-“-	2
Мухи:		
ктирі, дзюрчалки, тахіни	-“-	8
Довговусі:		
личинки комара хаобора (коретра)	за 1 кілограм живої ваги	416
личинки хірономід (мотиль)	-“-	416
Інші комахи (крім масових шкідників сільського чи лісового господарства)	за 1 особину	1
Знищення або пошкодження мурашників діаметром:		
до 1 метра	за 1 мурашник	390
від 1,1 до 1,5 метра	-“-	656
від 1,6 до 2 метрів	-“-	1068
від 2,1 метра і більше	-“-	1605
Павукоподібні:		
скорпіон, псевдоскорпіон, сінокос, павук	за 1 особину	8
багатоніжка	-“-	3
Ракоподібні:		
артемія саліна (рачки)	за 1 кілограм живої ваги	797
артемія саліна (яйця)	-“-	1054
дафнія, моїна, циклоп	-“-	208
мізида, бокоплав	-“-	208
щитні (крім дорослих)	за 1 особину	6
креветка	-“-	1
річковий рак, рак-самітник	-“-	45

1	2	3
краб	-“-	301
омар	-“-	1560
морський павук	за 1 особину	8
Щупальцеві:		
мохуватка, форонід, внутрішньопорошицеві	-“-	8
Молюски:		
хітони, лопатоногі	-“-	5
двостулкові	-“-	20
слимак роду <i>Helix</i>	за 1 тонну живої ваги	2500
Інші наземні молюски	за 1 особину	4
Інші черевоногі (крім рапани)	-“-	5
Кільчасті черви:		
трубочник	за 1 кілограм живої ваги	601
інші кільчасті черви (малощетинкові та багатощетинкові)	-“-	260
Круглі черви:		
коловертка	-“-	301
губки “сидячих” видів	за 1 особину	2
Кишковопорожнинні:		
гідроїди, лептолїди, лімномедузи, сцифоїдні медузи, коралові поліпи	-“-	2
Вилучення з природного середовища частин диких тварин (черепи, кістки, роги, ікла тощо)	за 1 одиницю	за ринковою вартістю, збільшеною у 2 рази
Вилучення з природного середовища продуктів життєдіяльності диких тварин (мед, віск тощо)	за 1 кілограм	за ринковою вартістю, збільшеною у 2 рази

Примітка до таблиці 6.18.

1. Розмір шкоди, заподіяної незаконним добуванням чи знищенням тварин із класів комах та земноводних, поширюється також і на личинкову стадію розвитку.

2. Розмір шкоди, встановлений для систематичних груп тварин, поширюється на всі види в цих групах.
3. У разі коли незаконними діями на території природно-заповідного фонду спричинено знищення колонії тварин (у тому числі без знищення або розорення гнізд та інших жител), компенсація за шкоду нараховується як за знищення всіх гнізд (жител) у колоніальному оселенні.
4. За знищення або незаконне вилучення тварин, що перебувають в зоологічних колекціях зоопарків, зоосадів, океанаріумів, інших установ та об'єктів природно-заповідного фонду, створених з метою організації освітньо-виховної роботи та утримання тварин у неволі або напіввільних умовах, а також за жорстоке поводження з тваринами, яке призвело до їх загибелі, розмір шкоди визначається трикратною сумою витрат на придбання тварин відповідних видів для поновлення колекцій.

Таблиця 6.19 – Такса для обчислення розміру шкоди, заподіяної порушенням законодавства про природно-заповідний фонд внаслідок пошкодження карстово-спелеологічних, геологічних та гідрологічних об'єктів

Вид об'єкта	Одиниця виміру	Розмір шкоди, грн
1	2	3
Карстово-спелеологічні об'єкти		
Пошкодження та винос на поверхню:		
сталактити, сталагміти, сталагнати, кораліти, пізоліти	за 1 см довжини	156
натічні кори	за 1 дм ² площі	130
водно-карбонатні утворення	за 1 дм ³ об'єму	78
гіпсові кристали, голки та інші аналогічні утворення:		
окремі відособлені екземпляри	за 1 см довжини	182
щітки та інші утворення	за 1 дм ² площі	130
монокристали гіпсу, кальциту, інших мінералів	за 1 дм ³ об'єму	104
глинисто-полімінеральні сталактити гіпсових печер	за 1 см довжини	78

1	2	3
глинисто-натічні (бобовидні) кори	за 1 дм ² площі	104
глинисто-мінеральні відклади	-“-	78
Пошкодження стін, стелі (написи, подряпини тощо)	за 1 дм ² площі	104
Забруднення печер:		
механічне:		
за покинуту річ, банку, пляшку тощо	за 1 од.	16
за сторонній інертний матеріал	за 1 дм ³ об'єму	8
хімічне:		
за покинуті у відкритому вигляді хімічні реактиви	за 100 гр речовини	41
біологічне (органічне, бактеріальне тощо)	-“-	52
забруднення підземної атмосфери відпрацьованими газами:		
за кожну годину працюючого джерела		11
за кожну випалену сигарету чи інший вид тютюнових виробів		16
термальне:		
за кожний наступний градус за Цельсієм (збільшення або зменшення) від звичайного для даної порожнини температурного рівня	за 100 м ³ підземного повітря	13
радіаційне:		
за кожну одиницю понад гранично допустиму дозу		260
Поверхневі карстово-спелеологічні утворення		
Пошкодження каррових, первинно- та вторинно-кристалічних форм	за 1 дм ² площі	26
Засипання понижень, лійок, понорів, колодязів, шахт	за 1 м ² площі	156
Забруднення понижень, лійок, колодязів, шахт	за 1 м ³ забрудника	208
Геологічні об'єкти		
Пошкодження геологічних оголень, розрізів	за 1 м ² площі	156
Пошкодження геоморфологічних утворень	за 1 дм ² площі	260

1	2	3
Палеонтологічні об'єкти		
Вилучення або пошкодження частин (залишків, відбитків) викопних тварин і рослин	за 1 см довжини	156
Гідрологічні об'єкти (водні об'єкти в межах територій природно-заповідного фонду)		
Забруднення поверхневих, морських та підземних вод		півторакратний розмір збитків, нарахованих за Методикою розрахунку розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок порушення законодавства про охорону та раціональне використання водних ресурсів
Скидання баластних вод	-“-	1000
Знищення донної рослинності	за 1 га	270000
Засипання водних об'єктів	за 0,1 гектара	88570
Пошкодження водоспадів	за 0,5 м висоти або 1 м ширини	1042
Влаштування загат на водних об'єктах	за 1 м ² площі	104
Пошкодження водного об'єкта, болота:		
випрямлення, поглиблення русла, зміна конфігурації берегової лінії тощо	за 0,1 га	5210
забирання ґрунту (гравію, піску, мулу тощо) з водойм, прориття каналів	за 1 м ³ об'єму	1042
Знищення боліт:		
знищення рослин деревного та трав'яного ярусів верхового оліготрофного болота	-“-	9955

1	2	3
знищення рослин деревного та трав'яного ярусів низинного евтрофного болота	-“-	52840
забирання торфу	на площі 0,1 га на глибину 1 м	1160515
Знищення (пошкодження) джерела потужністю:		25000
до 1 м ³ /доба		50000
від 1,1 до 3 м ³ /доба		250000
від 3,1 до 10 м ³ /доба		
більше 10,1 м ³ /доба		за кожний м ³ потужності понад 10,1 м ³ на добу сума відшкодування збільшується на 50 тис. гривень

Таблиця 6.20 – Такса для обчислення розміру шкоди, заподіяної порушенням законодавства про природно-заповідний фонд внаслідок проїзду транспорту, прольоту та посадки літальних апаратів

Вид транспорту, порушення	Розмір шкоди, грн
1	2
Проїзд одиниці транспортного засобу (за кожні 100 м):	
мопеда, мотоцикла, моторолера	130
легкового автомобіля, мікроавтобуса, пікапа	208
автобуса, вантажного автомобіля	286
спеціальної важкої транспортної техніки, квадрацикла	365
техніки на гусеничному ході	443
Проїзд велосипеда, гужового транспорту	52
Прохід сторонньої особи через територію заповідника	52
Проїзд малотоннажного плавзасобу з двигуном:	
завдовжки до 7 м, у тому числі скутера	104
завдовжки від 7 м до 15 м	156
завдовжки більше 15 м	260

1	2
Проїзд весельного човна	52
Причалювання плавзасобу до берега у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду	88
Проліт літального апарата:	
літака нижче ніж 2 км, подолання ним звукового бар'єра над заповідною територією	5210
вертольота та малого літального апарата нижче 200 м	7815
Посадка вертольота та малого літального апарата на заповідну територію	10420

Примітка до таблиці 6.20.

Такса, наведена в цьому додатку, не застосовується у випадках аварійних ситуацій та рятування людей.

Таблиця 6.21 – Такса для обчислення розміру шкоди, заподіяної порушенням законодавства про природно-заповідний фонд внаслідок самовільного використання земель, зняття ґрунтового покриття, забруднення та засмічення їх територій

Вид порушення	Розмір шкоди, грн
1	2
Самовільне зайняття земельної ділянки під: - будівництво споруди - розробку корисних копалин - складання будь-яких матеріалів - використання під садово-городні ділянки - встановлення наметів, розміщення торгових рундуків, тентів, рекламних щитів - влаштування автостоянок тощо	нараховується за Методикою визначення розміру шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок, використання земельних ділянок не за цільовим призначенням, зняття ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту) без спеціального дозволу
Зняття ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту)	
Забруднення земель хімічними речовинами, засмічення промисловими, побутовими та іншими відходами	нараховується за Методикою визначення розмірів шкоди, зумовленої забрудненням і засміченням земельних ресурсів через порушення природоохоронного законодавства

1	2
Побутове засмічення території:	
за покинуту річ, банку, пляшку, тару тощо (за 1 одиницю)	16

Таблиця 6.22 – Такса для обчислення розміру шкоди, заподіяної порушенням законодавства про природно-заповідний фонд внаслідок знищення або пошкодження інформаційно-охоронних та інших знаків (за 1 знак)

Вид знака	Розмір шкоди, грн
Інформаційно-охоронний, межовий охоронний знак, інформаційний щит	2032
Стовп межовий, квартальний, візирний, лісовпорядний та лісогосподарський знак	1950
Стовп лісогосподарський (на лісосіках, ділянках, призначених для відновлення лісу, сіножатах, пасовищах пробних площах тощо)	625
Шлагбаум, межовий знак	5992
Монументальний знак-пам'ятник	трикратний розмір вартості витрат на відновлення

Таблиця 6.23 – Такса для обчислення розміру шкоди, заподіяної порушенням законодавства про природно-заповідний фонд внаслідок знищення або пошкодження осушувальних каналів, дренажних і протиерозійних систем, доріг та інших об'єктів

Вид об'єкта	Одиниця виміру	Розмір шкоди, грн
1	2	3
Осушувальна канава і дренажна система:		
осушувальна	за 1 м	908
збиральна	-“-	1531
магістральна	-“-	2365
Протиерозійний вал, лоток, канали		п'ятикратний розмір вартості витрат на відновлення
Дорога:		
асфальтна	за 1 м ²	1144
цементобетонна	-“-	968

1	2	3
із щебеним покриттям	-“-	792
із гравійним покриттям	-“-	704
грунтова поліпшена	-“-	528
грунтова	-“-	352
Огорожа	за 1 м	п'ятикратний розмір вартості витрат на відновлення

Примітка до таблиці 6.23.

Розмір шкоди, заподіяної внаслідок незаконного знищення або пошкодження мостів, шлюзів, перепадів, інших інженерних споруд на осушувальних канавах, дренажних системах, річках, струмках, гірських потоках, дорогах та інших об'єктів, обчислюється у п'ятикратному розмірі вартості витрат на відновлення знищених чи пошкоджених споруд та об'єктів.

Запитання для самоконтролю

1. Наведіть процедуру вилучення знарядь незаконного добування природних ресурсів та продукції, що з них вироблена.
2. Перелік питання, що висвітлюються при перевірці об'єктів природно-заповідного фонду.

ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ ШКОДИ, ЗАПОДІЯНОЇ ЗЕМЕЛЬНИМ РЕСУРСАМ

Визначення розміру шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок, використання земельних ділянок не за цільовим призначенням, зняття ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту) без спеціального дозволу

Мета заняття – навчитися встановлювати розміри шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок, використання земельних ділянок не за цільовим призначенням, зняття ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту) без спеціального дозволу.

Відповідно до мети роботи вирішуються наступні задачі:

- встановлення загального порядку визначення шкоди, заподіяної земельним ресурсам;
- визначення розмірів шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельної ділянки;
- визначення розмірів шкоди, заподіяної внаслідок використання земельної ділянки не за цільовим призначенням;
- визначення розмірів шкоди, заподіяної внаслідок зняття ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту) без спеціального дозволу.

Методика спрямована на визначення розміру шкоди, заподіяної державі, територіальним громадам, юридичним та фізичним особам, на всіх категоріях земель внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок, використання земельних ділянок не за цільовим призначенням, зняття ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту) без спеціального дозволу (далі – розмір шкоди).

Розмір шкоди визначається окремо по кожному із зазначених правопорушень.

Розмір шкоди не включає витрати на:

- ✓ знесення будинків, будівель і споруд, які самочинно збудовані чи будуються на самовільно зайнятих земельних ділянках чи на земельних ділянках, не відведених в установленому порядку на цю мету;
- ✓ приведення земельних ділянок у стан, придатний для їх подальшого використання за цільовим призначенням;

- ✓ проведення рекультивації порушених земель.

**Розмір шкоди, заподіяної внаслідок самовільного
зайняття земельної ділянки**

- ✓ Для всіх категорій земель (крім земель житлової та громадської забудови) визначається за формулою

$$Ш_c = П_c \cdot Н_{\Pi} \cdot K_{\Phi} \cdot K_i, \quad (7.1)$$

де $Ш_c$ – розмір шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельної ділянки, грн;

$П_c$ – площа самовільно зайнятої земельної ділянки, га;

$Н_{\Pi}$ – середньорічний дохід, який можна отримати від використання земель за цільовим призначенням, визначений у таблиці 7.1, з урахуванням переліків, наведених у таблицях 7.2 і 7.3, грн/га;

K_{Φ} – коефіцієнт функціонального використання земель, визначений у таблиці 7.4;

K_i – коефіцієнт індексації нормативної грошової оцінки земель, який дорівнює добутку коефіцієнтів індексації нормативної грошової оцінки земель за 2007 та наступні роки, що визначаються відповідно до Порядку проведення індексації грошової оцінки земель.

- ✓ Для земель житлової та громадської забудови визначається за формулою

$$Ш_c = П_c \cdot (Н_{\Pi з} \cdot K_{\Pi} \cdot K_{\kappa}) \cdot K_{\Phi} \cdot K_i, \quad (7.2)$$

де $Ш_c$, $П_c$, K_{Φ} і K_i – мають таке саме значення, як і у формулі 7.1;

$Н_{\Pi з}$ – середньорічний дохід, який можна отримати від використання земель житлової та громадської забудови за цільовим призначенням відповідно до групи населених пунктів за чисельністю населення, визначений з таблиці 7.5;

K_n – коефіцієнт, що застосовується до населених пунктів обласного значення, міст Києва та Севастополя, визначений з таблиці 7.6;

K_k – коефіцієнт, що застосовується до населених пунктів, віднесених до курортних, визначений з таблиці 7.7.

Розмір шкоди, заподіяної внаслідок використання земельної ділянки не за цільовим призначенням

✓ Для всіх категорій земель (крім земель житлової та громадської забудови) визначається за формулою

$$Ш_{\text{ц}} = P_n \cdot 0,33 \cdot (H_n + H_{\text{ф}} \cdot K_p) \cdot K_o \cdot K_i, \quad (7.3)$$

де $Ш_{\text{ц}}$ – розмір шкоди, заподіяної внаслідок використання земельної ділянки не за цільовим призначенням, грн;

P_n – площа земельної ділянки, яка використовується не за цільовим призначенням, га;

0,33 – коефіцієнт для врахування частки середньорічного доходу, що перерозподіляється через державний та місцеві бюджети;

H_n та K_i – мають таке саме значення, як і у формулі 7.1;

$H_{\text{ф}}$ – середньорічний додатковий дохід, отриманий внаслідок фактичного використання земельної ділянки не за цільовим призначенням, визначений з таблиці 7.8. грн/га;

K_p – коефіцієнт, що застосовується для врахування регіональної відмінності формування середньорічного доходу, отриманого від фактичного використання земельної ділянки не за цільовим призначенням, визначений з таблиці 7.9;

K_o – коефіцієнт, що застосовується для врахування природоохоронної цінності, наявності обмежень (обтяжень), які зумовлюють особливий режим використання земельної ділянки, визначений з таблиці 7.10.

✓ Для земель житлової та громадської забудови визначається за формулою

$$Ш_{\text{ц}} = П_{\text{н}} \cdot 0,33 \cdot (Н_{\text{пз}} \cdot K_{\text{н}} \cdot K_{\text{к}} + Н_{\text{ф}} \cdot K_{\text{р}}) \cdot K_{\text{о}} \cdot K_{\text{і}}, \quad (7.4)$$

де $Ш_{\text{ц}}$, $П_{\text{н}}$, $Н_{\text{ф}}$, $K_{\text{р}}$, $K_{\text{о}}$ та коефіцієнт 0,33 – мають таке саме значення, як і у формулі 7.3;

$K_{\text{і}}$ – має таке саме значення, як і у формулі 7.1;

$Н_{\text{пз}}$, $K_{\text{н}}$, $K_{\text{к}}$ – мають таке саме значення, як і у формулі 7.2.

Розмір шкоди, заподіяної внаслідок зняття ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту) без спеціального дозволу

Розмір шкоди, заподіяної внаслідок зняття ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту) без спеціального дозволу визначається за формулою

$$Ш_{\text{Г}} = П_{\text{Г}} \cdot Н_{\text{Г}} \cdot K_{\text{і}}, \quad (7.5)$$

де $Ш_{\text{Г}}$ – розмір шкоди, заподіяної внаслідок зняття ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту) без спеціального дозволу, грн;

$П_{\text{Г}}$ – площа, на якій виявлено зняття ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту) без спеціального дозволу, га;

$Н_{\text{Г}}$ – нормативні втрати від знищення ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту), визначені з таблиці 7.11;

$K_{\text{і}}$ – має таке саме значення, як і у формулі 7.1.

Розрахунок розміру шкоди, заподіяної державі, територіальним громадам внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок, використання земельних ділянок не за цільовим призначенням, зняття ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту) без спеціального дозволу, проводиться Держекоінспекцією та її територіальними органами або Держгеокадастром та його територіальними органами, а розміру шкоди, заподіяної юридичним та фізичним особам, – територіальними органами Держгеокадастру на підставі матеріалів обстежень

земельних ділянок, проведених відповідно до Порядку виконання земельно-кадастрових робіт та надання послуг на платній основі державними органами земельних ресурсів.

Таблиця 7.1 – Середньорічний дохід від використання земель за цільовим призначенням

Адміністративно-територіальна одиниця та окрема територія	Середньорічний дохід від використання земель за цільовим призначенням, грн/га							
	землі сільськогосподарського призначення	землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення	землі оздоровчого призначення	землі рекреаційного призначення	землі історико-культурного призначення	землі лісгосподарського призначення	землі водного фонду	землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Автономна Республіка Крим (крім Південного, Південно-Східного та Західного узбережжя)	1070	5371	6171	5143	6243	7034	1246	13714
Південне узбережжя Автономної Республіки Крим	2048	8057	13029	10857	6243	14069	2491	13714
Південно-Східне узбережжя Автономної Республіки Крим	1275	8057	7714	6429	6514	8441	1868	13714
Західне узбережжя Автономної Республіки Крим	898	5371	9257	7714	6243	10551	1868	13714
Вінницька область	914	537	1371	1143	3257	4111	753	12000
Волинська область	715	4297	1543	1286	3529	3003	1016	14571
Дніпропетровська область	776	806	1029	857	1900	8286	446	16857
Донецька область (крім Азовського узбережжя)	850	806	1200	1000	1357	9320	360	18571
Азовське узбережжя Донецької області	986	1074	2057	1714	1357	11184	539	18571

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Житомирська область	560	3223	1714	1429	1900	2968	462	18000
Закарпатська область	627	9131	51433	4286	3800	1278	1016	13429
Запорізька область (крім Азовського узбережжя)	818	537	1200	1000	2171	14337	905	16571
Азовське узбережжя Запорізької області	825	269	2057	1714	1357	15771	1357	16571
Івано-Франківська область (крім гірської та передгірної частини)	689	7520	2400	2000	4071	1399	736	13429
Гірська та передгірна частина Івано- Франківської області	508	13429	4286	3571	4071	3497	883	13429
Київська область	831	1343	1714	1429	2171	3629	755	16286
Кіровоградська область	777	537	1029	857	1357	9091	723	10571
Луганська область	607	537	1029	857	1086	6777	360	14857
Львівська область (крім гірської та передгірної частини)	615	1611	2400	2000	8414	2999	665	16571
Гірська та передгірна частина Львівської області	392	13429	4286	3571	8414	7498	798	16571
Миколаївська область (крім Чорноморського узбережжя)	658	537	1886	1571	1086	13806	905	13429
Чорноморське узбережжя Миколаївської області	872	537	2571	2143	1086	15186	1357	13429
Одеська область (крім Чорноморського узбережжя)	728	1611	2057	1714	1086	8103	1163	25429
Чорноморське узбережжя Одеської області	931	1880	2571	2143	1086	12154	1745	25429
Полтавська область	853	806	1543	1286	1629	7457	755	13143
Рівненська область	746	1074	1714	1429	2171	2816	555	14000
Сумська область	690	537	1543	1286	2171	4013	679	12286
Тернопільська область	783	1880	1886	1571	3529	4730	753	11714
Харківська область	767	806	1371	1143	1900	5251	562	18000
Хмельницька область	879	537	1371	1143	3257	3981	753	12286
Черкаська область	1012	537	1886	1571	2443	4297	985	12571
Чернігівська область	589	3223	2400	2000	3257	3199	616	13429

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Херсонська область (крім Чорноморського і Азовського узбережжя)	882	2149	2057	1714	1629	9560	905	14286
Чорноморське та Азовське узбережжя Херсонської області	928	5371	2571	2143	1900	11472	1357	14286
Чернівецька область (крім гірської та передгірної частини)	886	2149	2229	1857	3257	1320	736	17429
Гірська та передгірна частина Чернівецької області	612	5371	4286	3571	3257	3301	883	17429
м. Київ	1151	9756	8979	7483	9441	21494	2822	46216
м. Севастополь та адміністративно- територіальні одиниці, які входять до його складу	2959	5371	6171	5143	6243	9200	850	19714

Таблиця 7.2 – Перелік територій, що належать до морського узбережжя

Адміністративно-територіальна одиниця	Території сільських рад та населених пунктів, що належать до морського узбережжя
1	2
Чорноморське узбережжя Одеської області	
Кілійський район	Десантненська, Приморська, м. Вилкове
Татарбунарський район	Базар'янська, Баштанська, Вишнівська, Глибоцька, Дмитрівська, Жовтоярська, Лиманська, Нерушайська, Приморська, Трапівська, Тузлівська, м. Татарбунари
Білгород-Дністровський район	Бритівська, Випасненська, Козацька, Краснокосянська, Миколаївська, Мологівська, Шабівська, Широківська
Овідіопольський район	Дальницька, Калаглійська, Кароліно-Бугазька, Миколаївська, Новоградківська, смт. Великодолинське, Овідіополь, Таїрове
Комінтернівський район	Сичавська, смт. Чорноморське
м. Іллічівськ	м. Іллічівськ
м. Одеса	м. Одеса

1	2
м. Южне	м. Южне
Чорноморське узбережжя Миколаївської області	
Березанський район	Коблівська, Лиманівська, Рибаківська, Тузлівська
Жовтневий район	Галицинівська, Лиманівська, Українська
Очаківський район	Дмитрівська, Іванівська, Козирська, Куцурубська, Парутинська, Покровська, Чорноморська
м. Очаків	м. Очаків
Чорноморське та Азовське узбережжя Херсонської області	
Білозерський район	Дніпровська, Олександрівська, Станіславська, Широкобалківська
Генічеський район	Новодмитрівська, Стрілківська, Фрунзенська, Чонгарська, Щасливцівська, м. Генічеськ
Голопристанський район	Геройська, Збур'ївська, Краснознам'янська, Круглоозерська, Новософіївська, Новофедорівська, Рибальченська, Старозбур'ївська, Чорноморська, м. Гола Пристань
Каланчацький район	Олександрівська, Олексіївська, Роздольненська, Хорлівська
Новотроїцький район	Воскресенська, Громівська, Новомиколаївська, Новомихайлівська, Новопокровська, Сергіївська
Скадовський район	Красненська, Приморська, Радгоспненська, Тарасівська, смт. Лазурне, м. Скадовськ
Чаплинський район	Іванівська, Строганівська
м. Херсон	м. Херсон
Азовське узбережжя Запорізької області	
Бердянський район	Луначарська, Новопетрівська
Приазовський район	Ботіївська, Гірсівська, Дівнинська, Дунаївська, Надеждинська, Новокосянтинівська, Олександрівська, Приморсько-Посадська, Степанівська Перша
Приморський район	Борисівська, Новоолексіївська, Орлівська, Преславська, м. Приморськ
Якимівський район	Атманайська, Давидівська, Охрімівська, смт. Кирилівка
м. Бердянськ	м. Бердянськ
м. Мелітополь	м. Мелітополь

1	2
Азовське узбережжя Донецької області	
Новоазовський район	Безіменська, Виноградненська, Широкинська, смт. Сідове, м. Новоазовськ
Першотравневий район	Іллічівська, Урзуфська, смт. Ялта
м. Маріуполь	м. Маріуполь
Південне узбережжя Автономної Республіки Крим	
м. Алушта та адміністративно-територіальні одиниці, які входять до його складу	Лучистівська, Маломаяцька, смт Партеніт, м. Алушта
м. Ялта та адміністративно-територіальні одиниці, які входять до його складу	смт Берегове, Виноградне, Відрадне, Восход, Гаспра, Голуба Затока, Гурзуф, Кацівелі, Корейз, Краснокам'янка, Курпати, Лівадія, Масандра, Нікіта, Ореанда, Паркове, Понизівка, Санаторне, Симеїз, Советське, Форос, м. Ялта, Алушка
Південно-Східне узбережжя Автономної Республіки Крим	
Джанкойський район	Заріченська, Медведівська, Чайкинська, Яснополянська
Кіровський район	Владиславівська, Ярकोполєнська, смт. Кіровське
Ленінський район	Войковська, Глазівська, Завітненська, Калинівська, Мар'ївська, Мисівська, Семисотська, м. Щолкіне
Нижньогірський район	Ізобільненська, Пшениченська
Советський район	Дмитрівська, Некрасовська, Урожайнівська, Чорноземненська, смт. Советський
м. Алушта та адміністративно-територіальні одиниці, які входять до його складу	Малоріченська, Привітненська, м. Алушта
м. Судак та адміністративно-територіальні одиниці, які входять до його складу	Морська, Сонячнодолинська, смт. Новий Світ, м. Судак

1	2
м. Феодосія та адміністра-тивно-те-риторіальні одиниці, які входять до його складу	Берегівська, смт. Коктебель, Курортне, Орджонікідзе, Приморське, Щебетовка, м. Феодосія
м. Армянськ	м. Армянськ
м. Саки	м. Саки
Західне узбережжя Автономної Республіки Крим	
Бахчисарайський район	Піщанівська, Табачненська, Углівська
Красноперекопський район	Новопавлівська, Філатівська
Роздольненський район	Славнівська, Слов'янська, Чернишівська
Сакський район	Охотниківська, Суворовська, Фрунзенська, Штормівська, смт. Новофедорівка
Сімферопольський район	Кольчугінська, смт. Миколаївка
Чорноморський район	Далеківська, Медведівська, Міжводненська, Новосільська, Окунівська, Оленівська, смт. Чорноморське
м. Євпаторія	м. Євпаторія
м. Севастополь та адміністра-тивно-територіальні одиниці, які входять до його складу	Орлінівська, Тернівська, Андріївська, Верхньосадівська, смт. Кача, м. Севастополь, Балаклава, Інкерман

Таблиця 7.3 – Перелік районів та міст обласного значення, що належать до гірських та передгірних

Найменування області	Райони та міста обласного значення, що належать до гірських та передгірних
1	2
Закарпатська	Воловецький, Іршавський, Міжгірський, Мукачевський, Перечинський, Рахівський, Свалявський, Тячівський, Хустський, Великобerezнянський

1	2
Івано-Франківська	мм. Болехів, Калуш, Коломия, Яремче Богородчанський, Верховинський, Долинський, Калуський, Косівський, Надвірнянський, Рожнятівський, Тисменицький райони,
Львівська	Дрогобицький, Самбірський, Сколівський, Стрийський, Старосамбірський, Турківський райони, мм. Борислав, Дрогобич, Самбір, Стрий, Трускавець
Чернівецька	Вижницький, Герцаївський, Глибоцький, Путильський, Сторожинецький

Таблиця 7.4 – Коефіцієнти функціонального використання земель

Функціональне використання земель	Значення коефіцієнта
1	2
Природні території та об'єкти природно-заповідного фонду (природні заповідники, біосферні заповідники, національні природні парки, регіональні ландшафтні парки, заказники, пам'ятки природи, заповідні урочища)	10
Штучно створені об'єкти природно-заповідного фонду (ботанічні сади, дендрологічні парки, зоологічні парки, парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва)	5
Землі промисловості (харчової, тютюнової, текстильної промисловості, виробництва готового одягу та хутра, шкіри та шкіряного взуття, обробки деревини та виготовлення виробів з деревини, виробництва паперу та картону, видавничої справи, поліграфічної промисловості, відтворення друкованих матеріалів, виробництва коксу, продуктів нафтопереробки та ядерного палива, хімічного виробництва, гумової та пластмасової промисловості, виготовлення інших неметалевих мінеральних виробів, металургії, обробки металу, виробництва машин та устаткування, канцелярських та електронно-обчислювальних машин, електричних машин і апаратури, устаткування для радіо, телебачення та зв'язку, медичних приладів та інструментів, точних вимірювальних пристроїв, оптичних пристроїв і годинників, автомобілів, іншого транспортного устаткування, меблів та інших видів виробництва, переробки відходів, будівництва)	1,2

1	2
Землі комерційного та іншого використання (торгівлі транспортними засобами та їх ремонту, оптової торгівлі та посередництва у торгівлі, роздрібної торгівлі побутовими товарами та їх ремонту, готелів, фінансового посередництва, допоміжної діяльності у сфері фінансів та страхування, операцій з нерухомістю, здавання під найм без обслуговуючого персоналу, діяльності у сфері інформатизації, досліджень та розробок, послуг, які надаються переважно юридичним особам, діяльності у сфері відпочинку і розваг, культури та спорту, індивідуальних послуг)	2,5
Інші землі	1

Таблиця 7.5 – Середньорічний дохід від використання земель житлової та громадської забудови за цільовим призначенням відповідно до групи населених пунктів за чисельністю населення

Групи населених пунктів за чисельністю населення, тис. чоловік	Середньорічний дохід від цільового використання земель житлової та громадської забудови, грн/га
до 0,2	4026
від 0,2 до 1	5636
від 1 до 3	7247
від 3 до 10	8052
від 10 до 20	12883
від 20 до 50	20130
від 50 до 100	24156
від 100 до 250	28182
від 250 до 500	32208
від 500 до 1000	40260
від 1000 і більше	56364

Таблиця 7.6 – Коефіцієнти, що застосовуються до населених пунктів обласного значення, міст Києва та Севастополя

Групи населених пунктів за чисельністю населення, тис. чоловік	Значення коефіцієнта	Групи населених пунктів за чисельністю населення, тис. чоловік	Значення коефіцієнта
від 20 до 50	1,2	від 250 до 500	2
від 50 до 100	1,4	від 500 до 1000	2,5
від 100 до 250	1,6	від 1000 і більше	3

Таблиця 7.7 – Коефіцієнти, що застосовуються до населених пунктів, віднесених до курортних

Окремі території, на яких розташовані населені пункти, віднесені до курортних	Значення коефіцієнта
Південне узбережжя Автономної Республіки Крим	3
Південно-Східне узбережжя Автономної Республіки Крим	2,5
Західне узбережжя Автономної Республіки Крим	2,2
Чорноморське узбережжя Миколаївської, Одеської та Херсонської областей	2
Гірські та передгірні райони Закарпатської, Львівської, Івано-Франківської та Чернівецької областей	2,3
Узбережжя Азовського моря, а також інші курортні місцевості	1,5

Таблиця 7.8 – Середньорічний додатковий дохід, отриманий внаслідок фактичного використання земельних ділянок не за цільовим призначенням (грн/га)

Цільове призначення земельної ділянки	Фактичне використання земельних ділянок				
	Виробництво сільськогосподарської продукції	Поточне будівництво, проведення геолого-розвідувальних, пошукових та інших робіт	Забудова об'єктами промисловості, дорогами	Забудова житловими будинками, гуртожитками, комерційними та торговельними об'єктами,	Відкриті розробки, кар'єри, шахти та відповідні споруди
1	2	3	4	5	6
Землі сільськогосподарського призначення	—	7510	15020	37550	18024
Землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення	779	6524	13049	32621	15658
Землі оздоровчого призначення	779	6765	13529	33824	16235
Землі рекреаційного призначення	779	6359	12717	31793	15261
Землі історико-культурного призначення	779	6219	12437	31094	14925

1	2	3	4	5	6
Землі лісогосподарського призначення	779	5770	11540	28850	13848
Землі водного фонду	779	7474	14948	37370	17938
Землі житлової та громадської забудови, промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення	779	3950	7900	23699	3160

Таблиця 7.9 – Коефіцієнти, що застосовуються для врахування регіональної відмінності формування середньорічного доходу, отриманого від фактичного використання земельних ділянок не за цільовим призначенням

Адміністративно-територіальна одиниця	Значення коефіцієнта	Адміністративно-територіальна одиниця	Значення коефіцієнта
Автономна Республіка Крим	1,26	Миколаївська	0,85
Вінницька	0,9	Одеська	0,91
Волинська	1,14	Полтавська	0,97
Дніпропетровська	1,03	Рівненська	1,01
Донецька	1,27	Сумська	0,84
Житомирська	1,01	Тернопільська	0,92
Закарпатська	1,14	Харківська	0,95
Запорізька	0,93	Херсонська	0,89
Івано-Франківська	1,28	Хмельницька	0,8
Київська	1,01	Черкаська	1
Кіровоградська	0,9	Чернівецька	0,76
Луганська	1,02	Чернігівська	0,87
Львівська	1,02	м. Київ	7,99
		м. Севастополь	4,01

Таблиця 7.10 – Коефіцієнти, що застосовуються для врахування природоохоронної цінності, наявності обмежень (обтяжень), які зумовлюють особливий режим використання земельних ділянок

Територія з особливим режимом використання земель	Значення коефіцієнта
1	2
Природні території та об'єкти природно-заповідного фонду	10
Штучно створені об'єкти природно-заповідного фонду	5
Охоронні зони навколо цінних природних об'єктів	3,5
Охоронні зони навколо об'єктів культурної спадщини	4
Охоронні зони навколо гідрометеорологічних станцій	2
Особливо цінні землі сільськогосподарського призначення	2,5
Округ санітарної (гірничо-санітарної) охорони у лікувально-оздоровчих місцевостях і на території курортів	4
Прибережні захисні смуги уздовж річок, навколо водойм та на островах	4,5
Прибережні захисні смуги уздовж морів, морських заток і лиманів та на островах	5
Водоохоронні зони уздовж морів, навколо озер, водосховищ та інших водойм	1,5
Охоронні зони наземних, надземних і підземних трубопроводів	2,5
Охоронні зони уздовж повітряних і підземних кабельних ліній зв'язку, а також навколо випромінювальних споруд телерадіостанцій та радіорелейних ліній	1,5
Охоронні зони уздовж повітряних і підземних кабельних ліній електропередачі	1,5
Захисні, охоронні та інші зони з особливими умовами користування навколо військових та інших оборонних об'єктів	1,5
Зони відчуження та безумовного (обов'язкового) відселення, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи	2
Зона санітарної охорони навколо об'єктів, у яких є підземні та відкриті джерела водопостачання, водозабірні та водоочисні споруди, водоводи, об'єкти оздоровчого призначення	6
Санітарно-захисні зони навколо об'єктів, які є джерелом виділення шкідливих речовин, запахів, підвищеного рівня шуму, вібрації, ультразвукових і електромагнітних хвиль, електронних полів, іонізуючих випромінювань	1,5

1	2
Прикордонна смуга уздовж державного кордону України	3
Сільськогосподарські угіддя, включені в установленому порядку до складу екомережі	3
Землі, зарезервовані для заповідання	4

Таблиця 7.11 – Нормативні втрати від знищення ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту)

Адміністративно-територіальна одиниця	Нормативні втрати від знищення ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту), грн/га	Адміністративно-територіальна одиниця	Нормативні втрати від знищення ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту), грн/га
АР Крим	16217	Миколаївська	14044
Вінницька	13702	Одеська	12770
Волинська	12063	Полтавська	16092
Дніпропетровська	14096	Рівненська	15843
Донецька	14536	Сумська	14549
Житомирська	9288	Тернопільська	14750
Закарпатська	8858	Харківська	13166
Запорізька	16698	Херсонська	14047
Івано-Франківська	9034	Хмельницька	18830
Київська	12612	Черкаська	21353
Кіровоградська	11367	Чернівецька	15250
Луганська	12123	Чернігівська	9884
Львівська	12234	м. Київ	25836
		м. Севастополь	52322

Запитання для самоконтролю

1. Наведіть порядок визначення шкоди, заподіяної земельним ресурсам.
2. Представте алгоритм визначення розмірів шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельної ділянки, використання земельної ділянки не за цільовим призначенням, зняття ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту) без спеціального дозволу.

ОБЧИСЛЕННЯ ЗБОРУ ЗА ЗАБРУДНЕННЯ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА

Мета заняття – навчитися обчислювати розмір збору за забруднення навколишнього природного середовища.

Відповідно до мети роботи вирішуються наступні задачі:

- визначення загального порядку обчислення збору за забруднення навколишнього природного середовища;
- встановлення переліку платників збору;
- визначення об'єктів обчислення збору;
- встановлення нормативів збору;
- визначення лімітів скидів забруднюючих речовин та розміщення відходів;
- встановлення порядку обчислення збору;
- встановлення порядку подання податкового розрахунку та сплати збору;
- здійснення контролю за обчисленням, своєчасністю та повнотою сплати збору, дотриманням лімітів скидів і розміщення відходів;
- обговорення відповідальності і прав платників.

Методика визначає єдиний на території України порядок обчислення і сплати збору за забруднення навколишнього природного середовища (далі – збір), а також відповідальність платників за достовірність даних про обсяги викидів в атмосферне повітря забруднюючих речовин, скиди забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти, розміщені відходи та за правильність обчислення, повноту і своєчасність сплати збору.

Сплата збору не звільняє його платників від сплати інших обов'язкових платежів, якщо інше не встановлено законодавчими актами України та міжнародними угодами.

За цією Методикою обчислюються суми збору, які справляються за:

- ✓ викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин (далі – викиди) стаціонарними і пересувними джерелами забруднення;

✓ скиди забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти (далі – скиди) (Установлення та стягнення плати, яка справляється за скиди промислових та інших стічних вод у системи каналізації, регулюється нормативно-правовими актами Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України);

✓ розміщення відходів.

До платників збору відповідно до ст. 240 Податкового кодексу віднесено суб'єктів господарювання, юридичних осіб, що не здійснюють господарську (підприємницьку) діяльність, бюджетні установи, громадські та інші підприємства, установи та організації, постійні представництва нерезидентів, включаючи тих, які виконують агентські (представницькі) функції стосовно таких нерезидентів або їх засновників, під час провадження діяльності яких на території України і в межах її континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони здійснюються:

- викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення;
- скиди забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти;
- розміщення відходів (крім розміщення окремих видів (класів) відходів як вторинної сировини, що розміщуються на власних територіях (об'єктах) суб'єктів господарювання);
- утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені);
- тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад установлений особливими умовами ліцензії строк.

При цьому суб'єкти господарювання, які розміщують на власних територіях (об'єктах) виключно відходи як вторинну сировину, не є платниками податку за розміщення відходів.

За розміщення відходів на звалищах, які не забезпечують повного виключення забруднення атмосферного повітря або водних об'єктів, ставки податку за розміщення відходів у спеціально відведених для цього місцях чи на об'єктах збільшуються у 3 рази.

Також передбачено застосування коефіцієнта до ставок податку, який встановлюється залежно від місця (зони) розміщення відходів у навколишньому природному середовищі:

- ✓ у межах населеного пункту або на відстані менш як 3 км від таких меж – 3;

- ✓ на відстані від 3 км і більше від меж населеного пункту – 1.

Об'єктами обчислення збору є:

- ✓ для стаціонарних джерел забруднення – обсяги забруднюючих речовин, які викидаються в атмосферне повітря або скидаються безпосередньо у водний об'єкт, та обсяги відходів, що розміщуються у спеціально відведених для цього місцях чи на об'єктах;

- ✓ для пересувних джерел забруднення – обсяги фактично використаних видів пального, в результаті спалення яких утворюються забруднюючі речовини.

Нормативи збору за забруднення навколишнього природного середовища встановлюються як фіксовані суми в гривнях за одиницю основних забруднюючих речовин та розміщених відходів і наведені в таблиць 8.1.

У разі скидання забруднюючих речовин в озера, ставки та інші непроточні водні об'єкти норматив збору, який справляється за скид забруднюючих речовин у ці водні об'єкти, збільшується у 1,5 рази.

У разі захоронення забруднюючих рідинних речовин, відходів виробництва та стічних вод у глибокі підземні водоносні горизонти, що не містять прісних вод, слід застосовувати норматив збору як за скид забруднюючих речовин з коефіцієнтом 10.

Нормативи збору, який справляється за викиди пересувними джерелами забруднення, встановлюються залежно від виду пального та транспорту (автомобільного, залізничного, морського та річкового) відповідно до таблиць 8.1.

Платники збору за забруднення навколишнього природного середовища проводять індексацію його нормативів за формулою

$$H_i = H_{\Pi} \cdot I / 100, \quad (8.1)$$

де H_i – проіндексований норматив збору у поточному році, грн/т (1 одиницю);

H_{Π} – базовий норматив збору, грн/т (1 одиницю);

I – індекс споживчих цін (індекс інфляції) за попередній рік, %.

У разі, коли індекс споживчих цін (індекс інфляції) за попередній рік не перевищує 100 відсотків, індексація нормативів збору не проводиться. Під час проведення індексації базовими вважаються значення нормативів збору на 31 грудня 2006 року, а для нововведених нормативів – на 31 грудня року їх введення.

Щорічні ліміти скидів у водні об'єкти загальнодержавного та місцевого значення для первинних водокористувачів визначаються у дозволах на спеціальне водокористування, які видають органи Міністерства охорони навколишнього природного середовища.

У разі перевищення погодженого обсягу скидів та порушення умов їх проведення, пов'язаних з плановим ремонтом каналізаційних мереж і споруд, плата обчислюється як за понадлімітні скиди, а збитки, заподіяні навколишньому природному середовищу, відшкодовуються в установленому законодавством порядку.

Ліміти на розміщення відходів установлюються терміном на один рік і після затвердження місцевою державною адміністрацією доводяться до власників відходів до першого жовтня поточного року.

За понадлімітні обсяги скидів забруднюючих речовин та розміщення відходів збір обчислюється і сплачується в десятикратному розмірі. У разі відсутності у платника затверджених у встановленому порядку лімітів скидів і розміщення відходів збір обчислюється і сплачується в п'ятикратному розмірі.

Суми збору, який справляється за викиди стаціонарними джерелами забруднення (P_{BC}), обчислюються платниками самостійно щокварталу наростаючим підсумком з початку року, виходячи з фактичних обсягів викидів, нормативів збору та коригуючих

коефіцієнтів, наведених у таблицях 8.2, 8.3, і визначаються за формулою

$$P_{\text{вс}} = \sum_{i=1}^n (M_i \cdot H_{\text{пі}} \cdot K_{\text{нас}} \cdot K_{\text{ф}}), \quad (8.2)$$

де M_i – обсяг викиду i -ї забруднюючої речовини, т;

$H_{\text{пі}}$ – норматив збору i -ї забруднюючої речовини, грн/т;

$K_{\text{нас}}$ – коригуючий коефіцієнт, який враховує чисельність жителів населеного пункту, наведено в таблиці 8.2;

$K_{\text{ф}}$ – коригуючий коефіцієнт, який враховує народно-господарське значення населеного пункту, наведено в таблиці 8.3.

Суми збору, який справляється за скиди ($P_{\text{с}}$), обчислюються платниками самостійно щоквартально нарастаючим підсумком з початку року на підставі затверджених лімітів, виходячи з фактичних обсягів скидів, нормативів збору та коригуючого коефіцієнта, наведеного в таблиці 8.4, і визначаються за формулою

$$P_{\text{с}} = \sum_{i=1}^n (M_{\text{лі}} \cdot H_{\text{пі}} \cdot K_{\text{рб}}) + (M_{\text{пі}} \cdot H_{\text{пі}} \cdot K_{\text{рб}} \cdot K_{\text{п}}), \quad (8.3)$$

де $M_{\text{лі}}$ – обсяг скиду i -ї забруднюючої речовини в межах ліміту, т;

$M_{\text{пі}}$ – обсяг понадлімітного скиду (різниця між обсягом фактичного скиду і ліміту) i -ї забруднюючої речовини, т;

$H_{\text{пі}}$ – норматив збору i -ї забруднюючої речовини, грн/т;

$K_{\text{рб}}$ – регіональний (басейновий) коригуючий коефіцієнт, який враховує територіальні екологічні особливості, а також еколого-економічні умови функціонування водного господарства, наведений в таблиці 8.4; $K_{\text{рб}}$ може бути замінений на $K_{\text{ос}}$ або $K_{\text{зах}}$, $K_{\text{ос}}$ – коефіцієнт, який дорівнює 1,5, застосовується у разі скидання забруднюючих речовин в озера, ставки та інші непроточні водні об'єкти; $K_{\text{зах}}$ – коефіцієнт, що дорівнює 10, застосовується у разі захоронення забруднюючих рідинних речовин, відходів виробництва та стічних вод у глибокі підземні водоносні горизонти, що не містять прісних вод.

$K_{\text{п}}$ – коефіцієнт кратності збору за понадлімітні скиди забруднюючих речовин – 10.

Суми збору, який справляється за розміщення відходів (P_{PB}), обчислюються платниками самостійно щокварталу наростаючим підсумком з початку року на підставі затверджених лімітів, виходячи з фактичних обсягів розміщення відходів, нормативів збору та коригуючих коефіцієнтів, наведених у таблицях 8.5, 8.6, і визначаються за формулою

$$P_{PB} = \sum_{i=1}^n (M_{li} \cdot H_{pi} \cdot K_t \cdot K_o) + (M_{pi} \cdot H_{pi} \cdot K_n \cdot K_t \cdot K_o), \quad (8.4)$$

де M_{li} – обсяг відходів i -го виду в межах ліміту (згідно з дозволами на розміщення), т;

M_{pi} – обсяг понадлімітного розміщення відходів (різниця між обсягом фактичного розміщення відходів і лімітом) i -го виду, т;

H_{pi} – норматив збору відходів i -го виду в межах ліміту, грн/т;

K_m – коригуючий коефіцієнт, який враховує розташування місця розміщення відходів, наведено в таблиці 8.5;

K_o – коригуючий коефіцієнт, який враховує характер обладнання місця розміщення відходів, наведено в таблиці 8.6;

K_n – коефіцієнт кратності збору за понадлімітне розміщення відходів – 10.

Форма розрахунку збору та порядок її заповнення наведені в прикладі.

Контроль за правильністю обчислення збору, дотриманням лімітів викидів, скидів та розміщенням відходів здійснюється органами Міністерства охорони навколишнього природного середовища України.

Контроль за своєчасністю та повнотою сплати збору здійснюється органами державної податкової служби.

Таблиця 8.1 – Нормативи збору за забруднення навколишнього природного середовища

Найменування забруднюючої речовини	Ставка податку, грн/т
Ставки екологічного збору за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення	
Азоту оксиди	2451,84
Аміак	459,85
Ангідрид сірчистий	2451,84
Ацетон	919,69
Бенз(о)пірен	3121217,74
Бутилацетат	552,23
Ванадію п'ятиокис	9196,93
Водень хлористий	92,37
Вуглецю окис	92,37
Вуглеводні	138,57
Газоподібні фтористі сполуки	6070,39
Тверді речовини	92,37
Кадмію сполуки	19405,92
Марганець та його сполуки	19405,92
Нікель та його сполуки	98872,97
Озон	2451,84
Ртуть та її сполуки	103931,28
Свинець та його сполуки	103931,28
Сірководень	7879,65
Сірковуглець	5120,56
Спирт н-бутиловий	2451,84
Стирол	17903,89
Фенол	11128,67
Формальдегід	6070,39
Хром та його сполуки	65822,27
Двоокису вуглецю	10,00

Ставки податку за викиди в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення забруднюючих речовин, на які встановлено клас небезпечності	
Клас небезпечності	Ставка податку, грн/т
I	17536,42
II	4016,11
III	598,4
IV	138,57
Для забруднюючих речовин, на які не встановлено клас небезпечності (крім CO₂), ставки податку застосовуються залежно від установлених орієнтовно безпечних рівнів впливу таких речовин в атмосферному повітрі населених пунктів	
Орієнтовно безпечний рівень впливу речовин, мг/м³	Ставка податку, грн/т
Менше ніж 0,0001	738187,86
0,0001 — 0,001 (включно)	63247,95
Понад 0,001 — 0,01 (включно)	8737,07
Понад 0,01 — 0,1 (включно)	2451,84
Понад 0,1	92,37
<i>Для забруднюючих речовин, на які не встановлено клас небезпечності та орієнтовно безпечний рівень впливу (крім CO₂), ставки податку встановлюються як за викиди забруднюючих речовин I класу небезпечності.</i>	

Ставки податку за скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти

Найменування забруднюючої речовини	Ставка податку, грн/т
1	2
Азот амонійний	1610,48
Органічні речовини (за показниками біохімічного споживання кисню (БСК 5))	644,6
Завислі речовини	46,19
Нафтопродукти	9474,05
Нітрати	138,57

1	2
Нітрити	7909,77
Сульфати	46,19
Фосфати	1287,18
Хлориди	46,19
Ставки податку за скиди у водні об'єкти забруднюючих речовин, на які встановлено гранично допустиму концентрацію або орієнтовно безпечний рівень впливу	
Гранично допустима концентрація забруднюючих речовин або орієнтовно безпечний рівень впливу, мг/дм³	Ставка податку, грн/т
До 0,001 (включно)	168743,5
Понад 0,001 — 0,1 (включно)	122347,23
Понад 0,1 — 1 (включно)	21092,69
Понад 1 — 10 (включно)	2146,63
Понад 10	429,72
<i>За скиди забруднюючих речовин, на які не встановлено гранично допустиму концентрацію або орієнтовно безпечний рівень впливу, застосовуються ставки податку за найменшою величиною гранично допустимої концентрації. За скиди забруднюючих речовин у ставки та озера ставки податку збільшуються у 1,5 рази.</i>	

Ставки податку за розміщення відходів, які встановлюються залежно від класу небезпеки та рівня небезпечності відходів

Клас небезпеки відходів	Рівень небезпечності відходів	Ставка податку, грн/т
1	2	3
I	надзвичайно небезпечні: — обладнання та приладів, що містять ртуть, елементи з іонізуючим випромінюванням, — 865,47 грн/од ; — люмінесцентних ламп — 15,06 грн/од	1405,65
II	високонебезпечні	51,2

1	2	3
III	помірно небезпечні	12,84
IV	малонебезпечні	5
	малонебезпечні нетоксичні відходи гірничої промисловості	0,49
Коефіцієнт до ставок податку, який встановлюється залежно від місця (зони) розміщення відходів у навколишньому природному середовищі		
Коефіцієнт	Місце (зона) розміщення відходів	
3	В межах населеного пункту або на відстані менш як 3 км від таких меж	
1	На відстані від 3 км і більше від меж населеного пункту	
<i>За розміщення відходів, на які не встановлено клас небезпеки, застосовується ставка податку, встановлена за розміщення відходів I класу небезпеки. За розміщення відходів на звалищах, які не забезпечують повного виключення забруднення атмосферного повітря або водних об'єктів, ставки податку збільшуються у 3 рази.</i>		

**Ставки податку за утворення радіоактивних відходів
(включаючи накопичені)**

Причина нарахування	Ставка податку, 1 кВт-год
утворення радіоактивних відходів виробниками електричної енергії — експлуатуючими організаціями ядерних установок (атомних електростанцій), включаючи вже накопичені	0,0127
Коригуючий коефіцієнт, який встановлюється для експлуатуючих організацій ядерних установок (атомних електростанцій) залежно від активності радіоактивних відходів	
Категорія відходів	Коефіцієнт
Високоактивні	50
Середньоактивні та низькоактивні	2

Ставки податку за тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад установлений особливими умовами ліцензії строк

Категорія відходів	Ставка податку за тимчасове зберігання радіоактивних відходів (крім відходів, представлених як джерела іонізуючого випромінювання), грн/м³	Ставка податку за тимчасове зберігання радіоактивних відходів, представлених як джерела іонізуючого випромінювання, грн/см³
Високоактивні	602418,72	20080,63
Середньоактивні та низькоактивні	11245,14	4016,11

Коригуючі коефіцієнти

Таблиця 8.2 – Коефіцієнт, який встановлюється залежно від чисельності жителів населеного пункту

Чисельність населення, тис. чоловік	Коефіцієнт
до 100	1
100,1-250	1,2
250,1-500	1,35
500,1-1000	1,55
понад 1000	1,8

Таблиця 8.3 – Коефіцієнт, який встановлюється залежно від народногосподарського значення населеного пункту

Тип населеного пункту	Коефіцієнт
1	2
Організаційно-господарські та культурно-побутові центри місцевого значення з перевагою аграрно-промислових функцій (районні центри, міста районного значення, селища та села)	1

1	2
Багатофункціональні центри, центри з перевагою промислових і транспортних функцій (республіканський* та обласні центри, міста державного, республіканського*, обласного значення)**	1,25
Населені пункти, віднесені до курортних	1,65

*Автономної Республіки Крим.

**Якщо населений пункт одночасно має промислове значення та віднесений до курортних, застосовується коефіцієнт 1,65.

Таблиця 8.4 – Регіональні (басейнові) коефіцієнти

Басейни морів і річок	Коефіцієнт
1	2
Азовське море	2
Чорне море	2
Дунай	2,2
Тиса	3
Прут	3
Дністер	2,8
Дніпро (кордон України – до м. Київ)	2,5
Дніпро (м.Київ включно – до Каховського гідровузла)	2,2
Дніпро (Каховський гідровузол включно – до Чорного моря)	1,8
Прип'ять	2,5
Західний Буг та ріки басейну Вісли	2,5
Десна	2,5
Південний Буг та Інгул	2,2
Ріки Кримського півострова	2,8

1	2
Сіверський Донець	2,2
Міус	2,2
Кальміус	2,2

Таблиця 8.5 – Коефіцієнт, який встановлюється залежно від місця (зони) розміщення відходів у навколишньому природному середовищі

Місце (зона) розміщення відходів	Коефіцієнт
В адміністративних межах населених пунктів або на відстані менше 3 км від них	3
За межами населених пунктів (на відстані більше 3 км від їх меж)	1

Таблиця 8.6 – Коефіцієнт, який встановлюється залежно від місця розміщення відходів

Характер місця розміщення відходів	Коефіцієнт
Спеціально створені місця складування (полігони), що забезпечують захист атмосферного повітря та водних об'єктів від забруднення	1
Звалища, які не забезпечують повного виключення забруднення атмосферного повітря або водних об'єктів	3

Приклади розрахунків

Для опалення приміщення підприємство використовує газовий котел. При згорянні палива здійснюються викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря. За звітний квартал обсяг викидів становив:

- 0,071 т оксидів азоту,
- 0,007 т оксиду вуглецю,
- 46,163 т вуглекислого газу (двоокис вуглецю).

Суми податку, який справляється за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення (П_{ВС}), обчислюються платниками податку самостійно щокварталу виходячи з фактичних обсягів викидів, ставок податку за формулою (8.2).

Підприємство здійснило скиди у ставок забруднюючих речовин:

- 1,260 т нітратів,
- 2,565 т хлоридів.

Підприємство здійснило розміщення відходів у межах населеного пункту.

Розрахунок за викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення

№ з/п	Код забруднюючої речовини	Фактичний обсяг викидів, т	Ставка податку	Величина (к. 3 × к. 4)
1	2	3	4	5
4	Податкове зобов'язання за звітний (податковий) період (4.1+4.2 +...)			626,39
4.1	243.1.001	0,071	2451,84	174,08
4.2	243.1.009	0,007	97,37	0,68
4.3	243.4.001	46,163	10	451,63

де: 243.1.001 — оксиди азоту;

243.1.009 — оксид вуглецю;

243.4.001 — двоокис вуглецю, що викидається в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення.

Розрахунок за скиди забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти

№ з/п	Код забруднюючої речовини	Об'єкт оподаткування	Ставка податку	Коефіцієнт	Величина, (к. 3 × к. 4 × к. 5)
4	Податкове зобов'язання за звітний (податковий) період (4.1 + 4.2 + ...)				439,62
4.1	245.1.005	1,260	138,57	1,5	261,90
4.2	245.1.009	2,565	46,19	1,5	177,72

де: 245.1.005 — нітрати;

245.1.009 — хлориди;

коефіцієнт 1,5 — ставки податку за скиди забруднюючих речовин у ставки та озера збільшуються у 1,5 рази.

Розрахунок за розміщення відходів у спеціально відведених для цього місцях чи на об'єктах

№ з/п	Код відходів	Об'єкт оподаткування	Ставка податку	Коефіцієнти		Величина (к. 3 × к. 4 × к. 5 × к. 6)
1	2	3	4	5		6
4	Податкове зобов'язання за звітний (податковий) період (4.1+4.2+...)					204,36
4.1	246.2.003	5,000	12,84	3	1	192,60
4.2	246.2.004	8,000	0,49	3	1	11,76

де: 246.2.003 — помірно небезпечні відходи;

246.2.004 — малонебезпечні відходи.

коефіцієнт 3 — за місце розміщення відходів у навколишньому природному середовищі в межах населеного пункту або на відстані менш як 3 км від таких меж.

За даними додатків складається Податкова декларація екологічного податку.

Запитання для самоконтролю

1. Наведіть порядок обчислення збору за забруднення навколишнього природного середовища.
2. Охарактеризуйте поняття «платник збору» та відзначьте відповідальність і права платників.
3. Наведіть алгоритм визначення лімітів скидів забруднюючих речовин та розміщення відходів.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Такси та методики нарахування збитків.
https://dei.gov.ua/posts?category_id=72&post_type_id=2
2. Положення про Державну екологічну інспекцію. – Затверджено постановою КМУ в редакції від 16 червня 2004 р., №770.
3. Положення про Державну екологічну інспекцію в областях, містах Києві та Севастополі. – Затверджено наказом Мінприроди від 19 грудня 2006 р., №548.
4. Порядок організації та проведення перевірок суб'єктів господарювання щодо дотримання вимог природоохоронного законодавства. – Затверджено наказом Мінприроди від 10 вересня 2008 р., №464.
5. Методичні рекомендації «Про порядок проведення інспекторських перевірок по дотриманню природокористувачами вимог законодавства по охороні навколишнього природного середовища». – Затверджено наказом Головної екологічної інспекції Мінприроди від 28 березня 1994 р., №7.
6. Методичні рекомендації «Про порядок виявлення порушень та застосування заходів впливу до порушників природоохоронного законодавства». – Збірник методичних рекомендацій про державний контроль за дотриманням вимог природоохоронного законодавства». – За ред. А.М. Коренчука, В.Д. Солодкого. – Чернівці: Зелена Буковина, 1996. – с. 17–42.
7. Сівак В.К. Природоохоронне інспектування. Навч. посіб./В.К. Сівак, В.Д. Солодкий. – Чернівці: Зелена Буковина, 2003. – 200 с.
8. Порядок обмеження, тимчасової заборони (зупинення) чи припинення діяльності підприємств, установ, організацій і об'єктів у разі порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища. – Затверджено постановою ВРУ від 29 жовтня 1992 р., №2751 – XII.
9. Перелік видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів. – Затверджено постановою КМУ в редакції від 17 грудня 2004 р., №1700.

10. Закон України «Про охорону атмосферного повітря». – Збірник законодавчих актів: Законодавство України про охорону навколишнього середовища. – Київ, Парламентське видавництво. – 2006, 1с. 79-95.

12. Закон України «Про охорону земель». – Збірник законодавчих актів: Законодавство України про охорону навколишнього природного середовища. – Київ, Парламентське видавництво. – 2006, с. 96–119.

12. Закон України «Про державний контроль за використанням та охороною земель». – Збірник законодавчих актів: Законодавство України про охорону навколишнього природного середовища. – Київ, Парламентське видавництво. 2006, с. 120–129.

13. Положення «Про встановлення рівнів шкідливого впливу фізичних і біологічних факторів на атмосферне повітря». – Затверджено постановою КМУ від 31 грудня 1993 р., №1092.

14. Інструкція «Про зміст та порядок складання звіту проведення інвентаризації викидів забруднюючих речовин на підприємстві». – Затверджено наказом Мінприроди від 10 лютого 1995 р., №7.

15. Методичні рекомендації «Про нормативи часу при здійсненні робіт по держконтролю за додержанням природоохоронного законодавства». – Збірник методичних рекомендацій про державний контроль за дотриманням вимог природоохоронного законодавства. – За ред. А.М. Коренчука, В.Д. Солодкого. – Чернівці: Зелена Буковина, 1996. – с. 201–213.

16. Інструкція «Вимоги до розміщення та обладнання місць відбору проб з газопилових потоків». – Там же. – с. 214–216.

17. Положення «Про проведення операції «Чисте повітря». – Там. Же. – с. 176–188.

18. Інструкція «Про відбір проб води». – Там же. – с. 217–220.

19. Методичні рекомендації «Про здійснення екологічного контролю за впливом тваринницьких комплексів на водні об'єкти». – Там же. – с. 128–134.

20. Порядок планування та проведення перевірок з питань здійснення державного контролю за використанням та охороною

земель. – Затверджено наказом Держкомітету по земельних ресурсах від 12 грудня 2003 р., №312.

21. Свояк Н.І. Екологічне інспектування. – Черкаси: Вертикаль, 2008. – 464 с.

22. Закон України “Про природно-заповідний фонд України”. – Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 34, ст.502

23. Інструкція з оформлення державними інспекторами з контролю за використанням і охороною земель Держземінспекції та її територіальних органів матеріалів про адміністративні правопорушення. – Затверджено наказом Держкомітету по земельних ресурсах від 28 квітня 2009 р., №205.

24. Екологія і закон. Екологічне законодавство України у двох книгах. – За ред.. В.У. Андрейцева. – Київ, Юрінком Інтер, 1998. – Кн. I 699 с., Кн. II 575 с.

УНІФІКОВАНИЙ АКТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства енергетики та захисту довкілля України

26 листопада 2019 року № 450

УКРАЇНА

ДЕРЖАВНА ЕКОЛОГІЧНА ІНСПЕКЦІЯ УКРАЇНИ

Новопечерський пров., 3, корпус 2, м. Київ, 01042,

тел./факс (044) 521-20-40, тел. (044) 521-20-56,

ел. адреса: info@dei.gov.ua

~~(найменування, місцезнаходження, телефони територіального органу / міжрегіонального територіального органу, що здійснює перевірку)~~

АКТ

Від _____

(дата складення акта)

№ □□□□□□□□□□

складений за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів

~~(сфера державного нагляду (контролю))~~~~(найменування юридичної особи (відокремленого підрозділу) або прізвище ім'я та по батькові фізичної особи — підприємця)~~

код згідно з ЄДРПОУ або реєстраційний номер облікової картки платника податків □□□□□□□□□□, або серія та номер паспорта* _____

~~(місцезнаходження суб'єкта господарювання, номер телефону телефаксу та адреса електронної пошти)~~

вид суб'єкта господарювання за класифікацією суб'єктів господарювання (суб'єкт мікро-, малого, середнього або великого підприємництва), ступінь ризику:

види об'єктів та/або види господарської діяльності (із зазначенням коду згідно з КВЕД), щодо яких проводиться захід:

Загальна інформація про проведення заходу державного нагляду (контролю):

Розпорядчий документ, на виконання якого проводиться захід державного нагляду (контролю), Від № Посвідчення (направлення) Від №	Тип заходу державного нагляду (контролю): ☐ плановий ☐ позаплановий	Форма заходу державного нагляду (контролю): ☐ перевірка ☐ ревізія ☐ обстеження ☐ огляд ☐ інша форма, визначена законом _____ (назва форми заходу)
--	---	--

*Для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків, повідомили про це відповідному органу доходів і зборів та мають відмітку в паспорті.

Строк проведення заходу державного нагляду (контролю):

Початок					Завершення				
число	місяць	рік	години	хвилини	число	місяць	рік	години	хвилини

Дані про останній проведений захід державного нагляду (контролю):

Плановий	Позаплановий
не було	не було
був з . . по . .	був з . . по . .
Акт перевірки №	Акт перевірки №
Припис щодо усунення порушень:	Припис щодо усунення порушень:
не видавався; видавався;	не видавався; видавався;
його вимоги: виконано; не виконано	його вимоги: виконано; не виконано

Особи, що беруть участь у проведенні заходу державного нагляду (контролю):
посадові особи органу державного нагляду (контролю): _____

(найменування посади, прізвище, ім'я та по батькові)

керівник суб'єкта господарювання (відокремленого підрозділу) або уповноважена ним особа: _____

(найменування посади, прізвище, ім'я та по батькові)

треті особи: _____

(найменування посади, прізвище, ім'я та по батькові)

Процес проведення заходу (його окремої дії) фіксувався:

суб'єктом господарювання	засобами аудіотехніки
	засобами відеотехніки
	засобами аудіотехніки
	засобами відеотехніки
посадовою особою органу державного нагляду (контролю)	засобами аудіотехніки
	засобами відеотехніки

1	2	3	4	5	6	7	8
4	Перелік питань щодо проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог законодавства про використання та охорону земель визначено згідно з додатком 3 до цього Акта***						
5	Перелік питань щодо проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог законодавства про поводження з відходами, пестицидами та агрохімікатами визначено згідно з додатком 4 до цього Акта***						
6	Перелік питань щодо проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог законодавства про природно-заповідний фонд визначено згідно з додатком 5 до цього Акта***						
7	Перелік питань щодо проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог законодавства про охорону, захист, використання та відтворення лісів визначено згідно з додатком 6 до цього Акта***						
8	Перелік питань щодо проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог законодавства про охорону, використання і відтворення риби та інших водних біоресурсів визначено згідно з додатком 7 до цього Акта***						
9	Перелік питань щодо проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог законодавства про охорону, утримання зоологічних колекцій, у тому числі диких тварин у неволі, визначено згідно з додатком 8 до цього Акта***						
10	Перелік питань щодо проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог законодавства під час ведення мисливського господарства та здійснення полювання визначено згідно з додатком 9 до цього Акта***						
11	Перелік питань щодо проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог законодавства про використання і охорону надр визначено згідно з додатком 10 до цього Акта***						

** Заповнюється керівником суб'єкта господарювання або уповноваженою ним особою у добровільному порядку шляхом присвоєння кожному з питань від 1 до 4 балів, де 4 позначає питання щодо вимоги законодавства, дотримання якої має найбільше адміністративне, фінансове або будь-яке інше навантаження на суб'єкта господарювання, а 1 – питання щодо вимоги законодавства, дотримання якої не передбачає такого навантаження на суб'єкта господарювання.

*** Питання для перевірки дотримання вимог законодавства у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення та охорони природних ресурсів, визначені в додатках 1 – 11, є невід'ємною частиною акта в разі здійснення заходу державного нагляду (контролю).

ПЕРЕЛІК

нормативно-правових актів, відповідно до яких складено перелік питань щодо проведення заходу державного нагляду (контролю)

№ п/п	Нормативно-правовий акт		Дата і номер державної реєстрації нормативно- правового акта у Мін'юсті
	найменування	дата і номер	
1	2	3	4
Кодекси та закони України			
1	Лісовий кодекс України (ЛКУ)	21 січня 1994 року №3852-ХІІ	
2	Кодекс України про надра (КУпН)	27 липня 1994 року №132/94-ВР	
3	Водний кодекс України (ВКУ)	06 червня 1995 року №213/95-ВР	
4	Земельний кодекс України (ЗКУ)	25 жовтня 2001 року №2768-ІІІ	
5	Закон України "Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи" (ЗУ №791а)	27 лютого 1991 року №791а-ХІІ	
6	Закон України "Про охорону навколишнього природного середовища" (ЗУ №1264)	25 червня 1991 року №1264-ХІІ	
7	Закон України "Про природно-заповідний фонд України" (ЗУ №2456)	16 червня 1992 року №2456-ХІІ	
8	Закон України "Про охорону атмосферного повітря" (ЗУ №2707)	16 жовтня 1992 року №2707-ХІІ	
9	Закон України "Про страхування" (ЗУ №85/96)	07 березня 1996 року №85/96-ВР	
10	Закон України "Про відходи" (ЗУ №187/98)	05 березня 1998 року №187/98-ВР	
11	Закон України "Про заборону на проведення суцільних рубок у гірських ялицево-букових лісах Карпатського регіону" (ЗУ №1436)	10 лютого 2000 року №1436-ІІІ (у редакції Закону України від 30 жовтня 2019 року №249-ІХ)	
12	Закон України "Про мисливське господарство та полювання" (ЗУ 31478)	22 лютого 2000 року №1478-ІІІ	
13	Закон України "Про об'єкти підвищеної небезпеки" (ЗУ №2245)	18 січня 2001 року №2245-ІІІ	
14	Закон України "Про тваринний світ" (ЗУ №2894)	13 грудня 2001 року № 2894-ІІІ	
15	Закон України "Про Червону книгу України" (ЗУ №3055)	07 лютого 2002 року №3055-ІІІ	
16	Закон України "Про охорону земель" (ЗУ №962)	19 червня 2003 року №962- ІV	

1	2	3	4
17	Закон України "Про державний контроль за використанням та охороною земель" (ЗУ №963)	19 червня 2003 року №963-IV	
18	Закон України "Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень" (ЗУ №1952)	01 липня 2004 року №1952-IV	
19	Закон України "Про захист тварин від жорстокого поводження" (ЗУ №3447)	21 лютого 2006 року №3447-IV	
20	Закон України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності" (ЗУ №877)	05 квітня 2007 року №877-V	
21	Закон України "Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності" (ЗУ №3392)	19 травня 2011 року №3392-VI	
22	Закон України "Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів" (ЗУ №3677)	08 липня 2011 року №3677-VI	
23	Закон України "Про метрологію та метрологічну діяльність" (ЗУ №1314)	05 червня 2014 року №1314-VII	
24	Закон України "Про технічні регламенти та оцінку відповідності" (ЗУ №124)	15 січня 2015 року №124-VIII	
25	Закон України "Про оцінку впливу на довкілля" (ЗУ №2059)	23 травня 2017 року №2059-VIII	
Постанови Кабінету Міністрів України			
1	Санітарні правила в лісах України, затверджені постановою Кабінету Міністрів України (Санітарні правила, затверджені ПКМУ №555)	27 липня 1995 року №555 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2016 року №756)	
2	Правила охорони внутрішніх морських вод і територіального моря від забруднення та засмічення, затверджені постановою Кабінету Міністрів України (Правила, затверджені ПКМУ №269)	29 лютого 1996 року №269 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 29 березня 2002 року №431)	
3	Порядок заготівлі другорядних лісових матеріалів і здійснення побічних лісових користувань в лісах України, затверджений постановою Кабінету Міністрів України (Порядок, затверджений ПКМУ №449)	23 квітня 1996 року №449	

1	2	3	4
4	Порядок розроблення нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин у водні об'єкти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України (Порядок, затверджений ПКМУ №1100)	11 вересня 1996 року №1100	
4	Порядок розроблення нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин у водні об'єкти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України (Порядок, затверджений ПКМУ №1100)	11 вересня 1996 року №1100	
5	Порядок ведення реєстру місць видалення відходів, затверджений постановою Кабінету Міністрів України (Порядок, затверджений ПКМУ №1216)	03 серпня 1998 року №1216	
6	Порядок ведення реєстру об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів, затверджений постановою Кабінету Міністрів України (Порядок, затверджений ПКМУ №1360)	31 серпня 1998 року №1360	
7	Правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів, затверджений постановою Кабінету Міністрів України (Правовий режим, затверджений ПКМУ №2024)	18 грудня 1998 року №2024	
8	Правила охорони поверхневих вод від забруднення зворотними водами, затверджені постановою Кабінету Міністрів України (Правила, затверджені ПКМУ №465)	25 березня 1999 року №465	
9	Порядок ведення державного обліку та паспортизації відходів, затверджений постановою Кабінету Міністрів України (Порядок, затверджений ПКМУ №2034)	01 листопада 1999 року №2034	
10	Порядок ведення державного обліку в галузі охорони атмосферного повітря, затверджений постановою Кабінету Міністрів України (Порядок, затверджений ПКМУ №1655)	13 грудня 2001 року №1655	
11	Порядок розроблення та затвердження нормативів граничнодопустимих викидів забруднюючих речовин із стаціонарних джерел, затверджений постановою Кабінету Міністрів України (Порядок, затверджений ПКМУ №1780)	28 грудня 2001 року №1780	

1	2	3	4
12	Порядок проведення огляду, випробування та експертного обстеження (технічного діагностування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, затверджений постановою Кабінету Міністрів України (Порядок, затверджений ПКМУ №687)	26 травня 2004 року №687	
13	Порядок видачі дозволів на проведення робіт на землях водного фонду, затверджений постановою Кабінету Міністрів України (Порядок, затверджений ПКМУ №557)	12 липня 2005 року №557	
14	Правила відтворення лісів, затверджені постановою Кабінету Міністрів України (Правила, затверджені ПКМУ №303)	01 березня 2007 року №303	
15	Правила поліпшення якісного складу лісів, затверджені постановою Кабінету Міністрів України (Правила, затверджені ПКМУ №724)	12 травня 2007 року №724	
16	Порядок видачі спеціальних дозволів на використання лісових ресурсів, затверджений постановою Кабінету Міністрів України (Порядок видачі спеціальних дозволів на використання лісових ресурсів, затверджений ПКМУ №761)	23 травня 2007 року №761	
17	Порядок спеціального використання лісових ресурсів, затверджений постановою Кабінету Міністрів України (Порядок спеціального використання лісових ресурсів, затверджений ПКМУ №761)	23 травня 2007 року №761	
18	Правила рубок головного користування в гірських лісах Карпат, затверджені постановою Кабінету Міністрів України (Правила, затверджені ПКМУ №929)	22 жовтня 2008 року №929	
19	Порядок надання спеціальних дозволів на користування надрами, затверджений постановою Кабінету Міністрів України (Порядок, затверджений ПКМУ №615)	30 травня 2011 року №615	
20	Розпорядження Кабінету Міністрів України "Про обмін інформацією про проведення рубок деревини у лісах" (розпорядження КМУ № 208)	14 березня 2012 року №208-р	

1	2	3	4
21	Порядок державного обліку артезіанських свердловин, облаштування їх засобами вимірювання об'єму видобутих підземних вод, затверджений постановою Кабінету Міністрів України (Порядок, затверджений ПКМУ №963)	08 жовтня 2012 року №963	
22	Порядок збирання, перевезення, зберігання, оброблення (перероблення), утилізації та/або знешкодження відпрацьованих мастил (олив), затверджений постановою Кабінету Міністрів України (Порядок, затверджений ПКМУ №1221)	17 грудня 2012 року № 1221 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 25 листопада 2015 року №1198)	
23	Технічний регламент щодо вимог до автомобільних бензинів, дизельного, суднових та котельних палив, затверджений постановою Кабінету Міністрів України (Технічний регламент, затверджений ПКМУ №927)	01 серпня 2013 року №927	
24	Порядок подання засобів вимірювальної техніки на періодичну перевірку, обслуговування та ремонт, затверджений постановою Кабінету Міністрів України (Порядок, затверджений ПКМУ №474)	08 липня 2015 року №474	
25	Порядок здійснення спеціального використання водних біоресурсів у внутрішніх рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах), внутрішніх морських водах, територіальному морі, виключній (морській) економічній зоні та на континентальному шельфі України (Порядок, затверджений ПКМУ №992)	25 листопада 2015 року №992	
26	Порядок подання декларації про відходи, затверджений постановою Кабінету Міністрів України (Порядок, затверджений ПКМУ №118)	18 лютого 2016 року №118	
Нормативно-правові акти міністерств та інших органів виконавчої влади, нормативні документи			
1	Настанова по відводу та таксації лісосік в лісах СРСР, затверджена Головою Державного комітету лісового господарства Ради Міністрів СРСР (Настанова по відводу та таксації лісосік в лісах СРСР)	27 грудня 1968 року	

1	2	3	4
2	Положення про єдині державні знаки та аншлаги на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду України, затверджене наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища України (Положення, затверджене наказом №30)	29 березня 1994 року №30	08 квітня 1994 року за №72/281
3	ДСТУ 3534-97 "Знаки натурні лісовпорядні і лісогосподарські. Загальні вимоги" (ДСТУ 3534-97)		
4	Державні санітарні правила ДСП 8.8.1.2.001-98 "Транспортування, зберігання та застосування пестицидів у народному господарстві", затверджені наказом Міністерством охорони здоров'я України (ДСП 8.8.1.2.001-98)	03 серпня 1998 року №1	
5	Форма реєстрової карти об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів та Інструкція щодо її складання, затверджені наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України (Форма та Інструкція, затверджені наказом №41)	17 лютого 1999 року №41	18 березня 1999 року за №169/3462
6	Правила промислового рибальства в рибогосподарських водних об'єктах України, затверджені наказом Державного комітету рибного господарства України (Правила, затверджені наказом №33)	18 березня 1999 року №33	25 травня 1999 року за №326/3619
7	Тимчасові правила промислового рибальства в басейні Азовського моря, затверджені Державним комітетом рибного господарства України (Тимчасові правила, затверджені наказом №172)	31 грудня 1999 року №172	25 січня 2000 року за №43/4264
8	Інструкція про порядок та критерії взяття на державний облік об'єктів, які справляють або можуть справити шкідливий вплив на здоров'я людей і стан атмосферного повітря, видів та обсягів забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря, затверджена наказом Міністерства екології та природних ресурсів України (Інструкція, затверджена наказом №177)	10 травня 2002 року №177	22 травня 2002 року за №445/6733
9	Порядок визначення територій для охорони та відтворення мисливських тварин (відтворювальних ділянок), затверджений наказом Держкомлісгоспу (Порядок, затверджений наказом №4)	22 січня 2004 року №4	05 лютого 2004 року за №158/8757

1	2	3	4
10	Інструкція про зміст та складання документації державного кадастру територій та об'єктів природно-заповідного фонду України, затверджена наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища України (Інструкція, затверджена наказом №67)	16 лютого 2005 року №67	11 березня 2005 року за №298/10578
11	Положення про Проекти організації території установ природно-заповідного фонду України, затверджені наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища України (Положення, затверджені наказом №245)	06 липня 2005 року № 245 (у редакції від 21 серпня 2014 року №273)	29 липня 2005 року за №829/11109
12	Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України "Про затвердження нормативів граничнодопустимих викидів забруднюючих речовин із стаціонарних джерел" (Наказ Мінприроди №309)	27 червня 2006 року №309	01 серпня 2006 року за №912/12786
13	Інструкція про порядок здійснення штучного розведення, вирощування риби, інших водних живих ресурсів та їх використання в спеціальних товарних рибних господарствах, затверджена наказом Державного комітету рибного господарства України (Інструкція, затверджена наказом №4)	15 січня 2008 року №4	28 січня 2008 року за №64/14755
14	Інструкція про застосування порядку установлення лімітів на використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення, затверджена наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища України (Інструкція, затверджена наказом №27)	24 січня 2008 року №27	12 лютого 2008 року за №117/14808
15	Інструкція щодо заповнення типової форми первинної облікової документації № 1-ВТ "Облік відходів та пакувальних матеріалів і тари", затверджена наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища України (Інструкція, затверджена наказом №342)	07 листопада 2008 року №342	09 вересня 2008 року за №824/15515
16	Правила технічної експлуатації установок очистки газу, затверджені наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища України (Правила, затверджені наказом №52)	06 лютого 2009 року №52	13 квітня 2009 року за №327/16343
17	Правила рубок головного користування, затверджені наказом Держкомлісгоспу (Правила, затверджені наказом №364)	23 грудня 2009 року №364	26 січня 2010 року за №85/17380

1	2	3	4
18	Інструкція про встановлення (відновлення) меж земельних ділянок в натурі (на місцевості) та закріплення їх межевими знаками, затверджена наказом Державного комітету України із земельних ресурсів України (Інструкція, затверджена наказом №376)	18 травня 2010 року №376	16 червня 2010 року за №391/17686
19	Інструкція з проектування, технічного приймання, обліку та оцінки якості лісокультурних об'єктів, затверджена наказом Держкомлісгоспу (Інструкція, затверджена наказом №260)	19 серпня 2010 року №260	05 листопада 2010 року за №1046/18341
20	Порядок утримання та розведення диких тварин, які перебувають у стані неволі або в напіввільних умовах, затверджений наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища України (Порядок, затверджений наказом №429)	30 вересня 2010 року №429	29 грудня 2010 року за №1384/18679
21	Правила експлуатації полігонів побутових відходів, затверджені наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України (Правила, затверджені наказом №435)	01 грудня 2010 року №435	22 грудня 2010 року за №1307/18602
22	Методика роздільного збирання побутових відходів, затверджена наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (Методика, затверджена наказом №133)	01 серпня 2011 року №133	10 жовтня 2011 року за №1157/19895
23	Положення про правила проведення полювань, поводження із зброєю та порядок видачі ліцензій на добування мисливських тварин, затверджене наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України (Положення, затверджене наказом №549)	17 жовтня 2011 року №549	19 жовтня 2011 року за №1211/19949
24	Правила експлуатації об'єктів поводження з побутовими відходами, затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (Правила, затверджені наказом №196)	04 травня 2012 року №196	24 травня 2012 року за №821/21133
25	Правила використання корисних властивостей лісів, затверджені наказом Міністерством аграрної політики та продовольства України (Правила, затверджені наказом №502)	14 серпня 2012 року №502	05 вересня 2012 року за №1536/21848

1	2	3	4
26	Регламент подання інформації про проведення рубок деревини у лісах, затверджений наказом Міністерства екології та природних ресурсів України (Регламент, затверджений наказом №91)	05 березня 2013 року №91	22 березня 2013 року за №479/23011
27	Порядок розроблення паспорта водного об'єкта, затверджений наказом Міністерства екології та природних ресурсів України (Порядок, затверджений наказом №99)	18 березня 2013 року №99	18 травня 2013 року за №775/23307
28	Правила надання послуг у морських портах України, затверджені наказом Міністерства інфраструктури України (Порядок, затверджений наказом №348)	05 червня 2013 року №348	15 серпня 2013 року за №1401/23933
29	Порядок надання послуг із забезпечення і ліквідації розливу забруднюючих речовин у морських портах, затверджений наказом Міністерства інфраструктури України (Порядок, затверджений наказом №631)	21 серпня 2013 року №631	06 вересня 2013 року за №1533/24065
30	Інструкція про селекційний відстріл мисливських тварин, затверджена наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України (Інструкція, затверджена наказом №57)	07 лютого 2014 року №57	11 квітня 2014 року за №413/25190
31	Інструкція про вибіркового діагностичний відстріл мисливських тварин для проведення державної ветеринарно-санітарної експертизи, затверджена наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України (Інструкція, затверджена наказом №60)	08 лютого 2014 року №60	15 квітня 2014 року за №423/25200
32	Порядок ведення державного обліку водокористування, затверджений наказом Міністерства екології та природних ресурсів України (Порядок, затверджений наказом №78)	16 березня 2015 року №78	03 квітня 2015 року за №382/26827
33	Спільний наказ Міністерства екології та природних ресурсів України та Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України "Про затвердження форми паспорта артезіанської свердловини" (Наказ №145/84)	06 квітня 2016 року №145/84	27 квітня 2016 року за №642/28772

1	2	3	4
34	Правила приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення, затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (Правила, затверджені наказом №316)	01 грудня 2017 року №316	15 січня 2018 року за №56/31508
35	Наказ Державної служби статистики України "Про затвердження форми державного статистичного спостереження №2-ТП (повітря) (річна) "Звіт про викиди забруднюючих речовин і парникових газів у атмосферне повітря від стаціонарних джерел викидів" (наказ Держстату №124)	06 липня 2018 року №124	

ОПИС

виявлених порушень вимог законодавства

За результатами проведення заходу державного нагляду (контролю) встановлено:

- ☐ відсутність порушень вимог законодавства;
☐ наявність порушень вимог законодавства.

№ п/п	Вимоги законодавства, які було порушено, із зазначенням відповідних статей (частин, пунктів, абзаців тощо)	Опис фактичних обставин та відповідних доказів (письмових, речових, електронних або інших), що підтверджують наявність порушення вимог законодавства	Опис негативних наслідків, що настали в результаті порушення вимог законодавства (за наявності)	Ризик настання негативних наслідків від провадження господарської діяльності (зазначається згідно з формою визначення ризиків настання негативних наслідків від провадження господарської діяльності)
-------	--	--	---	---

Інформація про потерпілих (за наявності):

Положення законодавства, якими встановлено відповідальність за порушення вимог законодавства (за наявності):

ПЕРЕЛІК

питань для суб'єктів господарювання щодо здійснення контролю за діями (бездіяльністю) посадових осіб органу державного нагляду (контролю)*

Питання щодо здійснення контролю		так	ні	дотримання вимог законодавства не є обов'язковим для посадових осіб	Закон України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності"
1	Про проведення планового заходу державного нагляду (контролю) суб'єкт господарювання письмово повідомлений не пізніше ніж за 10 днів до дня здійснення такого заходу				частина четверта статті 5
2	Посвідчення (направлення) на проведення заходу державного нагляду (контролю) та службове посвідчення, що посвідчує посадову особу органу державного нагляду (контролю), пред'явлено				частина п'ята статті 7, абзац четвертий статті 10
3	Копію посвідчення (направлення) на проведення заходу державного нагляду (контролю) надано				частина п'ята статті 7, абзаци четвертий, сьомий статті 10
4	Перед початком проведення заходу державного нагляду (контролю) посадовими особами органу державного нагляду (контролю) внесено запис про проведення такого заходу до відповідного журналу суб'єкта господарювання (у разі його наявності)				частина дванадцята статті 4
5	Під час проведення позапланового заходу державного нагляду (контролю) розглядалися лише ті питання, які стали підставою для його проведення і зазначені у направленні (посвідченні) на проведення такого заходу				частина перша статті 6
Порядковий номер		Пояснення, зауваження або заперечення			

**Оцінка суб'єкта господарювання щодо професійного рівня посадових осіб органу
державного нагляду (контролю), які проводили захід*
(від 1 до 10, де 10 – найвища схвальна оцінка)**

Прізвище, ініціали посадової особи органу державного нагляду (контролю)	Професійна компетентність	Доброчесність
---	---------------------------	---------------

*Частина акта заповнюється за бажанням суб'єкта господарювання (керівником суб'єкта господарювання або уповноваженою ним особою).

Посадові особи органу державного нагляду (контролю):

_____	_____	_____
(найменування посади)	(підпис)	(ініціали та прізвище)

Керівник суб'єкта господарювання або уповноважена ним особа:

_____	_____	_____
(найменування посади)	(підпис)	(ініціали та прізвище)

Треті особи, які брали участь у проведенні заходу державного нагляду (контролю):

_____	_____	_____
(найменування посади)	(підпис)	(ініціали та прізвище)

Примірник цього акта на сторінках отримано :

_____	_____	_____
(найменування посади)	(підпис)	(ініціали та прізвище)

Відмітка про відмову від підписання керівником суб'єкта господарювання або уповноваженою ним особою, третіми особами цього акта _____

до Акта, складеного за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів

Перелік питань

щодо проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог законодавства про охорону атмосферного повітря

№ п/п	Питання щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства	Ступінь ризику суб'єкта господарювання	Позиція суб'єкта господарювання щодо негативного впливу вимоги законодавства (від 1 до 4 балів)	Відповіді на питання			Нормативне обґрунтування
				так	ні	не розглядалося	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами здійснюються на підставі дозволу, виданого суб'єкту господарювання, об'єкт якого належить:	Високий Середній Незначний					Частини п'ята, шоста статті 11 ЗУ №2707
1.1	до першої групи	Високий Середній Незначний					
1.2	до другої групи	Високий Середній Незначний					
1.3	до третьої групи	Високий Середній Незначний					
2	Підприємствами, установами, організаціями та громадянами – суб'єктами підприємницької діяльності, що здійснюють викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря:	X	X	X	X	X	X

1	2	3	4	5	6	7	8
2.1	вимоги, передбачені дозволами на викиди забруднюючих речовин, виконуються	Високий Середній Незначний					Абзац другий частини першої статті 10 ЗУ №2707
2.2	нормативи гранично допустимих викидів забруднюючих речовин дотримуються	Високий Середній Незначний					Абзац десятий частини першої статті 10 ЗУ №2707; пункт 2 Порядку, затвердженого ПКМУ №1780; наказ Мінприроди №309
2.3	заходи щодо зменшення обсягів викидів забруднюючих речовин вживаються	Високий Середній Незначний					Абзац третій частини першої статті 10 ЗУ № 2707
2.4	спеціальні заходи щодо охорони атмосферного повітря на випадок виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру розроблено	Високий Середній Незначний					Абзац шостий частини першої статті 10 ЗУ №2707
2.5	заходи для ліквідації причин, наслідків забруднення атмосферного повітря вживаються	Високий Середній Незначний					Абзац шостий частини першої статті 10 ЗУ №2707
3	Виробничий контроль за охороною атмосферного повітря в процесі господарської та іншої діяльності здійснюється інструментально-лабораторними вимірюваннями параметрів викидів забруднюючих речовин:	Високий Середній Незначний					Абзац сьомий частини першої статті 10, стаття 29 ЗУ №2707
3.1	стаціонарних джерел						
3.2	ефективності роботи газоочисних установок						
3.3	пересувних джерел						
4	Контроль за експлуатацією споруд, устаткування та апаратури для очищення газопилового потоку від забруднюючих речовин здійснюється	Високий Середній Незначний					Абзац десятий частини першої статті 10 ЗУ № 2707

1	2	3	4	5	6	7	8
5	Оснащення споруд, устаткування та апаратури для очищення газопилового потоку від забруднюючих речовин засобами вимірювальної техніки, необхідними для по-стійного контролю за ефективністю очищення, здійснюється	Високий Середній Незначний					Абзац десятий частини першої статті 10 ЗУ №2707
6	Суб'єктом господарювання призначено осіб, відповідальних за:	X	X	X	X	X	X
6.1	технічний стан, обслуговування і безпечну експлуатацію установок очистки газу	Високий Середній Незначний					Абзац другий підпункту 2.2.2 пункту 2.2 розділу II Правил, затверджених наказом №52
6.2	належне розташування та обладнання місць відбору проб та вимірювання параметрів газопилового потоку	Високий Середній Незначний					Абзац п'ятий підпункту 2.2.2 пункту 2.2 розділу II Правил, затверджених наказом №52
6.3	ведення журналу обліку робочого часу установок очистки газу	Високий Середній Незначний					Абзац сьомий підпункту 2.2.2 пункту 2.2 розділу II Правил, затверджених наказом №52
7	Проводиться технічне навчання і перевірка знань з правил технічної експлуатації установок очистки газу:	X	X	X	X	X	Підпункт 2.2.4 пункту 2.2 розділу II Правил, затверджених наказом №52
7.1	інженерно-технічного персоналу – не менше одного разу на три роки	Високий Середній Незначний					
7.2	обслуговуючого персоналу, залученого до експлуатації установок очистки газу, – не менше одного разу на рік	Високий Середній Незначний					
8	Розроблено і затверджено інструкцію з експлуатації установок очистки газу відповідно до умов їх роботи	Високий Середній Незначний					Підпункт 2.2.3 пункту 2.2 розділу II Правил, затверджених наказом №52

1	2	3	4	5	6	7	8
9	Розроблено паспорт на кожну установку очистки газу	Високий Середній Незначний					Підпункт 2.2.5 пункту 2.2 розділу II, додаток 3 Правил, затверджених наказом №52
10	За результатами огляду складено акти перевірок технічного стану установок очистки газу на джерелі викиду (утворення)	Високий Середній Незначний					Підпункт 2.2.10 пункту 2.2 розділу II, додаток 5 Правил, затверджених наказом №52
11	Документи для взяття на державний облік об'єкта, який справляє або може справити шкідливий вплив на здоров'я людей і стан атмосферного повітря, подано	Високий Середній Незначний					Розділ 3 Інструкції, затвердженої наказом №177
12	Державну статистичну звітність за встановленою формою подано	Високий Середній Незначний					Абзац другий пункту 5 Порядку, затвердженого ПКМУ №1655; пункт 1 наказу Держстату №124
13	Нормативи вмісту забруднюючих речовин у відпрацьованих газах транспортних та інших пересувних засобів дотримуються	Високий Середній Незначний					Стаття 9, частина друга статті 17 ЗУ №2707

до Акта, складеного за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів

Перелік питань

щодо проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог законодавства про охорону і раціональне використання вод та відтворення водних ресурсів

№ п/п	Питання щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства	Ступінь ризику суб'єкта господарювання	Позиція суб'єкта господарювання щодо негативного впливу вимоги законодавства (від 1 до 4 балів)	Відповіді на питання			Нормативне обґрунтування
				так	ні	не розглядалося	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Водокористувач:	X	X	X	X	X	X
1.1	спеціальне водокористування здійснює за наявності дозволу	Високий Середній Незначний					Пункт 9 частини першої статті 44 ВКУ
1.2	умов дозволу та правил спеціального водокористування дотримується	Високий Середній Незначний					Пункт 6 частини третьої статті 110 ВКУ
1.3	воду (водні об'єкти) використовує відповідно до цілей та умов їх надання	Високий Середній Незначний					Пункт 2 частини першої статті 44 ВКУ
1.4	зони санітарної охорони джерел питного та господарсько-побутового водопостачання утримує в належному стані, а саме:	Високий Середній Незначний					Пункт 6 частини першої статті 44 ВКУ; пункти 4, 6, 7, 8 Правового режиму зон санітарної охорони водних об'єктів, затвердженого ПКМУ №2024
	поверхневі води						
	підземні води						

1	2	3	4	5	6	7	8
1.5	економно використовує водні ресурси	Високий Середній Незначний					Пункт 1 частини першої статті 44 ВКУ
1.6	нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин дотримується	Високий Середній Незначний					Пункт 3 частини першої статті 44 ВКУ
1.7	лімітів забору води дотримується	Високий Середній Незначний					Пункт 3 частини першої статті 44 ВКУ
1.8	лімітів використання води дотримується	Високий Середній Незначний					Пункт 3 частини першої статті 44 ВКУ
1.9	лімітів скидання забруднюючих речовин дотримується	Високий Середній Незначний					Пункт 3 частини першої статті 44 ВКУ
1.10	ефективні сучасні технічні засоби і технології для утримання своєї території в належному стані використовує	Високий Середній Незначний					Пункт 4 частини першої статті 44 ВКУ
1.11	заходи щодо запобігання забрудненню водних об'єктів стічними (дошовими, сніговими) водами, що відводяться з території, здійснюються	Високий Середній Незначний					Пункт 4 частини першої статті 44 ВКУ
1.12	здійснює засобами вимірювальної техніки, у тому числі автоматизованими, облік забору та використання вод	Високий Середній Незначний					Пункт 7 частини першої статті 44 ВКУ
1.13	контроль за якістю і кількістю скинутих у водні об'єкти зворотних вод і забруднюючих речовин здійснює	Високий Середній Незначний					Пункт 7 частини першої статті 44 ВКУ; абзац другий пункту 25 Правил, затверджених ПКМУ № 465; пункт 22 Правил, затверджених ПКМУ № 69
1.14	контроль за якістю води водних об'єктів у контрольних створах здійснює	Високий Середній Незначний					Пункт 7 частини першої статті 44 ВКУ

1	2	3	4	5	6	7	8
1.15	агротехнічні, агролісомеліоративні та гідротехнічні протиерозійні заходи здійснює	Високий Середній Незначний					Пункт 4 частини першої статті 81 ВКУ
1.16	своєчасно інформує центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, про виникнення аварійних забруднень	Високий Середній Незначний					Пункт 12 частини першої статті 44 ВКУ
1.17	Роботи, пов'язані з ліквідацією наслідків аварій, які можуть спричинити погіршення якості води, здійснює	Високий Середній Незначний					Пункт 13 частини першої статті 44 ВКУ
2	Нові і реконструйовані підприємства, цехи, агрегати, комунальні та інші об'єкти пристроями і очисними спорудами необхідної потужності, що запобігають забрудненню і засміченню вод або їх шкідливій дії, та необхідною вимірювальною апаратурою, що здійснює облік об'ємів забору і скидання води, забезпечені	Високий Середній Незначний					Пункт 1 частини першої статті 98 ВКУ
3	впровадження водозберігаючих технологій, а також здійснення водоохоронних заходів на підприємствах, в установах і організаціях здійснюється	Високий Середній Незначний					Пункт 5 статті 81 ВКУ
4	Очисні та інші водогосподарські споруди і технічні пристрої утримуються в належному стані	Високий Середній Незначний					Пункт 6 частини першої статті 44 ВКУ
5	Водозабірні споруди рибозахисними пристроями обладнано	Високий Середній Незначний					Пункт 4 частини першої статті 98 ВКУ
6	Водозабірні споруди облаштовано відповідно до затверджених проєктів зон санітарної охорони водозаборів	Високий Середній Незначний					Пункт 4 частини першої статті 98 ВКУ; пункт 3 Правового режиму зон санітарної охорони водних об'єктів, затвердженого ПКМУ №2024

1	2	3	4	5	6	7	8
7	Звіт про водокористування за формою №2ТП-водгосп (річна), затвердженою наказом Мінприроди №78, подано	Високий Середній Незначний					Частина друга статті 25 ВКУ; абзац другий пункту 1.3 розділу I Порядку, затвердженого наказом №78
8	Дані, наведені у звіті про водокористування за встановленою формою, є достовірними	Високий Середній Незначний					Пункти 1.13, 1.15 розділу I Порядку, затвердженого наказом №78
9	Місцеві Правила приймання стічних вод підприємств у систему каналізації населеного пункту розроблено	Високий Середній Незначний					Абзац перший пункту 4 розділу I Правил, затверджених наказом №316
9.1	Вимоги Правил приймання стічних вод підприємств у систему каналізації населеного пункту дотримуються						Пункт 2 розділу III Правил, затверджених наказом №316
10	Водні об'єкти надано у користування на умовах оренди органами, що здійснюють розпорядження земельними ділянками під водою (водним простором) згідно з повноваженнями, визначеними Земельним кодексом України, відповідно до договору оренди, погодженого з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері водного господарства	Високий Середній Незначний					Частина четверта статті 51 ВКУ
10.1	умови використання водних об'єктів, що визначені у договорі оренди, дотримуються	Високий Середній Незначний					Частина дванадцята статті 51 ВКУ
11	Паспорт водного об'єкта розроблено та затверджено відповідно до Порядку, затвердженого наказом Мінприроди №99	Високий Середній Незначний					Частина п'ята статті 51 ВКУ; пункти 3, 4 Порядку, затвердженого наказом №99
12	Користування ділянкою надр (підземних вод) здійснюється за наявності спеціального дозволу	Високий Середній Незначний					Частина перша статті 19 КУпН

1	2	3	4	5	6	7	8
13	Свердловини на воду, непридатні для експлуатації, покинуті спостережні та пошукові свердловини на всі види корисних копалин, а також вертикальні й інші гірничо-пошукові та експлуатаційні гірничі виробки і покинуті криниці затампоновано чи ліквідовано	Високий Середній Незначний					Частина третя статті 105 ВКУ
14	Заходи щодо попередження забруднення підземних вод здійснюються	Високий Середній Незначний	X	X	X	X	Частина перша статті 105 ВКУ
14.1	локальні мережі спостережувальних свердловин для контролю за якісним станом підземних вод обладнано						
15	Паспорти артезіанських свердловин складаються	Високий Середній Незначний					Пункт 3 Порядку, затвердженого ПКМУ № 963; пункт 2 наказу №145/84
16	Умови скидання шахтних, кар'єрних, рудникових вод у водні об'єкти та повернення супутньо-пластових вод нафтогазових родовищ до підземних горизонтів виконуються	Високий Середній Незначний					Частина друга статті 72 ВКУ
17	Умови скидання дренажних вод у водні об'єкти дотримуються	Високий Середній Незначний					Частина друга статті 73 ВКУ
18	Скидання промислових забруднених стічних чи шахтних, кар'єрних, рудникових вод у поверхневі водні об'єкти здійснюється згідно з індивідуальним регламентом	Високий Середній Незначний					Частина друга статті 74 ВКУ
19	Використання технологічних водойм (ставки-охолоджувачі, рибницькі ставки, ставки-відстійники тощо) проводиться відповідно до норм і правил експлуатації, визначених у технічних проектах, затверджених у встановленому законодавством порядку	Високий Середній Незначний					Частина третя статті 74 ВКУ; частина шоста статті 3 ЗУ №2059

1	2	3	4	5	6	7	8
20	Під час експлуатації водогосподарських та інших об'єктів заходи щодо запобігання шкідливій дії вод вживаються, а саме:	X	X	X	X	X	X
20.1	залуження та створення лісонасаджень на прибережних захисних смугах, схилах, балках та ярах	Високий Середній Незначний					Пункт 1 частини другої статті 107 ВКУ
20.2	будівництво протиерозійних гідротехнічних споруд, земляних валів, водоскидів, захисних дамб, водосховищ-регуляторів	Високий Середній Незначний					Пункт 2 частини другої статті 107 ВКУ
20.3	спорудження дренажу	Високий Середній Незначний					Пункт 3 частини другої статті 107 ВКУ
20.4	укріплення берегів	Високий Середній Незначний					Пункт 4 частини другої статті 107 ВКУ
21	Режими роботи та правила експлуатації водопідпірних, водопропускних, водозахисних або водозабірних споруд водогосподарських систем дотримуються	Високий Середній Незначний					Стаття 78 ВКУ
22	Заборона щодо скидання у водні об'єкти виробничих, побутових, радіоактивних та інших видів відходів і сміття дотримується	Високий Середній Незначний					Стаття 99 ВКУ
23	Власник засобів водного транспорту, трубопроводів, плавучих та інших споруд на водних об'єктах забезпечує охорону вод від забруднення і засмічення внаслідок втрат мастила, пального, хімічних, нафтових та інших забруднюючих речовин	Високий Середній Незначний					Стаття 101 ВКУ

1	2	3	4	5	6	7	8
24	План локалізації та ліквідації розливу забруднюючих речовин:	Високий Середній Незначний					Абзац четвертий пункту 2, пункти 6, 8 Порядку, затвердженого наказом №631
	розроблено						
	затверджено						
	узгоджено з територіальними та міжрегіональними територіальними органами Державної екологічної інспекції України						
25	Проведення навантажувально-розвантажувальних робіт здійснюється з дотриманням вимог:	X	X	X	X	X	X
25.1	заходи щодо запобігання забрудненню акваторій морських портів та прибережних вод морів під час зберігання і перевалки вантажів, що містять хімічні та сипкі речовини здійснюються	Високий Середній Незначний					Абзац другий пункту 25 Правил, затверджених постановою КМУ №269
25.2	ефективні методи і технічні засоби щодо запобігання втратам вантажів, що містять хімічні та сипкі речовини, під час їх навантаження і розвантаження впроваджуються	Високий Середній Незначний					
25.3	спеціальні причали для приймання та відправки вантажів, що містять хімічні і сипкі речовини, приміщення для їх зберігання та перетарування, а також майданчики для знешкодження залишків хімічних речовин влаштовано	Високий Середній Незначний					Абзац четвертий пункту 25 Правил, затверджених постановою КМУ №269
25.4	забруднені води, що утворюються під час промивання вантажних місткостей, а також стічні води територій портів, причалів та інших споруд:	Високий Середній Незначний					Абзац п'ятий пункту 25 Правил, затверджених постановою КМУ №269
	збираються						
	очищуються						
	знешкоджуються						

1	2	3	4	5	6	7	8
26	Операції з забруднюючими речовинами, водами, що їх містять, та сміттям, які проводяться на приймальних очисних спорудах та об'єктах поводження з відходами у портах, на судноремонтних та суднобудівних заводах, реєструються в установленому порядку	Високий Середній Незначний					Пункт 26 Правил, затверджених постановою КМУ №269
27	Морські порти та судноремонтні заводи забезпечують:	×	×	×	×	×	×
27.1	приймання з суден та здавання на плавучі або берегові очисні споруди забруднюючих речовин або вод, що їх містять	Високий Середній Незначний					Абзац другий пункту 23 Правил, затверджених постановою КМУ №269
27.2	приймання з суден сміття та відходів з розміщенням їх на об'єктах поводження з відходами	Високий Середній Незначний					Абзац третій пункту 23 Правил, затверджених постановою КМУ №269
27.3	очищення своїх акваторій від забруднюючих речовин та сторонніх предметів і матеріалів	Високий Середній Незначний					Абзац четвертий пункту 23 Правил, затверджених постановою КМУ № 69
27.4	локалізацію та ліквідацію наслідків аварійних скидів забруднюючих речовин або вод, що їх містять, у межах своїх акваторій	Високий Середній Незначний					Абзац п'ятий пункту 23 Правил, затверджених постановою КМУ №269
27.5	укомплектацію суднами-збирачами, спеціальними засобами для локалізації та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій	Високий Середній Незначний					Абзац другий пункту 24 Правил, затверджених постановою КМУ №269
27.6	наявність берегових приймальних очисних споруд, систем каналізації, об'єктів для збирання та знешкодження відходів	Високий Середній Незначний					Абзац третій пункту 24 Правил, затверджених постановою КМУ №269
27.7	наявність засобів для накопичення зворотних вод з подальшою передачею їх на очисні споруди у разі відсутності приймальних очисних споруд та системи каналізації	Високий Середній Незначний					Абзац четвертий пункту 24 Правил, затверджених постановою КМУ №269

до Акта, складеного за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду(контролю) щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів

**Перелік питань
щодо проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог законодавства про
використання та охорону земель**

№ п/п	Питання щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства	Ступінь ризику суб'єкта господарювання	Позиція суб'єкта господарювання щодо негативного впливу вимоги законодавства (від 1 до 4 балів)	Відповіді на питання			Нормативне обґрунтування
				так	ні	не розглядалося	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Власником і землекористувачем, в тому числі орендарем, земельних ділянок при здійсненні господарської діяльності:						
1.1	забезпечується захист земель від забруднення, засмічення	Високий					Абзац одинадцятий частини першої статті 35 ЗУ №962
1.2	уживаються заходи щодо запобігання негативному і екологічнонебезпечному впливу на земельні ділянки та ліквідації наслідків такого впливу	Високий					Абзац дванадцятий частини першої статті 35 ЗУ №962
2	Режим використання територій, що підлягають особливій охороні, дотримується	Високий					Абзац сьомий частини першої статті 7 ЗУ №963
3	Вимоги щодо заборони провадження у межах зон санітарної охорони діяльності, яка може призвести до завдання шкоди підземним та відкритим джерелам водопостачання, водозабірним і водоочисним спорудам, водоводам, об'єктам оздоровчого призначення, навколо яких вони створені, дотримуються	Високий					Частина друга статті 113 ЗКУ

1	2	3	4	5	6	7	8
4	Вимоги щодо заборони у межах санітарно-захисних зон будівництва житлових об'єктів, об'єктів соціальної інфраструктури та інших об'єктів, пов'язаних з постійним перебуванням людей, дотримуються	Високий					Частина друга статті 114 ЗКУ
5	Власник або користувач забезпечує режим охорони та збереження земельних ділянок, водних та інших природних об'єктів, оголошених:	X	X	X	X	X	X
5.1	заказниками	Високий					Частина третя статті 26 ЗУ №2456
5.2	пам'ятками природи	Високий					Частина четверта статті 28 ЗУ №2456
5.3	заповідними урочищами	Високий					частина друга статті 30 ЗУ №2456
5.4	парками-пам'ятками садово-паркового мистецтва	Високий					частина п'ята статті 38 ЗУ №2456
6	Забруднення земель і ґрунтів, зумовлене господарською та іншою діяльністю суб'єкта господарювання, понад встановлені гранично допустимі концентрації небезпечних речовин, не виявлено	Високий					Частина перша статті 167 ЗКУ
7	Здійснюється консервація деградованих і малопродуктивних земель, господарське використання яких є екологічно небезпечним та економічно неефективним, а також техногенно забруднених земельних ділянок, на яких неможливо одержати екологічно чисту продукцію, а перебування людей на цих земельних ділянках є небезпечним для їх здоров'я	Середній					Частина перша статті 172 ЗКУ

1	2	3	4	5	6	7	8
8	Використання водоохоронних зон і прибережних захисних смуг, а також додержання режиму використання їх територій дотримуються	Високий					Абзац восьмий статті 142 ЗКУ
9	Непридатні для експлуатації споруди, а також ті, що не відповідають встановленим режимам господарювання, що підлягають винесенню з прибережних захисних смуг, відсутні	Незначний					Частина третя статті 61 ЗКУ
10	Використання прибережних захисних смуг уздовж морів, морських заток і лиманів та на островах у внутрішніх морських водах здійснюється відповідно до ч. 1 статті 62 ЗКУ	Високий					Частина перша статті 62 ЗКУ
11	У межах пляжної зони прибережних захисних смуг будівництво будь-яких споруд, крім гідротехнічних, гідрометричних та лінійних, не здійснюється	Середній					Частина третя статті 62 ЗКУ
12	Дозвіл на днопоглиблювальні роботи, прокладання кабелів, трубопроводів та інших комунікацій на землях водного фонду наявний	Високий					Пункт 16 Переліку документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності (додаток до ЗУ №3392); пункт 7 статті 14 ВКУ; пункт 3 Порядку, затвердженого ПКМУ №557

до Акта, складеного за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів

Перелік питань

щодо проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог законодавства про поводження з відходами, пестицидами та агрохімікатами

№ п/п	Питання щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства	Ступінь ризику суб'єкта господарювання	Позиція суб'єкта господарювання щодо негативного впливу вимоги законодавства (від 1 до 4 балів)	Відповіді на питання			Нормативне обґрунтування
				так	ні	не розглядалося	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Суб'єктом господарської діяльності у сфері поводження з відходами:	X	X	X	X	X	X
1.1	визначено склад і властивості відходів, що утворюються	Високий Середній Незначний					Пункт "в" частини першої статті 17 ЗУ №187/98
1.2	на основі матеріально-сировинних балансів виробництва виявляє і веде первинний поточний облік кількості, типу і складу відходів, що утворюються, збираються, перевозяться, зберігаються, обробляються, утилізуються, знешкоджуються та видаляються	Високий Середній Незначний					Пункт "г" частини першої статті 17 ЗУ №187/98
1.3	здійснено організаційні, науково-технічні та технологічні заходи для максимальної утилізації відходів, реалізації чи передачі їх іншим споживачам або підприємствам, установам та організаціям, що займаються збиранням, обробленням та утилізацією відходів	Високий Середній Незначний					Пункт "є" частини першої статті 17 ЗУ №187/98
1.4	забезпечено за власний рахунок екологічно обґрунтоване видалення тих відходів, що не підлягають утилізації	Високий Середній Незначний					Пункт "є" частини першої статті 17 ЗУ №187/98

1	2	3	4	5	6	7	8
1.5	не допускається змішування відходів, якщо це не передбачено існуючою технологією та ускладнює поводження з відходами або не доведено, що така дія відповідає вимогам підвищення екологічної безпеки	Високий Середній Незначний					Пункт "ж" частини першої статті 17 ЗУ №187/98
1.6	не допускається зберігання та видалення відходів у несанкціонованих місцях чи об'єктах	Високий Середній Незначний					Пункт "з" частини першої статті 17 ЗУ №187/98
1.7	здійснюється контроль за станом місць чи об'єктів розміщення власних відходів	Високий Середній Незначний					Пункт "и" частини першої статті 17 ЗУ №187/98
1.8	надано місцевим органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування, уповноваженим органам виконавчої влади з питань охорони навколишнього природного середовища інформацію про відходи та пов'язану з ними діяльність, у тому числі про випадки несанкціонованого попадання відходів у навколишнє природне середовище та вжиті щодо цього заходи	Високий Середній Незначний					Пункт "і" частини першої статті 17 ЗУ №187/98
1.9	призначено відповідальних осіб у сфері поводження з відходами	Високий Середній Незначний					Пункт "й" частини першої статті 17 ЗУ №187/98
1.10	забезпечується професійна підготовка, підвищення кваліфікації та проведення атестації фахівців у сфері поводження з відходами	Високий Середній Незначний					Пункт "м" частини першої статті 17 ЗУ №187/98
1.11	передбачено при укладанні угод на поставку в Україну товарної продукції утилізацію чи вивезення з України використаних пакувальних матеріалів і тари	Високий Середній Незначний					Пункт "п" частини першої статті 17 ЗУ №187/98
2	Дозвіл на здійснення операцій у сфері поводження з відходами, якщо їхня діяльність призводить до утворення відходів, для яких Пзув перевищує 1000, наявний	Високий Середній Незначний					Пункт "с" частини першої статті 17 ЗУ №187/98
3	Власниками або наймачами, користувачами, у тому числі орендарями, джерел утворення побутових відходів, укладено договори з виконавцем послуг з вивезення побутових відходів	Високий Середній Незначний					Частина друга статті 351 ЗУ №187/98

1	2	3	4	5	6	7	8
4	Суб'єкт господарської діяльності у сфері поводження з відходами, діяльність якого призводить виключно до утворення відходів, для яких Пзув від 50 до 1000, щороку подає декларацію про відходи за формою та в порядку, затвердженими ПКМУ №118	Високий Середній Незначний					Частина друга статті 17 ЗУ № 187/98; пункт 3 Порядку, затвердженого ПКМУ № 118
5	Суб'єкт господарської діяльності, у власності або у користуванні якого є хоча б один об'єкт поводження з небезпечними відходами:	X	X	X	X	X	X
5.1	ідентифікує об'єкти поводження з небезпечними відходами відповідно до Закону України "Про об'єкти підвищеної небезпеки"	Високий Середній Незначний					Абзац сьомий частини третьої статті 34 ЗУ №187/98; частина перша статті 9 ЗУ №2245
5.2	має декларацію безпеки	Високий Середній Незначний					Абзац дев'ятий частини третьої статті 34 ЗУ №187/98
5.3	має ліцензію на здійснення операцій у сфері поводження з небезпечними відходами	Високий Середній Незначний					Абзац шостий частини третьої статті 34 ЗУ №187/98
6	Відповідальність суб'єкта господарської діяльності, у власності або у користуванні якого є хоча б один об'єкт поводження з небезпечними відходами, за шкоду, яка може бути заподіяна аваріями на таких об'єктах життє, здоров'ю, майну фізичних та/або юридичних осіб, застраховано	Високий Середній Незначний					Частина одинадцята статті 34 ЗУ №187/98
7	На кожне місце чи об'єкт зберігання або видалення відходів складений спеціальний паспорт	Високий Середній Незначний					Частина друга статті 33 ЗУ №187/98
8	Паспорт місця видалення відходів ведеться	Високий Середній Незначний					Абзац другий пункту 9 Порядку, затвердженого ПКМУ № 2034, пункт 19 Порядку, затвердженого ПКМУ № 1216

1	2	3	4	5	6	7	8
9	Статистична звітність про відходи подається	Високий Середній Незначний					Абзац четвертий пункту 5 Порядку, затвердженого ПКМУ №2034
10	Реєстрові карти об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів складені	Високий Середній Незначний					Абзац четвертий пункту 10, пункт 11 Порядку, затвердженого ПКМУ № 1360; пункт 1 глави 1 Інструкції, затвердженої наказом № 41
11	Правила транспортування, зберігання засобів захисту рослин, стимуляторів їх росту, мінеральних добрив, нафти і нафтопродуктів, токсичних хімічних речовин та інших препаратів додержуються	Високий Середній Незначний					Частина перша статті 52 ЗУ № 1264, ДСП 8.8.1.2.001-98, затверджені наказом №18
12	Моніторинг місць утворення, зберігання і видалення відходів здійснюється	Високий Середній Незначний					Частина перша статті 29 ЗУ №187/98
13	Перевезення небезпечних відходів за умови обов'язкового страхування цивільної відповідальності перевізника за збитки, які можуть бути завдані ним під час перевезення, здійснюється	Високий Середній Незначний					Частина сьома статті 34 ЗУ №187/98
14	Страхування відповідальності експортера та особи, яка відповідає за утилізацію (видалення) небезпечних відходів, щодо відшкодування шкоди, яку може бути заподіяно здоров'ю людини, власності та навколишньому природному середовищу під час транскордонного перевезення та утилізації (видалення) небезпечних відходів, здійснено	Високий Середній Незначний					Пункт 20 частини першої статті 7 ЗУ №85/96
15	Страхування цивільної відповідальності суб'єктів господарювання за шкоду, яку може бути заподіяно довкіллю або здоров'ю людей під час зберігання пестицидів і агрохімікатів, здійснено	Високий Середній Незначний					Пункт 41 частини першої статті 7 ЗУ №85/96

1	2	3	4	5	6	7	8
16	Правила експлуатації полігонів твердих побутових відходів дотримуються, а саме:	X	X	X	X	X	X
16.1	приймання та облік відходів здійснюється згідно Правил, затверджених наказом №435	Високий					Підпункти 2.1, 2.2, 2.4, 2.5, 2.6, 2.8 розділу II Правил, затверджених наказом №435
16.2	складування відходів здійснюється згідно Правил, затверджених наказом №435	Високий					Підпункти 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.15, 3.16, 3.17, 3.18, 3.20, 3.21, 3.22, 3.23, 3.24, 3.25, 3.27, 3.28, 3.29 розділу III Правил, затверджених наказом №435
16.3	експлуатація машин, механізмів і устаткування здійснюється згідно Правил, затверджених наказом №435	Високий					Підпункти 4.1, 4.2, 4.4 розділу IV Правил, затверджених наказом №435
16.4	Екологічна безпека здійснюється згідно Правил, затверджених наказом №435	Високий					Підпункти 5.9, 5.10, 5.11, 5.12 розділу V Правил, затверджених наказом №435
16.4.1	Екологічні і санітарно-технічні заходи, які здійснюються протягом року, заносяться у паспорт місць видалення відходів відповідно до Порядку, затвердженого ПКМУ №1216	Високий					Підпункт 5.13 розділу V Правил, затверджених наказом № 435, Порядок, затверджений ПКМУ №1216
16.5	По периметру полігона побутових відходів споруджена суцільна огорожа, встановлений шлагбаум або в'їзні дороги згідно Правил, затверджених наказом №435	Високий					Підпункти 6.7, 6.8 розділу V Правил, затверджених наказом №435
17	Захоронення неперероблених (необроблених) побутових відходів не здійснюється	Високий					Пункт "і" частини першої статті 32 ЗУ №187/98

1	2	3	4	5	6	7	8
18	Правила експлуатації об'єктів поводження з побутовими відходами дотримуються	Високий					Пункти 1.2, 1.4, 1.5, 1.6, 1.7, 1.8, 1.9 розділу I Правил, затверджених наказом №196
18.1	приймання побутових відходів здійснюється згідно Правил, затверджених наказом №196	Високий					Розділ II Правил, затверджених наказом №196
18.2	експлуатація об'єктів перевантаження побутових відходів здійснюється згідно Правил, затверджених наказом №196	Високий					Пункти 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 3.6, 3.7, 3.9 розділу III Правил, затверджених наказом №196
18.3	експлуатація об'єктів сортування побутових відходів здійснюється згідно Правил, затверджених наказом №196	Високий					Розділ IV Правил, затверджених наказом № 196
18.4	експлуатація об'єктів перероблення органічної складової, що є у складі побутових відходів здійснюється згідно Правил, затверджених наказом №196	Високий					Розділ V Правил, затверджених наказом №196
18.5	експлуатація об'єктів зі спалювання побутових відходів здійснюється згідно Правил, затверджених наказом №196	Високий					Пункти 6.2, 6.3, 6.4, 6.5, 6.6, 6.8, 6.9, 6.10, 6.11, 6.12, 6.13, 6.14 розділу VI Правил, затверджених наказом №196
18.5.1	Перед передачею побутових відходів на об'єкти із спалення побутових відходів забезпечено роздільне збирання окремих складових побутових відходів у джерелах утворення побутових відходів відповідно до Методики, затвердженої наказом №133	Високий					Пункт 6.1 розділу VI Правил, затверджених наказом № 196, пункт 1.2 Методики, затвердженої наказом №133

1	2	3	4	5	6	7	8
18.5.2	Огляд, випробування та/або експертне обстеження (технічне діагностування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки проводяться відповідно до Порядку, затвердженого ПКМУ №687	Високий					Пункт 6.7 розділу VI Правил, затверджених наказом № 196, пункт 1 Порядку, затвердженого ПКМУ №687
18.5.3	Шлак та зола від спалювання побутових відходів захоронюються на полігоні побутових відходів відповідно до Правил, затверджених наказом №435	Високий					Пункт 6.15 розділу VI Правил, затверджених наказом № 196, Правила, затверджені наказом №435
18.6	По периметру території об'єкта поводження з побутовими відходами побутових відходів споруджена суцільна огорожа, встановлений шлагбаум або в'їзні дороги згідно Правил, затверджених наказом №196	Високий					Пункти 7.3, 7.4 розділу VII Правил, затверджених наказом №196
19	Приймання та утилізація використаних пакувальних матеріалів і тари, в якій знаходилася продукція підприємств, установ та організацій, або укладання угод з відповідними організаціями на їх збирання та утилізацію забезпечуються	Високий Середній Незначний					Пункт "б" частини першої статті 17 ЗУ №187/98
20	Облік відходів та пакувальних матеріалів і тари за формою 1-ВТ ведеться	Високий Середній Незначний					Абзац перший пункту 4 Порядку, затвердженого ПКМУ №2034, пункт 1.1 розділу 1 Інструкції, затвердженої наказом 342
21	Щоквартальне подання інформації згідно Порядку, затвердженого ПКМУ №1221, забезпечується	Високий Середній Незначний					Абзаци третій, шостий пункту 4, абзац четвертий пункту 5, абзаци четвертий, п'ятий, восьмий пункту 6, додатки 4, 5 Порядку, затвердженого ПКМУ №1221

до Акта, складеного за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів

Перелік питань

щодо проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог законодавства про природно-заповідний фонд

№ п/п	Питання щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства	Ступінь ризику суб'єкта господарювання	Позиція суб'єкта господарювання щодо негативного впливу вимоги законодавства (від 1 до 4 балів)	Відповіді на питання			Нормативне обґрунтування
				так	ні	не розглядалося	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Режим території та об'єкта природно-заповідного фонду з урахуванням їх класифікації та цільового призначення додержується	Високий					Частина перша статті 5, частина друга статті 14 ЗУ №2456
2	Проект організації території об'єкта природно-заповідного фонду розроблено засмічення	Високий					Частина третя статті 14 ЗУ №2456
2.1	проект організації території затверджено в установленому порядку	Високий					Пункт 3.1 розділу III Положення, затвердженого наказом №245
3	Положення про територію чи об'єкт природно-заповідного фонду, затверджене відповідно до вимог статті 5 ЗУ №2456, наявне	Високий					Абзац перший частини першої статті 5 ЗУ №2456
4	Проект утримання та реконструкції парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва:	Високий					Частина 4 статті 38 ЗУ №2456
4.1	розроблено	Високий					
4.2	затверджено	Високий					
5	Первинний облік кадастрових відомостей щодо територій та об'єктів природно-заповідного фонду здійснюється	Високий					Частина третя статті 59 ЗУ №2456

1	2	3	4	5	6	7	8
6	Охоронне зобов'язання території та об'єктів природно-заповідного фонду або їх частин, що створюються чи оголошуються без вилучення земельних ділянок, що вони займають, передаються під охорону підприємствам, установам, організаціям і громадянам обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями, органом виконавчої влади АР Крим з питань охорони навколишнього природного середовища наявне	Високий					Частина п'ята статті 53 ЗУ №2456
7	Вимоги до системи охоронних знаків виконуються	Високий					Розділ 3 Положення, затвердженого наказом №30
8	Спеціальне використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду здійснюється в межах ліміту	Високий					Частина перша статті 9 ¹ ЗУ №2456
9	Ліміт встановлюється щороку	Високий					Пункт 1.4 Інструкції, затвердженої наказом №27
9.1	для установ природно-заповідного фонду загально-державного значення ліміт визначено відповідно до затверджених проектів організації їх території	Високий					Абзац перший пункту 2.6 Інструкції, затвердженої наказом №27
9.2	для інших територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення, що не мають спеціальних адміністрацій для їх управління, ліміт визначено відповідно до затверджених положень про них	Високий					Абзац другий пункту 2.6 Інструкції, затвердженої наказом №27
9.3	для новостворених установ природно-заповідного фонду до розроблення та затвердження проектів організації їх території ліміт устанавлюється відповідно до затверджених положень про них	Високий					Абзац третій пункту 2.6 Інструкції, затвердженої наказом №27

1	2	3	4	5	6	7	8
10	Спеціальне використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення (крім корисних копалин) здійснюється на підставі дозволу	Високий					Частина шоста статті 9 ¹ ЗУ №2456
11	Дозвіл на спеціальне використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення (крім корисних копалин) видано у межах ліміту	Високий					Пункт 1.3 розділу I Інструкції, затвердженої наказом №27
12	Доцільність призначення суцільної санітарної рубки визначена комісією, утвореною за рішенням власників лісів, постійних лісокористувачів	Високий	X	X	X	X	X
12.1	інформацію про утворення такої комісії територіальному органу Держекоінспекції надано	Високий					Абзац перший пункту 30 Санітарних правил, затверджених ПКМУ №555
12.2	акт обстеження насаджень у межах природно-заповідного фонду, що потребують суцільної санітарної рубки, складено	Високий					Абзац четвертий пункту 30 Санітарних правил, затверджених ПКМУ №555
13	Документи щодо проведення суцільних санітарних рубок, передбачені пунктом 32 Санітарних правил, подано у повному обсязі	Високий					Пункт 32 Санітарних правил, затверджених ПКМУ №555
14	Документи для погодження переліку заходів з поліпшення санітарного стану лісів подано у повному обсязі відповідно до пункту 5 Санітарних правил	Високий					Абзац восьмий пункту 5 Санітарних правил, затверджених ПКМУ №555
15	Заборона на проведення суцільних санітарних рубок, вирубування дуплястих, сухостійних, фаутих дерев та ліквідація захаращеності у заповідних зонах біосферних заповідників, національних природних і регіональних ландшафтних парків, на території природних заповідників, пам'яток природи, заповідних урочищ дотримується	Високий					Абзац п'ятнадцятий пункту 5 Санітарних правил, затверджених ПКМУ №555

1	2	3	4	5	6	7	8
16	Заборона на проведення суцільних санітарних рубок у зонах регульованої і стаціонарної рекреації національних природних парків, буферних зонах біосферних заповідників, загальнозоологічних, ботанічних, лісових, орнітологічних та ландшафтних заказниках дотримується	Високий					Абзац шістнадцятий пункту 5 Санітарних правил, затверджених ПКМУ №555
17	Відбір дерев для санітарних рубок у межах природно-заповідного фонду проводиться за участю головного природознавця	Високий					Пункт 8 Санітарних правил, затверджених ПКМУ №555
17.1	Відбір дерев для санітарних рубок на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду, для яких не створюються спеціальні адміністрації, проводиться за участю посадової особи, відповідальної за охорону навколишнього природного середовища	Високий					Пункти 8, 26 Санітарних правил, затверджених ПКМУ №555
18	Нумерація дерев, що підлягають вирубуванню, під час відведення насадження для проведення вибіркового санітарних рубок проводиться	Високий					
18.1	Нумераційна відомість дерев, призначених для вибіркової санітарної рубки за додатком 4 до Санітарних правил, із зазначенням породи, категорії технічної придатності і підстав для відбору їх для рубки, наявна	Високий					Пункт 26 Санітарних правил, затверджених ПКМУ №555
19	Вимоги щодо заборони проведення робіт і заходів, які є джерелом підвищеного шуму та неспокою, в період масового розмноження тварин (з 01 квітня по 15 червня) дотримуються	Високий					Частина п'ята статті 39 ЗУ №2894

1	2	3	4	5	6	7	8
20	Інформацію про розроблені та здійснені заходи, спрямовані на збереження, охорону та захист лісів, у якій відображають санітарний стан лісів, обсяги здійснених заходів з поліпшення санітарного стану лісів, визначають основні заходи щодо запобігання чи ліквідації наслідків аварій та стихійного лиха, подано органу виконавчої влади з питань лісового господарства Автономної Республіки Крим, територіальним органам Держлісагентства, а також державним спеціалізованим лісозахисним підприємствам	Високий					Пункт 45 Санітарних правил, затверджених ПКМУ №555
21	Охорона об'єктів, що занесені до Червоної книги України, забезпечується	Високий					Частина друга статті 11 ЗУ №3055
22	Наукові або науково-технічні ради у природних заповідниках, біосферних заповідниках, національних природних парках, ботанічних садах створено	Високий					Частина сьома статті 42 ЗУ №2456
23	Науково-дослідна робота на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду проводиться	Високий					Стаття 41 ЗУ №2456
23.1	Основні напрями наукових досліджень на територіях природних заповідників, біосферних заповідників, національних природних парків, ботанічних садів, дендрологічних парків та зоологічних парків визначаються з урахуванням програм і планів науково-дослідних робіт, затверджених Національною академією наук України та центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища	Високий					Частина перша статті 42 ЗУ №2456
24	У заповідній зоні біосферних заповідників дотримується заборона на проведення:	X	X	X	X	X	X

1	2	3	4	5	6	7	8
24.1	рубок головного користування та всіх видів поступових і суцільних рубок	Високий					Частина шоста статті 18 ЗУ №2456
24.2	вирубівання дуплястих дерев	Високий					Частина шоста статті 18 ЗУ №2456
24.3	добування піску та гравію в річках та інших водоймах	Високий					Частина шоста статті 18 ЗУ №2456
25	У заповідній зоні національних природних парків дотримується заборона на проведення:	X	X	X	X	X	X
25.1	рубок головного користування та всіх видів поступових і суцільних рубок	Високий					Частина четверта статті 21 ЗУ №2456
25.2	вирубівання дуплястих дерев	Високий					Частина четверта статті 21 ЗУ №2456
25.3	добування піску та гравію в річках та інших водоймах	Високий					Частина четверта статті 21 ЗУ №2456

до Акта, складеного за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів

Перелік питань

щодо проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог законодавства про охорону, захист, використання та відтворення лісів

№ п/п	Питання щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства	Ступінь ризику суб'єкта господарювання	Позиція суб'єкта господарювання щодо негативного впливу вимоги законодавства (від 1 до 4 балів)	Відповіді на питання			Нормативне обґрунтування
				так	ні	не розглядалося	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Суб'єктом господарювання здійснюється ведення лісового господарства з урахуванням господарського призначення лісів, природних умов, а саме:	X	X	X	X	X	X
1.1	посилення водоохоронних, захисних, кліматорегулюючих, санітарно-гігієнічних, оздоровчих та інших корисних властивостей лісів забезпечується	Високий					Пункт 1 частини першої статті 64 ЛКУ
1.2	відтворення лісів здійснюється	Високий					Пункт 3 частини першої статті 64 ЛКУ
1.3	підвищення продуктивності, поліпшення якісного складу лісів і збереження біотичного та іншого природного різноманіття в лісах забезпечуються	Високий					Пункт 4 частини першої статті 64 ЛКУ
1.4	охорона лісів від пожеж, захист від шкідників і хвороб, незаконних рубок та інших пошкоджень здійснюється	Високий					Пункт 5 частини першої статті 64 ЛКУ
2	Проект організації та розвитку лісового господарства розроблено	Високий					Частина друга статті 48 ЛКУ
2.1	Матеріали лісовпорядкування затверджено	Високий					Частина четверта статті 48 ЛКУ
2.2	Планово-картографічні матеріали лісовпорядкування наявні	Високий					Частина п'ята Прикінцевих положень ЛКУ
3	Право постійного користування лісами посвідчено державним актом на право постійного користування земельною ділянкою	Високий					Частина четверта статті 17 ЛКУ

1	2	3	4	5	6	7	8
4	Порядок видачі спеціальних дозволів на використання лісових ресурсів дотримується	X	X	X	X	X	X
4.1	Документи для видачі спеціальних дозволів на використання лісових ресурсів власниками лісів або постійними лісокористувачами подано в повному обсязі	Високий					Пункт 4 Порядку видачі спеціальних дозволів на використання лісових ресурсів, затвердженого ПКМУ №761
4.2	Умови видачі спеціальних дозволів на використання лісових ресурсів у порядку рубок головного користування дотримуються	Високий					Пункт 3 Порядку видачі спеціальних дозволів на використання лісових ресурсів, затвердженого ПКМУ №761
4.3	Інші умови Порядку видачі спеціальних дозволів на використання лісових ресурсів дотримуються	Високий					Пункти 2, 5-17 Порядку видачі спеціальних дозволів на використання лісових ресурсів, затвердженого ПКМУ №761
5	Облік та оцінка якості робіт, пов'язаних з відтворенням лісів, проводиться на основі:	X	X	X	X	X	X
5.1	матеріалів проектування	Високий					Пункт 48 Правил, затверджених ПКМУ №303
5.2	технічного приймання робіт із створення лісових культур	Високий					
5.3	технічного приймання природного поновлення	Високий					
5.4	інвентаризації лісових культур	Високий					
5.5	атестації незімкнених лісових культур	Високий					
6	Система, види, способи та організаційно-технічні елементи рубок дотримуються, а саме:	X	X	X	X	X	X
6.1	вибіркова система рубок здійснюється відповідно до вимог пункту 2.2 розділу II Правил, затверджених наказом №364	Високий					Пункт 2.2 розділу II Правил, затверджених наказом №364
6.2	поступова система рубок здійснюється відповідно до вимог пункту 2.3 Правил, затверджених наказом №364	Високий					Пункт 2.3 розділу II Правил, затверджених наказом №364
6.3	рівномірно-поступова рубка здійснюється відповідно до вимог пункту 2.4 Правил, затверджених наказом №364	Високий					Пункт 2.4 розділу II Правил, затверджених наказом №364
6.4	групово-поступова рубка здійснюється відповідно до вимог пункту 2.5 Правил, затверджених наказом №364	Високий					Пункт 2.5 розділу II Правил, затверджених наказом №364
6.5	смугово-поступова рубка здійснюється відповідно до вимог пункту 2.6 Правил, затверджених наказом №364	Високий					Пункт 2.6 розділу II Правил, затверджених наказом №364

1	2	3	4	5	6	7	8
6.6	суцільна система рубок здійснюється відповідно до вимог пункту 2.7 Правил, затверджених наказом №364	Високий					Пункт 2.7 розділу II Правил, затверджених наказом №364
6.7	комбінована система рубок здійснюється відповідно до вимог пункту 2.8 Правил, затверджених наказом №364	Високий					Пункт 2.8 розділу II Правил, затверджених наказом №364
7	Вимоги до технологічних процесів лісосічних робіт, встановлені пунктами 4.1-4.9 розділу IV Правил, затверджених наказом №364, дотримуються	Високий					Пункти 4.1 - 4.9 розділу IV Правил, затверджених наказом №364
8	Заходи, пов'язані із збереженням ґрунтів, передбачені пунктами 5.1-5.3 розділу V Правил, затверджених наказом №364, здійснюються	Високий					Пункти 5.1 - 5.3 розділу V Правил, затверджених наказом №364
9	Вимоги до очищення місць рубок, встановлені пунктами 6.1-6.8 розділу VI Правил, затверджених наказом №364, дотримуються	Високий					Пункти 6.1-6.8 розділу VI Правил, затверджених наказом №364
10	Заходи, пов'язані з відновленням лісу, встановлені пунктами 7.1-7.6 розділу VII Правил, затверджених наказом №364, здійснюються	Високий					Пункти 7.1-7.6 розділу VII Правил, затверджених наказом №364
11	Система, види, способи та організаційно-технічні елементи рубок вибрано відповідно до вимог пункту 13 Правил, затверджених ПКМУ №929	Високий					Пункт 13 Правил, затверджених ПКМУ №929
12	Система, види, способи та організаційно-технічні елементи рубок дотримуються під час проведення:	X	X	X	X	X	X
12.1	вибіркової системи рубок відповідно до вимог пункту 14 Правил, затверджених ПКМУ №929	Високий					Пункт 14 Правил, затверджених ПКМУ №929
12.2	поступової системи рубок відповідно до вимог пункту 15 Правил, затверджених ПКМУ №929	Високий					Пункт 15 Правил, затверджених ПКМУ №929
12.3	рівномірно-поступової рубки відповідно до вимог пункту 16 Правил, затверджених ПКМУ №929	Високий					Пункт 16 Правил, затверджених ПКМУ №929
12.4	групово-поступової рубки відповідно до вимог пункту 17 Правил, затверджених ПКМУ №929	Високий					Пункт 17 Правил, затверджених ПКМУ №929
12.5	смугово-поступової рубки відповідно до вимог пункту 18 Правил, затверджених ПКМУ №929	Високий					Пункт 18 Правил, затверджених ПКМУ №929
12.6	суцільної системи рубок відповідно до вимог пункту 19 Правил, затверджених ПКМУ №929	Високий					Пункт 19 Правил, затверджених ПКМУ №929

1	2	3	4	5	6	7	8
12.7	комбінованої системи рубок відповідно до вимог пункту 20 Правил, затверджених ПКМУ №929	Високий					Пункт 20 Правил, затверджених ПКМУ №929
13	Вимоги щодо проведення рубок у категоріях лісів з особливим режимом лісокористування, встановлені пунктами 21-25 Правил, затверджених ПКМУ №929, дотримуються	Високий					Пункти 21-25 Правил, затверджених ПКМУ №929
14	Вимоги щодо рубки в експлуатаційних лісах, встановлені пунктами 26-30 Правил, затверджених ПКМУ №929, дотримуються	Високий					Пункти 26-30 Правил, затверджених ПКМУ №929
15	Вимоги щодо технологічних процесів лісосічних робіт, встановлені пунктами 3-40 Правил, затверджених ПКМУ №929, дотримуються	Високий					Пункти 31, 33-40 Правил, затверджених ПКМУ №929
16	Технологічну карту на кожну лісосіку до початку її розробки складено	Високий					Абзац перший пункту 32 Правил, затверджених ПКМУ №929
16.1	Технологічні карти стосовно лісівничих вимог погоджено з територіальними органами Держлісагентства, а під час проведення рубок на території та об'єктах природно-заповідного фонду – також з облдержадміністраціями	Високий					Абзац другий пункту 32 Правил, затверджених ПКМУ №929
17	Заходи, пов'язані із збереженням ґрунтів, передбачені пунктами 41 - 43 Правил, затверджених ПКМУ №929, здійснюються	Високий					Пункти 41-43 Правил, затверджених ПКМУ №929
18	Вимоги щодо очищення місць рубок, встановлені пунктами 44-51 Правил, затверджених ПКМУ №929, дотримуються	Високий					Пункти 44-51 Правил, затверджених ПКМУ №929
19	Заходи, пов'язані з відновленням лісу, встановлені пунктами 52-57 Правил, затверджених ПКМУ №929, здійснюються	Високий					Пункти 52-57 Правил, затверджених ПКМУ №929
20	Заборона на проведення суцільних рубок головного користування та суцільних рубок формування та оздоровлення лісів, крім розробки суцільних вітровалів і буреломів, а також суцільно вражених шкідниками і хворобами насаджень, дотримуються	Високий					Частина перша статті 2 ЗУ №1436
21	Обмеження окремих систем і видів рубок у гірських ялицево-букових деревостанах на стрімких схилах дотримуються	Високий					Стаття 3 ЗУ №1436
22	Обмеження рубок на пологих і спадистих схилах дотримуються	Високий					Стаття 4 ЗУ №1436
23	Обмеження окремих видів і систем рубок у смугах відведення каналів, гідротехнічних та інших споруд міжгосподарського значення дотримуються	Високий					Стаття 6 ЗУ №1436

1	2	3	4	5	6	7	8
24	Екологічні та технологічні вимоги щодо розміщення лісосік дотримуються	Високий					Стаття 7 ЗУ №1436
25	Заготівля другорядних лісових матеріалів та здійснення побічних лісових користувань (включаючи спеціально створені для цього насадження) для потреб виробничої та комерційної діяльності відносяться до спеціального використання, провадяться за плату на підставі спеціального дозволу – лісового квитка і тільки у межах відведених земельних ділянок лісового фонду	Високий					Абзац перший пункту 2 Порядку, затвердженого ПКМУ №449
26	Підставою для рубок формування і оздоровлення лісів є матеріали лісовпорядкування та обстежень, які проводяться власниками лісів і постійними лісокористувачами	Високий					Пункт 4 Правил, затверджених ПКМУ №724
26.1	у разі проведення зазначених рубок у деревостанах, не запроєктованих лісовпорядкуванням, власники лісів і постійні лісокористувачі повідомляють про це орган виконавчої влади з питань охорони навколишнього природного середовища АР Крим, обласну, Київську та Севастопольську міські держадміністрації	Високий					
27	Для проведення рубок формування і оздоровлення лісів власником лісів або постійним лісокористувачем лісорубний квиток, що видається в установленому порядку відповідно до вимог пункту 55 Правил, затверджених ПКМУ №724, наявний	Високий					Пункт 55 Правил, затверджених ПКМУ №724
28	Відбір дерев для рубок освітлення і прочищення провадиться лише на спеціально закладених пробних ділянках, що є еталоном для здійснення догляду на всій площі	Високий					Абзац перший пункту 13 Правил, затверджених ПКМУ №724
28.1	для рубок проріджування та прохідних рубок відбір дерев провадиться на всій ділянці з урахуванням рівномірного розміщення кращих дерев	Високий					Абзац другий пункту 13 Правил, затверджених ПКМУ №724
29	Види, обсяги, строки, місце та особливості здійснення заходів з поліпшення санітарного стану лісів визначено державними спеціалізованими лісозахисними підприємствами, органом виконавчої влади з питань лісового господарства АР Крим, територіальними органами Держлісагентства, а також власниками лісів, постійними лісокористувачами на основі погоджених відповідно до вимог статті 29 ¹ ЛКУ матеріалів лісовпорядкування, а також результатів оцінки санітарного стану лісових насаджень	Високий					Пункт 3 Санітарних правил, затверджених ПКМУ №555; пункт перший частини першої статті 29 ¹ ЛКУ

1	2	3	4	5	6	7	8
30	Для поліпшення санітарного стану лісів здійснюються такі заходи:	X	X	X	X	X	X
30.1	вибіркові санітарні рубки	Високий					Пункт 4 Санітарних правил, затверджених ПКМУ №555
30.2	суцільні санітарні рубки	Високий					
30.3	ліквідація захаращеності	Високий					
30.4	профілактика виникнення та поширення осередків шкідників і хвороб лісу	Високий					
30.5	боротьба з ними та захист заготовленої деревини від шкідників і хвороб лісу	Високий					
31	Захист лісів на земельних ділянках зони відчуження та зони безумовного (обов'язкового) відселення, що зазнали радіоактивного забруднення, здійснюється в порядку, встановленому статтями 12, 15 ЗУ №791а, статтею 102 ЛКУ	Високий					Абзац другий пункту 5 Санітарних правил, затверджених ПКМУ №555; статей 12, 15 ЗУ № 791а; стаття 102 ЛКУ
32	Перелік заходів з поліпшення санітарного стану лісів, складений власником лісів, постійним лісокористувачем за формою, встановленою додатком 1 до Санітарних правил, погоджено державним спеціалізованим лісозахисним підприємством, органом виконавчої влади з питань лісового господарства Автономної Республіки Крим та відповідним територіальним органом Держлісагентства (у межах природно-заповідного фонду – погоджено також обласними, Київською та Севастопольською міськими держадміністраціями)	Високий					Абзац шостий пункту 5 Санітарних правил, затверджених ПКМУ №555
33	Документи для погодження переліку заходів з поліпшення санітарного стану лісів подано в повному обсязі відповідно до вимог абзацу восьмого пункту 5 Санітарних правил	Високий					Абзац восьмий пункту 5 Санітарних правил, затверджених ПКМУ №555
34	Санітарні рубки призначаються в насадженнях, ушкоджених пожежами, шкідниками, хворобами лісу, внаслідок аварій та стихійного лиха, що викликають деградацію лісових деревостанів	Високий					Абзац перший пункту 6 Санітарних правил, затверджених ПКМУ №555
34.1	Листяні насадження під санітарну рубку відводяться за наявності листя на деревах, крім ділянок лісу, пошкоджених внаслідок аварій та стихійного лиха	Високий					Абзац третій пункту 6 Санітарних правил, затверджених ПКМУ №555

1	2	3	4	5	6	7	8
34.2	Насадження, уражені омелою, кореневою губкою та осіннім опеньком, відводяться під санітарні рубки протягом року	Високий					Абзац четвертий пункту 6 Санітарних правил, затверджених ПКМУ №555
34.3	Призначення санітарних рубок здійснюється з урахуванням категорій стану дерев, встановлених у додатку 3 до Санітарних правил	Високий					Абзац п'ятий пункту 6 Санітарних правил, затверджених ПКМУ №555
35	Суцільні санітарні рубки проводяться шляхом вирубування сухостійних, відмираючих і дуже ослаблених дерев, пошкоджених пожежами, шкідниками, хворобами лісу і внаслідок аварій та стихійного лиха, лише у деревостанах, в яких проведення вибіркового санітарного рубок призведе до зменшення повноти насаджень нижче 0,1	Високий					Абзац перший пункту 27 Санітарних правил, затверджених ПКМУ №555
35.1	Мінімальна площа суцільної санітарної рубки становить 0,1 гектара, максимальна – визначається фактичними розмірами пошкоджених насаджень, де необхідно провести таку рубку	Високий					Абзац другий пункту 27 Санітарних правил, затверджених ПКМУ №555
35.2	Під час проведення суцільних санітарних рубок застосовуються технології, які дають змогу максимально зберігати дерева, що не підлягають вирубуванню, підріст, підлісок, трав'яний покрив та ґрунти	Високий					Абзац третій пункту 27 Санітарних правил, затверджених ПКМУ №555
36	Власник лісів, постійний лісокористувач відповідно до вимог розпорядження КМУ №208 "Про обмін інформацією про проведення рубок деревини у лісах" до Мінприроди згідно з Регламентом, затвердженим наказом №91, інформацію надав	Високий					Пункт 10 Санітарних правил, затверджених ПКМУ №555; розпорядження КМУ №208; Регламент, затверджений наказом №91
37	Відбір дерев для санітарних рубок у межах природно-заповідного фонду проводиться за участю головного природознавця	Високий					Пункт 8 Санітарних правил, затверджених ПКМУ №555
37.1	На територіях та об'єктах природно-заповідного фонду, для яких не створюються спеціальні адміністрації, відбір дерев для санітарних рубок проводиться за участю посадової особи, відповідальної за охорону навколишнього природного середовища, підприємства, установи та організації, у віданні яких перебувають такі території та об'єкти	Високий					

1	2	3	4	5	6	7	8
38	Вибіркові санітарні рубки проводяться власниками лісів, постійними лісокористувачами шляхом вилучення з насаджень сухостійних, відмираючих, дуже ослаблених насаджень, пошкоджених пожежами, шкідниками, хворобами лісу і внаслідок аварій та стихійного лиха (окремих дерев або їх груп)	Високий					Пункт 12 Санітарних правил, затверджених ПКМУ №555
39	Відбір дерев для рубки, встановлений пунктами 14-25 Санітарних правил, дотримується	Високий					Пункти 14-25 Санітарних правил, затверджених ПКМУ №555
40	Під час відведення насадження для проведення вибіркових санітарних рубок проводиться нумерація дерев, що підлягають вирубуванню, починаючи з тих, що мають ступінь товщини стовбура 24 сантиметри і більше на висоті 1,3 метра	Високий					Пункт 26, додаток 4 Санітарних правил, затверджених ПКМУ №555
40.1	Складено нумераційну відомість дерев, призначених для вибіркової санітарної рубки, згідно з додатком 4 до Санітарних правил із зазначенням породи, категорії технічної придатності і підстав для відбору їх для рубки	Високий					
41	Пробні площі на місцевості закріплюються пікетними кілками із зазначенням порядкового номера та схематично наносяться на план лісової ділянки, на якій необхідно провести суцільну санітарну рубку	Високий					Абзац третій пункту 29 Санітарних правил, затверджених ПКМУ №555
41.1	Результати обстежень на пробних площах оформлено у картці пробних площ обстеження санітарного стану насаджень згідно з додатком 5 до Санітарних правил	Високий					Абзац четвертий пункту 29 Санітарних правил, затверджених ПКМУ №555
42	Обсяги ліквідної деревини, яка заготовляється під час проведення суцільних санітарних рубок у пристиглих, стиглих та перестійних насадженнях у категоріях лісів, де дозволено проведення рубок головного користування, зараховуються до обсягів використання розрахункової лісосіки та обсягів фактично заготовленої в порядку рубок головного користування деревини	Високий					Абзац перший пункту 28 Санітарних правил, затверджених ПКМУ №555
43	У разі виникнення потреби у проведенні суцільних санітарних рубок у категоріях лісів, де дозволено проведення рубок головного користування в обсягах, які перевищують розрахункову лісосіку за весь період її дії, проведення рубок головного користування припинено	Високий					Абзац третій пункту 28 Санітарних правил, затверджених ПКМУ №555

1	2	3	4	5	6	7	8
44	Доцільність призначення суцільної санітарної рубки визначено комісією, утвореною за рішенням власників лісів, постійних лісокористувачів	Високий					Абзац перший пункту 30 Санітарних правил, затверджених ПКМУ №555
44.1	Інформацію про утворення такої комісії територіальним органам Держекоінспекції надано	Високий					
44.2	Акт обстеження насаджень, що потребують суцільної санітарної рубки, складено	Високий					Абзац четвертий пункту 30 Санітарних правил, затверджених ПКМУ №555
45	Документи щодо проведення суцільних санітарних рубок, передбачені пунктом 32 Санітарних правил, органу виконавчої влади з питань лісового господарства Автономної Республіки Крим, територіальним органам Держлісагентства подано в повному обсязі	Високий					Пункт 32 Санітарних правил, затверджених ПКМУ №555
46	Санітарних вимог до проведення рубок та використання лісових ресурсів, встановлених пунктами 40-43 Санітарних правил, дотримано	Високий					Пункти 40-43 Санітарних правил, затверджених ПКМУ №555
47	Збережено окремі повалені сухостійні дерева, які слугують середовищем існування та захисту інших об'єктів живої природи, про що робиться відмітка у матеріалах відводу та лісорубному квитку	Високий					Абзац перший пункту 36 Санітарних правил, затверджених ПКМУ №555
48	Під час проведення робіт з ліквідації захаращеності в лісах у межах природно-заповідного фонду (крім хвойних молодняків за межами природних заповідників, заповідних зон і заповідних урочищ) передбачено залишок неліквідної деревини обсягом не менш як 30 куб. м на один гектар	Високий					Абзац другий пункту 36 Санітарних правил, затверджених ПКМУ №555
49	Заготівля деревини здійснюється протягом року, на який лісосіка призначена для рубки	Високий					Абзац перший пункту 46 Порядку спеціального використання лісових ресурсів, затвердженого ПКМУ №761
49.1	Вивезення деревини здійснюється з 01 січня року рубки і до 01 квітня наступного року	Високий					
49.2	Строки заготівлі деревини, встановлені абзацом другим пункту 46 Порядку, затвердженого ПКМУ №761, дотримуються	Високий					Абзац другий пункту 46 Порядку спеціального використання лісових ресурсів, затвердженого ПКМУ №761

1	2	3	4	5	6	7	8
49.3	Загальний обсяг заготівлі деревини під час проведення рубок головного користування не перевищує розмір розрахункової лісосіки за період її дії	Високий					Абзац другий пункту 10 Порядку спеціального використання лісових ресурсів, затвердженого ПКМУ №761
50	Роботи, пов'язані із здійсненням заготівлі живиці, завершено не пізніше 01 листопада року закінчення підсочування	Високий					Абзац третій пункту 17 Порядку спеціального використання лісових ресурсів, затвердженого ПКМУ №761
51	Порядок та строки освоєння лісокультурного фонду встановлюються під час лісовпорядкування	Високий					Пункт 39 Правил, затверджених ПКМУ №303
51.1	Щороку уточнюються постійними лісокористувачами і власниками лісів у процесі детального обстеження	Високий					
52	Відтворення лісів здійснюється з урахуванням екологічних, соціально-економічних та природно-кліматичних умов регіону і передбачає цільове вирощування:	X	X	X	X	X	X
52.1	водоохоронних насаджень на берегах річок, навколо озер, водоймищ, у зонах відводу каналів	Високий					Абзац другий пункту 7 Правил, затверджених ПКМУ №303
52.2	грунтозахисних насаджень у ярах, балках, на крутосхилах, луках, інших непридатних для використання в сільському господарстві землях, а також полезахисних лісових смугах	Високий					Абзац третій пункту 7 Правил, затверджених ПКМУ №303
52.3	захисних лісових насаджень у смугах відводу залізниць, автомобільних доріг тощо	Високий					Абзац четвертий пункту 7 Правил, затверджених ПКМУ №303
52.4	рекреаційно-оздоровчих насаджень у зелених зонах населених пунктів, промислових об'єктів та в місцях масового відпочинку і оздоровлення населення	Високий					Абзац п'ятий пункту 7 Правил, затверджених ПКМУ №303
52.5	експлуатаційних насаджень для задоволення потреб суспільства у лісових ресурсах	Високий					Абзац шостий пункту 7 Правил, затверджених ПКМУ № 303
53	Садіння лісових культур проводиться у строки, що забезпечують їх високу приживлюваність і збереженість	Високий					Пункт 31 Правил, затверджених ПКМУ №303
54	Лісові культури доглядаються до віку, після настання якого ділянки переводяться до категорії вкритих лісовою рослинністю земель	Високий					Абзац перший пункту 38 Правил, затверджених ПКМУ №303

1	2	3	4	5	6	7	8
55	Реконструкція насаджень здійснюється шляхом створення суцільних або часткових лісових культур з головних деревних порід	Високий					Пункт 42 Правил, затверджених ПКМУ №303
56	Результати технічного приймання та інвентаризації лісових культур, відомості про природне поновлення постійні лісокористувачі та власники лісів заносять до відповідних форм технічної документації	Високий					Пункт 50 Правил, затверджених ПКМУ №303
57	Лісова охорона постійним лісокористувачем (власником лісів) здійснюється	Високий					Абзац третій частини першої статті 89 ЛКУ
58	Суб'єктом господарювання, який здійснює спеціальне використання лісових ресурсів:	X	X	X	X	X	X
58.1	не допускається захарашення лісових ділянок, суміжних з лісосіками та територіями, які розчищаються для будівництва та інших потреб	Високий					Абзац четвертий пункту 2 Порядку, затвердженого ПКМУ №761
58.2	забезпечується збереження підросту і не призначених для рубки дерев	Високий					Абзац п'ятий пункту 2 Порядку, затвердженого ПКМУ №761
58.3	забезпечується збереження та не допускається пошкодження межових, квартальних, ділянкових стовпів, осушувальних мереж, меліоративних та інших споруд, розташованих на ділянках, відведених для користування	Високий					Абзац шостий пункту 2 Порядку, затвердженого ПКМУ №761
58.4	незалежно від виду рубки проводиться очищення лісосік від порубкових решток способами і в строки, що визначені Мінагрополітики за поданням Держлісагентства та погоджені з обласними, Київською та Севастопольською міськими держадміністраціями, органом виконавчої влади з питань охорони навколишнього природного середовища Автономної Республіки Крим	Високий					Абзац сьомий пункту 2 Порядку, затвердженого ПКМУ №761
58.5	після закінчення строків заготівлі і вивезення деревини недоруби (не вирубані своєчасно призначені для рубки окремі дерева або групи дерев на розпочатих рубкою лісосіках) та заготовлена деревина на місцях рубок відсутня	Високий					Абзац восьмий пункту 2 Порядку, затвердженого ПКМУ №761

1	2	3	4	5	6	7	8
59	Ведення обліку лісів забезпечується постійним підтриманням в актуалізованому стані характеристик кожної лісової ділянки, їх змін, спричинених господарською діяльністю, стихійним лихом або іншими причинами	Високий					Частина третя статті 54 ЛКУ
60	Вимоги щодо заборони робіт і заходів, які є джерелом підвищеного шуму та неспокою, в період масового розмноження тварин (з 01 квітня по 15 червня) дотримуються	Високий					Частина п'ята статті 39 ЗУ №2894
61	Лісорозведення здійснюється на призначених для створення лісів землях, не вкритих лісовою рослинністю, насамперед низькопродуктивних та непридатних для використання в сільському господарстві (яри, балки, піски тощо), на землях сільськогосподарського призначення, виділених для створення полезахисних лісових смуг та інших захисних насаджень	Високий					Частина перша статті 81 ЛКУ
62	Лісорозведення проводиться способами, що забезпечують створення продуктивних деревостанів з високими захисними властивостями	Високий					Частина третя статті 82 ЛКУ
63	Відновлення лісів проводиться способами, що забезпечують створення високопродуктивних лісів з господарсько цінних деревних і чагарникових порід	Високий					Частина друга статті 82 ЛКУ
64	Заготівля деревини здійснюється з дотриманням вимог, встановлених статтею 70 ЛКУ	Високий					Стаття 70 ЛКУ
65	Розрахункову лісосіку – щорічну науково обґрунтовану норму заготівлі деревини в порядку рубок головного користування затверджено за групами порід, виходячи з принципів безперервності та невиснажливості використання лісових ресурсів	Високий					Частина перша статті 43 ЛКУ
66	Правила використання корисних властивостей лісу, затверджені наказом №502, дотримуються	X	X	X	X	X	X
66.1	Умови використання корисних властивостей лісів дотримуються	Високий					Пункти 5.1-5.7 розділу V Правил, затверджених наказом №502
66.2	Виділення лісових ділянок для використання корисних властивостей лісів правомірне	Високий					Пункти 2.1-2.7 розділу II Правил, затверджених наказом №502
66.3	Інші вимоги Правил, затверджених наказом №502, дотримуються	Високий					Розділи III, IV, VI Правил, затверджених наказом №502

1	2	3	4	5	6	7	8
67	Захист лісів від шкідників і хвороб забезпечується шляхом:	Високий					Частина третя статті 86 ЛКУ
67.1	систематичного спостереження за станом лісів	Високий					
67.2	своєчасного виявлення осередків шкідників і хвороб лісу	Високий					
67.3	здійснення профілактики виникнення таких осередків	Високий					
67.4	їх локалізації і ліквідації	Високий					
68	Відновлення лісів здійснюється на лісових ділянках, що були вкриті лісовою рослинністю (зруби, згарища тощо)	Високий					Частина перша статті 80 ЛКУ
69	Зруби і згарища залісено протягом не більше двох років	Високий					Частина друга статті 80 ЛКУ
69.1	Терміни заліснення продовжено відповідно до вимог частини другої статті 80 ЛКУ						
70	На лісових ділянках, зайнятих чагарниками, низькопродуктивними і малоцінними деревостанами, відновлення більш цінних та високопродуктивних деревостанів здійснюється шляхом реконструкції та проведення лісокультурних робіт	Високий					Частина третя статті 80 ЛКУ
71	Порядок здійснення проектування, технічного приймання, обліку та оцінки якості лісокультурних об'єктів власниками лісів (лісокористувачами), передбачений Інструкцією з проектування, технічного приймання, обліку та оцінки якості лісокультурних об'єктів, затвердженою наказом №260, дотримується, а саме:	X	X	X	X	X	X
71.1	проектування лісокультурних об'єктів дотримується	Високий					Пункти 2.1-2.3 розділу II Інструкції, затвердженої наказом №260
71.2	облік та оцінка якості лісокультурних об'єктів проводиться	Високий					Пункти 3.1-3.12 розділу III Інструкції, затвердженої наказом №260; ДСТУ 3534-97
71.3	переведення лісових культур у вкриті лісовою рослинністю землі правомірне	Високий					Розділи 10-11 Інструкції, затвердженої наказом №260
71.4	інші вимоги Інструкції з проектування, технічного приймання, обліку та оцінки якості лісокультурних об'єктів, затвердженої наказом №260, дотримуються	Високий					Розділи 4-9, 12 Інструкції, затвердженої наказом №260

1	2	3	4	5	6	7	8
72	Порядок відведення і таксації лісосік, встановлений Настановою по відводу та таксації лісосік в лісах СРСР від 27 грудня 1968 року, дотримується, а саме:	X	X	X	X	X	X
72.1	таксація лісосік проводиться правомірно	Високий					Пункти 49-52 Настанови по відводу та таксації лісосік в лісах СРСР
72.2	вимоги щодо призначення дерев в рубку та переліку дерев дотримуються	Високий					Пункти 27-30 Настанови по відводу та таксації лісосік в лісах СРСР
72.3	інші вимоги Настанови по відводу та таксації лісосік в лісах СРСР дотримуються	Високий					Пункти 9-26, 31-48, 53, 55 Настанови по відводу та таксації лісосік в лісах СРСР

до Акта, складеного за результатами проведення планового (позапланового) заходу дотримання нагляду (контролю) щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів

Перелік питань

щодо проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог законодавства про охорону, використання і відтворення риби та інших водних біоресурсів

№ п/п	Питання щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства	Ступінь ризику суб'єкта господарювання	Позиція суб'єкта господарювання щодо негативного впливу вимоги законодавства (від 1 до 4 балів)	Відповіді на питання			Нормативне обґрунтування
				так	ні	не розглядалося	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Спеціальне використання водних біоресурсів здійснюється у внутрішніх рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах), внутрішніх морських водах, територіальному морі, виключній (морській) економічній зоні та на континентальному шельфі України відповідно до дозволу	Високий Середній Незначний					Пункт 4 Порядку, затвердженого ПКМУ №992
2	Суб'єкт рибного господарства дотримується порядку здійснення промислу в районі дії Правил промислового рибальства в рибогосподарських водних об'єктах України	Високий Середній Незначний					Підпункти 5.1-5.2 пункту 5 Правил, затверджених наказом № 33
3	Суб'єкт рибного господарства виконує обов'язки користувачів водних біоресурсів	Високий Середній Незначний					Підпункти 6.1.1-6.2.2 підпункту 6.1 пункту 6 Правил, затверджених наказом №33
4	Суб'єкт рибного господарства дотримується порядку здійснення промислу в районі дії Тимчасових правил, затверджених наказом №172	Високий Середній Незначний					Підпункти 3.1-3.3 пункту 3 Тимчасових правил, затверджених наказом №172
5	Користувачі, що здійснюють добування водних біоресурсів, дотримуються своїх обов'язків	Високий Середній Незначний					Підпункти 4.1-4.12 пункту 4 Тимчасових правил, затверджених наказом №172

1	2	3	4	5	6	7	8
6	Суб'єкти господарювання, що займаються штучним відтворенням промислових об'єктів, дотримуються своїх обов'язків	Високий Середній Незначний					Підпункти 5.1-5.4 пункту 5 Тимчасових правил, затверджених наказом №172
7	Суб'єкти господарювання здійснюють за погодженням з уповноваженими органами:	X	X	X	X	X	X
7.1	обваловування й відновлення зруйнованих валів на заплавах ділянках, що є місцями нересту риб	Високий Середній Незначний					Підпункт 7.1 пункту 7 Тимчасових правил, затверджених наказом №172
7.2	улаштовують завали й запрудження річок, проток, каналів, руйнування валів та берегів, будують ставки й канали, випускають з лиманів і озер воду, здійснюють відчуження морських заток, відмежовування морських акваторій дамбами	Високий Середній Незначний					Підпункт 7.2 пункту 7 Тимчасових правил, затверджених наказом №172
7.3	відбирають воду з рибогосподарських водних об'єктів для потреб промисловості, сільського й комунального господарства; експлуатують водозабірні споруди без ефективних рибозахисних пристроїв	Високий Середній Незначний					Підпункт 7.3 пункту 7 Тимчасових правил, затверджених наказом №172
7.4	здійснюють днопоглиблювальні роботи, забір гравію, піску й піщано-черепашникової суміші в рибогосподарських водоймах і в береговій зоні, що охороняється	Високий Середній Незначний					Підпункт 7.4 пункту 7 Тимчасових правил, затверджених наказом №172
7.5	здійснює у водоймах підривні, бурові, сейсмологічні й геологорозвідувальні роботи	Високий Середній Незначний					Підпункт 7.5 пункту 7 Тимчасових правил, затверджених наказом №172
7.6	заготовляє очерет та інші водяні рослини в рибогосподарських водних об'єктах та на їхніх берегах	Високий Середній Незначний					Підпункт 7.6 пункту 7 Тимчасових правил, затверджених наказом №172
8	Суб'єкт господарювання дотримується заборон	Високий Середній Незначний					Підпункти 8.1-8.7 пункту 8, підпункти 9.1-9.8 пункту 9, підпункти 10.1-10.5 пункту 10, підпункти 13.1-13.2 пункту 13 Тимчасових правил, затверджених наказом №172

1	2	3	4	5	6	7	8
9	Суб'єкт господарювання здійснює промисловий лов дозволеними знаряддями лову	Високий Середній Незначний					Підпункти 11.1-11.14 пункту 11 Тимчасових правил, затверджених наказом №172
10	Суб'єкт господарювання здійснює заходи з охорони молоді цінних видів водних живих ресурсів	Високий Середній Незначний					Пункт 14 Тимчасових правил, затверджених наказом №172
11	Суб'єкт господарювання застосовує мінімально допустимий розмір вічка (мм) у знаряддях лову	Високий Середній Незначний					Підпункти 15.1-15.6 пункту 15 Тимчасових правил, затверджених наказом №172
12	Суб'єкт господарювання дотримується умов застосування знарядь лову	Високий Середній Незначний					Підпункти 16.1-16.7.4 пункту 16 Тимчасових правил, затверджених наказом №172
13	Режим рибогосподарської експлуатації водного об'єкта:						Підпункт 2.1.2 пункту 2.1 розділу 2 Інструкції, затвердженої наказом №4
13.1	виконується	Високий Середній Незначний					
13.2	розроблений на підставі науково-біологічного обґрунтування	Високий Середній Незначний					
14	Користувач, якому видано Режим, у разі неможливості виконання умов Режиму власними силами на підставі договору залучив інші організації або установи	Високий Середній Незначний					Пункт 2.8 розділу 2 Інструкції, затвердженої наказом №4
15	Експлуатація водозабірних споруд та інших об'єктів, застосування технологій здійснюються за наявності рибозахисних пристроїв	Високий Середній Незначний					Пункт 4 частини першої статті 98 ВКУ
16	Введення в дію водозабірних споруд здійснено за наявності рибозахисних пристроїв та облаштованих відповідно до затверджених проектів зон санітарної охорони водозаборів						Пункт 4 частини першої статті 98 ВКУ
17	Суб'єкти рибного господарства:						

1	2	3	4	5	6	7	8
17.1	здійснюють комплексні рибницько-меліоративні заходи щодо охорони та відтворення, у тому числі штучного, водних біоресурсів, збереження і поліпшення умов їх існування	Високий Середній Незначний					Абзац дев'ятий статті 35 ЗУ №3677
17.2	дотримується встановленого режиму господарської діяльності на землях водного фонду та земельних ділянках прибережних захисних смуг	Високий Середній Незначний					Статті 88, 89 ВКУ; абзац шостий статті 35 ЗУ №3677
18	Під час проведення фундаментальних та прикладних наукових, науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт обов'язково враховуються вимоги охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання і відтворення природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки, а саме:	X	X	X	X	X	X
18.1	організація наукових досліджень здійснюється за визначеними напрямками	Високий Середній Незначний					Частина перша статті 37 ¹ ЗУ №2894
18.2	вилучення об'єктів тваринного світу в наукових, культурно-освітніх, виховних та естетичних цілях із природного середовища здійснюється за відповідними дозволами	Високий Середній Незначний					Частина третя статті 28 ЗУ №2894
18.3	впровадження відкриттів, винаходів, застосування нової техніки, імпортного устаткування, технологій і систем, що відповідають вимогам екологічної безпеки	Високий Середній Незначний					Частина друга статті 57 ЗУ №1264

до Акта, складеного за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду(контролю) щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів

Перелік питань

щодо проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог законодавства про охорону, утримання зоологічних колекцій, у тому числі диких тварин у неволі

№ п/п	Питання щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства	Ступінь ризику суб'єкта господарювання	Позиція суб'єкта господарювання щодо негативного впливу вимоги законодавства (від 1 до 4 балів)	Відповіді на питання			Нормативне обґрунтування
				так	ні	не розглядалося	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Утримання диких тварин у неволі здійснюється на підставі дозволу, виданого центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища	Високий Середній Незначний					Частина третя статті 8 ЗУ №3447
2	Законність набуття у приватну власність об'єктів тваринного світу (крім добутих у порядку загального використання) підтверджена відповідними документами, що засвідчують законність вилучення цих об'єктів з природного середовища, ввезення в Україну з інших країн, факту купівлі, обміну, отримання у спадок тощо, які видаються в установленому законодавством порядку.	Високий Середній Незначний					Частина друга статті 7 ЗУ №2894
3	Дозвіл на право займатися розведенням у напіввільних умовах чи в неволі видів тварин, занесених до Червоної книги України, наявний	Високий Середній Незначний					Частина перша статті 19 ЗУ №3055
4	Дозвіл на переселення тварин у нові місця перебування, акліматизацію нових для фауни України видів диких тварин, а також на здійснення заходів щодо схрещування	Високий Середній Незначний					Частина перша статті 50 ЗУ №2894

1	2	3	4	5	6	7	8
5	Переселення тварин у нові місця перебування, акліматизація нових для фауни України видів диких тварин, а також заходи щодо схрещування диких тварин допускаються в науково-дослідних і господарських цілях з урахуванням науково обґрунтованих експертних висновків та за дозволом центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, погодженим:	X	X	X	X	X	Частина перша статті 50 ЗУ №2894
5.1	з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства	Високий Середній Незначний					
5.2	з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері рибного господарства	Високий Середній Незначний					
6	Умови утримання диких тварин у неволі дотримуються	Високий Середній Незначний					Частина перша статті 8 ЗУ №3447; розділ III Порядку, затвердженого наказом №429
7	Створення і поповнення зоологічних колекцій (живих колекцій зоопарків, зоосадів, океанаріумів тощо, а також у вигляді колекцій опудал, препаратів, частин і залишків тварин) шляхом вилучення тварин з природного середовища проводяться за дозволами на спеціальне використання об'єктів тваринного світу, що видаються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища	Високий Середній Незначний					Частина перша статті 46 ЗУ №2894

до Акта, складеного за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду(контролю) щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів

**Перелік питань
щодо проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог законодавства під час ведення
мисливського господарства та здійснення полювання**

№ п/п	Питання щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства	Ступінь ризику суб'єкта господарювання	Позиція суб'єкта господарювання щодо негативного впливу вимоги законодавства (від 1 до 4 балів)	Відповіді на питання			Нормативне обґрунтування
				так	ні	не розглядалося	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Мисливські угіддя для ведення мисливського господарства надано у користування Верховною Радою Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими радами за поданням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, погодженим з:	Високий Середній Незначний					Частина перша статті 22 ЗУ №1478
1.1	Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями	Високий Середній Незначний					
1.2	власником земельних ділянок	Високий Середній Незначний					
1.3	користувачем земельних ділянок	Високий Середній Незначний					
2	Мисливські угіддя надано у користування відповідно до частини другої статті 22 ЗУ №1478	Високий Середній Незначний					Частина друга статті 22 ЗУ №1478

1	2	3	4	5	6	7	8
3	Площа мисливських угідь, що надана користувачеві, становить не менше 3 тис. га, але не більше ніж 35 % від загальної площі мисливських угідь АР, області та м. Севастополя	Високий Середній Незначний					Частина третя статті 22 ЗУ №1478
4	Проект організації та розвитку мисливського господарства розроблено	Високий Середній Незначний					Частина третя статті 28 ЗУ №1478
4.1	Погоджено центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, органом виконавчої влади АР Крим з питань охорони навколишнього природного середовища, органом виконавчої влади АР Крим у галузі лісового і мисливського господарства та полювання, обласними, Київською, Севастопольською міськими державними адміністраціями	Високий Середній Незначний					
5	Умови ведення мисливського господарства визначені у договорі, який укладено між центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, і користувачем мисливських угідь, дотримуються	Високий Середній Незначний					Частина третя статті 21 ЗУ №1478
6	Відносини між власниками або користувачами земельних ділянок і користувачами мисливських угідь урегульовано відповідними договорами	Високий Середній Незначний					Частина шоста статті 21 ЗУ №1478
6.1	Умови дотримуються	Високий Середній Незначний					
7	Строки полювання (конкретна дата відкриття та закриття полювання на певний вид мисливських тварин, дні полювання протягом тижня) та порядок його здійснення, а також норма добування мисливських тварин визначено користувачем мисливських угідь у межах строків, визначени ЗУ №1478, за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, обласними, Київською, Севастопольською міськими державними адміністраціями	Високий Середній Незначний					Частина друга статті 19 ЗУ №1478

1	2	3	4	5	6	7	8
7.1	Строки полювання (конкретна дата відкриття та закриття полювання на певний вид мисливських тварин, дні полювання протягом тижня) та порядок його здійснення, а також норма добування мисливських тварин, визначені користувачем мисливських угідь, доведено користувачем мисливських угідь до відома громадськості	Високий Середній Незначний					
8	Користувачем мисливських угідь:	X	X	X	X	X	X
8.1	виконуються біотехнічні заходи	Високий Середній Незначний					Абзац третій частини другої статті 30 ЗУ №1478
8.2	виділяються мисливські угіддя для охорони і відтворення мисливських тварин	Високий Середній Незначний					Абзац третій частини другої статті 30 ЗУ №1478
8.3	визначається пропускна спроможність мисливських угідь та забезпечується їх упорядкування	Високий Середній Незначний					Абзац третій частини другої статті 30 ЗУ № 1478
8.4	пропускна спроможність мисливських угідь встановлена за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, та обласними, Київською, Севастопольською міськими державними адміністраціями	Високий Середній Незначний					Частина третя статті 27 ЗУ №1478
8.5	додержується режиму охорони тварин, занесених до Червоної книги України і включених до переліків видів тварин, які підлягають особливій охороні на території Автономної Республіки Крим та областей, у межах наданих у користування мисливських угідь	Високий Середній Незначний					Абзац дев'ятий частини другої статті 30 ЗУ №1478
8.6	проводяться комплексні заходи, спрямовані на відтворення, у тому числі штучне, мисливських тварин, збереження і поліпшення середовища їх перебування	Високий Середній Незначний					Абзац дванадцятий частини другої статті 30 ЗУ №1478
8.7	щороку вкладаються кошти на їх охорону і відтворення з розрахунку на одну тисячу гектарів лісових угідь не менше тридцяти, польових – двадцяти п'яти, водно-болотних - двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян	Високий Середній Незначний					

1	2	3	4	5	6	7	8
9	Дозвіл, який видає центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, наявний:	Високий Середній Незначний					Частина шоста статті 33 ЗУ №1478
9.1	на добування мисливських тварин для наукових цілей	Високий Середній Незначний					
9.2	на переселення мисливських тварин в нові місця перебування	Високий Середній Незначний					
9.3	на збирання пташиних яєць						
10	Користувачем в межах мисливських угідь не менш як 20 відсотків площі угідь, на яких полювання забороняється, виділено	Високий Середній Незначний					Частина перша статті 27 ЗУ №1478
11	Відстрільні картки видаються мисливцям користувачем мисливських угідь	Високий Середній Незначний					Частина сьома статті 17 ЗУ №1478
11.1	Відстрільні картки видаються мисливцям із зазначенням у них терміну та місця здійснення полювання з урахуванням лімітів добування мисливських тварин та пропускної спроможності мисливських угідь	Високий Середній Незначний					Частина восьма статті 17 ЗУ №1478
12	Селекційний та вибірковий діагностичний відстріли мисливських тварин для ветеринарно-санітарної експертизи проводяться незалежно від строків мисливського сезону працівниками, уповноваженими здійснювати охорону мисливських угідь	Високий Середній Незначний					Частина перша статті 32 ЗУ №1478
12.1	Селекційний та вибірковий діагностичний відстріли мисливських тварин для ветеринарно-санітарної експертизи проводяться за дозволом центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, а в межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду за дозволом обласних, Київської, Севастопольської міських державних адміністрацій	Високий Середній Незначний					

1	2	3	4	5	6	7	8
13	Діагностичний відстріл з метою оцінки епізоотичної ситуації та вивчення стану захворювань серед мисливських тварин проводиться	Високий Середній Незначний					Пункт 2.1 розділу II Інструкції, затвердженої наказом №60
14	Дозволи на діагностичний відстріл видано працівникам, які уповноважені здійснювати охорону мисливських угідь, а для територій та об'єктів природно-заповідного фонду - працівникам, які уповноважені здійснювати охорону територій природно-заповідного фонду	Високий Середній Незначний					Пункт 3.6 розділу III Інструкції, затвердженої наказом №60
15	Усі добути у порядку діагностичного відстрілу тварини реєструються у спеціальному журналі (що ведеться користувачем мисливських угідь), який:	Високий Середній Незначний					Пункт 5.3 розділу V Інструкції, затвердженої наказом №60
15.1	прошнурований						
15.2	пронумерований						
15.3	скріплений підписом керівника користувача мисливських угідь						
16	Селекційний відстріл щодо хворих, поранених тварин, старих особин з явними ознаками деградації, дворічного нерозвинutoго молодняка, тварин з нехарактерним для виду забарвленням, а при відстрілі самців оленів, лосів, ланей, козуль - особин з недорозвинутими рогами здійснюється	Високий Середній Незначний					Пункт 2.1 розділу II Інструкції, затвердженої наказом №57
17	Користувачем мисливських угідь облік добутих під час селекційного відстрілу тварин здійснюється у спеціальному журналі, який:	Високий Середній Незначний					Пункт 4.2 розділу IV Інструкції, затвердженої наказом №57
17.1	прошнурований						
17.2	пронумерований						
17.3	скріплений підписом керівника користувача мисливських угідь						
18	Визначення відтворювальних ділянок погоджено з власником або користувачем земельної ділянки	Високий Середній Незначний					Пункт 3.1 розділу 3 Порядку, затвердженого наказом №4
18.1	оформлено наказом користувача мисливських угідь	Високий Середній Незначний					

1	2	3	4	5	6	7	8
19	Законність набуття у приватну власність об'єктів тваринного світу (крім добутих у порядку загального використання) підтверджена відповідними документами, що засвідчують законність вилучення цих об'єктів з природного середовища	Високий Середній Незначний					Частина друга статті 7 ЗУ №2894
20	Користувачем угідь створено єгерську службу з розрахунку не менш як один єгер на п'ять тисяч гектарів лісових або десять тисяч гектарів польових чи водно-болотних мисливських угідь	Високий Середній Незначний					Стаття 29 ЗУ №1478
21	Умови організації та здійснення полювання іноземцями, розмір плати за надані послуги і добуту продукцію полювання визначено відповідним договором, укладеним між іноземцями або юридичними особами, які організовують для них полювання, та користувачами мисливських угідь	Високий Середній Незначний					Частина друга статті 13 ЗУ №1478

до Акта, складеного за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду(контролю) щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів

Перелік питань

щодо проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог законодавства про використання і охорону надр

№ п/п	Питання щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства	Ступінь ризику суб'єкта господарювання	Позиція суб'єкта господарювання щодо негативного впливу вимоги законодавства (від 1 до 4 балів)	Відповіді на питання			Нормативне обґрунтування
				так	ні	не розглядалося	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Користувачем надр приводяться земельні ділянки, порушені при користуванні надрами, в стан, придатний для подальшого їх використання у суспільному виробництві	Високий					Пункт 4 частини другої статті 24 КУпН
2	Користування ділянкою надр здійснюється за наявності спеціального дозволу	Високий					Частина перша статті 19 КУпН
3	Умови спеціального дозволу на користування надрами в частині охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів дотримуються	Високий					Абзац четвертий пункту 10 Порядку, затвердженого ПКМУ №615
4	Надра використовуються відповідно до цілей, для яких їх було надано	Високий					Пункт 1 частини другої статті 24 КУпН
5	У проектах будівництва об'єктів з переробки мінеральної сировини передбачено:	X	X	X	X	X	X
5.1	раціональне використання, утилізацію, знешкодження або безпечне захоронення відходів переробки (шламу тощо)	Високий					Пункт 2 частини другої статті 50 КУпН
5.2	складування, збереження та визначення порядку обліку відходів виробництва, що містять корисні компоненти, тимчасово здійснюється	Високий					Пункт 3 частини другої статті 50 КУпН
5.3	заходи, що гарантують безпеку навколишнього природного середовища	Високий					Пункт 4 частини другої статті 50 КУпН

ДОДАТОК Б

ДЕРЖАВНА ЕКОЛОГІЧНА ІНСПЕКЦІЯ УКРАЇНИ

_____ (орган Держекоінспекції)

_____ (найменування суб'єкта господарювання, прізвище та ініціали його керівника)

_____ (поштова адреса)

ПРИПИС

від _____ № _____

Відповідно до статті 20-2 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», статті 7 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» та Положення про _____,

(назва органу Держекоінспекції)

затвердженого _____,

та реквізити наказу Держекоінспекції, яким це Положення затверджено)

з метою усунення порушень природоохоронного законодавства, виявлених під час перевірки дотримання вимог законодавства у сфері охорони навколишнього природного середовища, проведеної

_____ 20 ____ року,

_____,
(посади, прізвища та ініціали осіб, що проводили перевірку)

ПРИПISУЮ(ЄМО):

№ з/п	Зміст припису	Термін виконання	Обґрунтування
1			
2			
3			

Контроль за виконанням припису покласти на _____

(найменування органу Держекоінспекції)

Цей припис підлягає обов'язковому виконанню у встановлені терміни.

Суб'єкту господарювання, який отримав припис, необхідно направляти інформацію про виконання приписів не пізніше 3 днів після закінчення встановленого терміну виконання кожного пункту приписів до

(найменування органу Держекоінспекції)

Припис видав(ли): _____

(посада, підписи, прізвища та ініціали осіб,

які видали припис)

Припис до виконання прийняв:

(посада)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Припис направлено рекомендованим листом з повідомленням про вручення

_____ 20 _____ року _____

(посада, прізвище та ініціали особи, яка відправила припис)

ДЕРЖАВНА ЕКОЛОГІЧНА ІНСПЕКЦІЯ УКРАЇНИ

(найменування органу Держекоінспекції України)

Місцезнаходження _____ Телефон _____ Факс _____

ПРОТОКОЛ № _____
про адміністративне правопорушення

 _____ 20____ року _____
 (місце складання протоколу)

Я,

 (повна назва посади, прізвище, ім'я та по батькові посадової особи, яка склала протокол)

 склав цей протокол про те, що гр. (гр-ка) _____,
 (прізвище, ім'я та по батькові)

дата _____ та місце народження _____

який (яка) проживає за адресою _____

і працює (навчається) на посаді _____

 _____,
 (повна назва місця роботи чи навчання із зазначенням поштової адреси)

 сімейний стан _____, кількість утриманців _____,
 заробітна плата _____ грн., ідентифікаційний номер (за наявності)
 _____, здійснив (ла) адміністративне правопорушення, відповідальність за яке
 передбачена ч. _____ статті _____, а також статтею(ями)

 _____ Кодексу України про
 адміністративні правопорушення, тим, що о _____ год. _____ хв. _____ 20____ року

 (місце, суть правопорушення)

 що є порушенням _____
 (назви закону та інших нормативно-правових актів із зазначенням статей та пунктів, вимоги яких порушені)

Унаслідок порушення вимог природоохоронного законодавства державі заподіяна шкода _____
(суть заподіяної шкоди)

Порушником пред'явлені такі документи, що засвідчують його особу:

(назва документа, серія, номер, ким і коли виданий)

У порушника виявлені: _____

_____ і
вилучені згідно з описом № _____ від _____

(на всі вилучені речі обов'язково видавати опис, який підписує складач протоколу)

На місці правопорушення відібрані проби: _____

(час відбору проб, № акта чи протоколу)

Інші відомості, необхідні для вирішення справи: _____

(чи притягувалася раніше особа до адміністративної відповідальності, якщо так, то ким, коли і за що, обставини, що пом'якшують або обтяжують відповідальність, тощо)

Чи чинив порушник опір (описати докладно): _____

Пояснення порушника та його зауваження до змісту протоколу чи мотиви відмови від його підписання: _____

Розгляд справи про адміністративне правопорушення відбудеться о _____ год. _____ хв. _____ 20____ року в приміщенні

(повна назва органу, в якому відбудеться розгляд справи)

за адресою: _____

(повна адреса місця, де відбудеться розгляд справи)

Додатки (якщо вони є) _____

Порушнику роз'яснено права відповідно до статті 268 КУпАП, зокрема: знайомитися з матеріалами справи, давати пояснення, подавати докази, заявляти клопотання при розгляді справи користуватися юридичною допомогою адвоката, іншого фахівця у галузі права, який за законом має право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи; виступати рідною мовою і користуватися послугами перекладача, якщо не володіє мовою, якою ведеться провадження; оскаржити постанову по справі; а також про те, що справа про адміністративне правопорушення розглядається в присутності особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, а у разі відсутності цієї особи справу може бути розглянуто лише у випадках, коли є дані про своєчасне її сповіщення про місце і час розгляду справи і якщо від неї не надійшло клопотання про відкладення розгляду справи. Особа не несе відповідальності за відмову давати свідчення або пояснення щодо себе, членів сім'ї чи близьких родичів, коло яких визначається законом.

(П.І.Б. особи, якій роз'яснено права, та її підпис)

Підписи:

Посадової особи, яка склала протокол:

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Особи, яка вчинила адміністративне правопорушення:

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Свідків (за наявності):

(підпис)

(прізвище, ініціали)

(місце проживання)

(підпис)

(прізвище, ініціали)

(місце проживання)

Відмітка про отримання другого екземпляру протоколу № _____ про адміністративне правопорушення:

(підпис особи, яка вчинила адміністративне правопорушення)

(прізвище, ініціали)

ДОДАТОК Д

ФОРМИ ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА

підприємство, установа, організація, громадянин - суб'єкт підприємницької діяльності

Типова форма № ПОД-1
Затверджено наказом ЦСЧ СРСР
від 09.06.1981 р. №329

Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ _____

ЖУРНАЛ

обліку стаціонарних джерел забруднення та їх характеристик повітря

Розпочато « ____ » _____ 20 ____ р.

Закінчено « ____ » _____ 20 ____ р.

Бібліотека «Документів для бізнесу»
Тел. (067) 673-51-59 або www.mazam.org.ua

підприємство, установа, організація

Типова форма № ПОД-11
Затверджена наказом Держкомстату
України 27.07.1998 р. №364

Ідентифікаційний код за РПОУ _____ за ДКУД _____

Цей (дітьми)

Найменування приладу обліку води та його місце встановлення

Тип водозмірного обладнання та дата його атестації

Вид та найменування джерела (приймальника) води

ЖУРНАЛ

обліку водоспоживання (водовідведення) водовимірювальними приладами та обладнаннями

Розпочато « ____ » _____ 20 ____ р.

Закінчено « ____ » _____ 20 ____ р.

Бібліотека «Документів для бізнесу»
Тел. (067) 673-51-59 або www.mazam.org.ua